

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

■ KLUB

9
září
2009
29. ročník

- Fejeton: Reportáž psaná na nemocniční posteli / Jindřich Lion
- Příloha: Významné postavy a výročí českých dějin

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

12. 10. v 19:30

Václav (ČR, 2008, 100 min., OmdU)

Režie: Jiří Vejdělek; **scénář:** Marek Epstein

Strhující příběh na motivy skutečných událostí. Tragikomedie vrcholí soubojem bratrů Václava a Františka o lásku Frantovy milenkyně Lídy, který končí trestným činem.

Hrají: Ivan Trojan, Emilia Vášáryová, Jan Budař, Soňa Norisová, Jiří Lábus a další.

Václav Vingl je vesnický outsider, který ve svých čtyřiceti letech žije s maminkou pod jednou střechou. Celá vesnice ho vnímá jen jako problém. Dokonce i bratr František, který s Václavem celý život soupeří o lásku matky a otce. Drama vrcholí soubojem bratrů o lásku Frantovy milenkyně Lídy, který končí trestným činem. Václav je uvězněn. Matčina ochrana je pryč. Stává se terčem útoku spoluvězňů a stále více si připouští traumatické vzpomínky na otce. Pomalu umírá. Matka se rozhodne požádat prezidenta o milost. Ta je však podmíněna peticí spoluobčanů. Odpustí Václavovi celá vesnice, když mu nedokáže odpustit ani vlastní bratr?

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2009:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. **12. 10., 9. 11. a 14. 12.**

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.

Jiří ERNEST: *Bunker / Pohraničí* (fotografie)

Kam: Galerie Pawlatsche, AAKH, Institut f. Slawistik, Spitalgasse 2-4/Hof 3, Wien

Kdy: 30. září až 27. října 2009

Web: www.univie.ac.at/pawlatsche

V průběhu října představí Jiří Ernest v Galerii auf der Pawlatsche soubor fotografií *Pohraničí*, v němž se zaměřil na určitá místa v oblasti jižní Moravy a Rakouska, která si v průběhu let prožila svá traumata. Při toulkách pohraničím nacházel zbytky předválečného opevnění, které nás mělo chránit před německou invazí. Dnes jako němí svědci trčí v krajině smutně a opuštěně. Zapomenuté monumenty minulé doby (pozůstatky železné opony z komunistické doby po roce 1948, bunkry, zbytky křížové cesty zaorané do pole) se postupem času proměnily v objekty dotvářející kulturní krajinu současnosti. Jestliže v dobách hrozby válečného konfliktu mělo opevnění zabránit průniku do Československa, pak opakem jsou stavby a zbytky pohraničního systému, který využíval represivní komunistický režim a jehož účelem bylo zabránit průniku občanů ven z komunistického Československa. Projekt je sondou do příhraničních oblastí v době, kdy pevně stanovená hranice ztratila vstupem ČR do Schengenského prostoru svůj význam a vznikl tak jeden prostor.

Vylidněná nebarevnost betonové šedých čtvercových fotografií s velkými plochami zataženého nebe, jež vznikaly na jižní hranici republiky s Rakouskem od jihočeských Slavonic přes moravský Šatov až k Hevlínu. Tento kraj je jistě výrazně odlišný od mnohem více zdevastovaných Sudet. V poslední migraci obyvatel sem také (kromě pověstných „zlatokopů“) proudili i lidé, kteří zde skutečně chtěli začít nový život. O oblast Jižní Moravy byl také mezi novými obyvateli mimořádný zájem. Většinou se zde přímo nedevasovaly památky, nenichly celé obce a města. Hlavním problémem zde bylo v průběhu minulého století vylučování českých či německých „přisad“ v nutném odvěkém mísení. Vrcholem pak bylo zadrátování dvou prolínajících se světů „železnou oponou“. A přitom (ani po těchto několika dekadách) historické zkušenosti a identity obou národností nejsou pochopitelně svou podstatou příliš odlišné. Fotograf Jiří Ernest se nenechal zastrašit spletitostí a neuspořádaností toho, co vidí, nebloudil v džungli náletů plevelných dřevin, nepátral v dokumentech po konkrétních událostech či osudech vedoucích ke sklapnutí mnohých pastí rozložených v různých dobách po celém okolí. Autor se ve své dosavadní tvorbě pohybuje v tradičním žánru krajinářské fotografie či městské veduty. Ačkoliv vychází z českého pojetí moderního fotografického obrazu, v konečném vyznění se jedná o celkem netradiční inspirace v tradicionalismu. Narodil se v Hořovicích (1973) a v roce 2000 dokončil Střední umělecko-průmyslovou školu v Brně a o pět let později absolvoval Katedru fotografie FAMU s pobytem na École supérieure d'Art de Grenoble (Francie). V současné době žije a pracuje v Praze.

Jiří Ernest zaznamenává většinou již opuštěná místa. Jakoby byla zlomena zlověstná agresivita těchto „nových“ příhraničních aktivit. Autorovy fotografie jsou obrácené k latentním stopám minulosti míst. V těchto volných snímcích také poznáváme Ernestův charakteristický rukopis. Vlivem problematičké historie tu metafora prosvítá v mnohých různých významech. Betonové bunkry, úzké štěrbinové střílen, samorostlé obrazce nesmazatelných rýh po kulkách, popraskaná kůže betonových monster se složitou kresbou větvení holých stromů. Tmavá linka regulovaného břehu s mihotavými reflexy na rozčeřeném vodní hladině spoutané do sítě a nekonečné rovné cesty armádních gazíků. Kamenné obelisky s neznámou pamětí, tajemné mohyly v krajině, transformátory, izolátory, dráty elektrického vedení, kapličky uprostřed rozježděné ornice. A tomu všemu vévodí vyvýšená strážní stanoviště z dob „studené války“, prkenných budek připomínajících lovecké posedy, nečitelné značky zarostlé křovinami, vlnobití plevelů v uměle vrstvených pahorcích ukryvajících opevnění, neidentifikovatelné provizorní stavbičky...

KLUBOVÉ OZNÁMENÍ

K našemu nemilému překvapení byl poprvé od jeho založení na schůzi českého poradního sboru ve složení – pánové ing. Hanzl, Mag. Rodt, Černý, Uher a paní Mag. Břejcha – při rozdělení finančních podpor nedoporučen spolkovému kancléřství (BKA) časopis *Kulturní klub* jako projekt české menšiny. Proto jsme nuceni vyžadovat minimální krajskou finanční podporu za propagační práci – inzerce, oznámení v časopisu. Doposud byla pro spolky české menšiny na stránkách Klubu zdarma.

Předem děkujeme za pochopení.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

srdečně Vás zveme 12. 10. 2009 do kinosálu českého velvyslanectví na tragikomedii **Václav**, nadále ve spolupráci s českým velvyslanectvím a Českým centrem. Začátek představení je vždy v 19:30 hodin, rezervace není možná.

Podrobnosti o dalších chystaných akcích, jako např. o literárním pořadu k Evropskému dni jazyků, o připravovaných filmech nebo o výstavě českého fotografa Jiřího Ernesta, najdete v časopisu Klub nebo na naší klubové adrese: www.kulturklub.at.

V tomto čísle jsme záměrně přerušili defilé umělců, které od lednového čísla Klubu představujeme v abecedním pořadí na titulní straně a kteří vystavili svá díla na výstavě „40 Jahre Rückblick 1968-2008 – Integration in der Emigration“, organizované Kulturním klubem v závěru loňského roku. Tentokrát vám představujeme českého fotografa Jiřího Ernesta a jeho snímek z aktuální výstavy o česko-rakouském pohraničí, která potrvá do

27. října ve vídeňské Galerii auf der Pawlatsche.

Vážení čtenáři, omluvte prosím zdržení při vydání časopisu, které vzniklo mj. čekáním na důležitou informaci týkající se voleb do Poslanecké sněmovny ČR:

Volby vyhlášené rozhodnutím prezidenta republiky č. 207/2009 Sb. o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na 9. a 10. října 2009 se z důvodu přijetí nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 10. září 2009, kterým se zrušuje ústavní zákon č. 195/2009 Sb., o zkrácení pátého volebního období Poslanecké sněmovny, a pozbývá platnosti výše uvedené rozhodnutí prezidenta republiky č. 207/2009 Sb., **NEUSKUTEČNÍ**. O novém termínu budou voliči informováni obvyklou cestou – prostřednictvím tisku, vývěsek na konzulárním úseku Zastupitelského úřadu Vídeň a na Honorárních konzulátech ČR. Sdělení o konání voleb v novém termínu bude umístěno i na webové stránky – www.mzv.cz/vienna.

Příjemné posezení nad stránkami Kulturního klubu všem přeje

Helena Basler, šéfredaktorka

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: září – listopad 2009	4
Církevní kalendář: září – prosinec 2009	7
Kultura	8
Fejeton	17
Události	18
Zajímavosti	21
Ekonomika	26
Správy ze Slovenska	31
Sokol & sport	36
Úvahy & postřehy	39
Z české a slovenské Vídně a okolí	47
Oznámení	52
Informace & inzerce	59
Příloha: Významná výročí českých dějin a české kulturní a hudební historie	I-VIII

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek,
Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík, Ing. Kurt Mattola, Richard Basler

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,

Dr. Karel Helmich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda,

manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková,

Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová,

Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Mgr. Tomáš Vaněk,

Marie Woodhams, Ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce: Tiskárna Sládek

VÝSTAVY:

24. 09. – 10. 10. Rostislav ČUŘÍK: *Nekonečno je / Zeitlos – Endlos*

24. 09. 19:00 vernisáž

Kulturhaus Gmünd, Hans-Lenz-Strasse 13, 3950 Gmünd
www.komoedienherbstniederosterreich.at

29. 09. – 20. 11. *Real World Laboratory* (Central-European Design)

29. 09. 19:00 vernisáž

Quartier 21, MuseumsQuartier
www.quartier21.mqw.at

do 30. 09. Hans a Erich LEDWINKA: *Světoběžníci a automobiloví konstruktéři*

Exponáty z muzea v Kopřivnici.

KOLLER-Oldtimermuseum – Heldenberg
www.koller-oldtimer.at

30. 09. – 27. 10. Jiří ERNEST: *Bunker* (fotografie)

30. 09. 18:00 vernisáž

AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, gegenüber Narrenturm, c/o Institut f., Slawistik, 1090 Wien

do 30. 10. Abbé LIBANSKÝ: *Smetišť dějin (Každodenní propaganda ve východní Evropě na příkladu bývalého Československa)*

Instalace Abbé Libanského byla speciálně koncipována k 20. výročí pádu železné opony pro prostory Českého centra ve Vídni. Na příkladu ideologických „artefaktů“ komunistického režimu zkoumá umělec fenomén propagandy jako takové. Od poštovních známek přes dětské knížky, staré televizory s propagačními filmy sedmdesátých let, velké transparenty, řečnické pultry nebo portréty tehdejších členů vlády, leží vše na jedné hromadě – zastaralé, rozpadlé a zaprášené. Náleží toto smetiště skutečně minulosti, nebo přesahuje vliv této propagandy hranice bývalého režimu?

České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

01.-11. 10. *Vienna Design Week: Lucie KOLDOVÁ*
Passionswege: Junge tschechische Designerin und Wiener Traditionsunternehmen Wilhelm Jungmann & Neffe
Wilhelm Jungmann & Neffe, Albertinaplatz 3, 1010 Wien
www.viennadesignweek.at

do 09. 10. *Witz und (R)evolution – 1989 – Davor/Danach*

Karikaturenausstellung anlässlich 20 Jahre Fall des Eisernen Vorhangs – u.a. der tschechische Zeichner **Vladimír JIRÁNEK**

Collegium Hungaricum, Hollandstraße 4, 1020 Wien
www.collegium-hungaricum.at

do 07. 10. *Zwischen Tradition und Moderne. Die Architektur des Roten Wien*

FZHM, Kohlgasse 27-29, 1050 Wien
www.fzhm.at

do 13. 10. *Stredoveké kláštory a ich osudy na Slovensku*

Reprezentatívna panelová výstava v spolupráci s Pamiatkovým úradom SR
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

14. 10. – 20. 10. *Stadtporträts – Zeichnen im Gegenzug*

14. 10. 19:00 vernisáž
Werke der Teilnehmer der Künstlerischen Volkshochschule in Wien und der Bildungsakademie in Bratislava. Im Rahmen der „Twin City Days“.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

01.-30. 10. *Das verschwundene Sudetenland*
Fotographie-Ausstellung und Buchpräsentation des tschechischen Vereins Antikomplex über historische Ereignisse und die damit verbundenen Kulturverluste
RESOWI-Zentrum, Universitätsstr. 15, 8010 Graz
www.antikomplex.cz/de

21. 10. – 10. 11. Lubomir HNATOVICH: *Výběr / Auswahl*

21. 10. 19:00 vernisáž
Průvodní slovo: herečka Sylvia Haider.
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

do 01. 11. *„geteilt – getrennt – vereint“*
Dolnorakouská krajská výstava 2009 ve spolupráci Rakouska a České republiky (Horn – Raabs – Telč). U příležitosti 20. výročí pádu železné opony.
www.noelandesausstellung.at

JEDNOTLIVÉ AKCE:

do 19. 09. divadelní představení *Z klece ven...*

Denně od 15. do 19. září v Theater (Divadle) Brett, začátky denně ve 20 hodin. Vstupenky od 6,- do 16,- €.

Objednávky – telefonicky: 06767345566, 015870663, faxem: 015869155, nebo e-mailem: theaterbrett@gmx.at

21. 09. 19:30 film *Největší přání* (ČSR, 1964, 85 min.,

OmdU), režie: Jan Špáta

Pořádají ČC a ZÚ.

České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

23. 09. 18:00 prezentace publikace *Sametová revoluce v Československu (Die Samtene Revolution. Vorgesichte – Verlauf – Akteure)*

Za účasti autorů.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

23. 09. 19:00 Film *Štefánik – ein unglaubliches Schicksal*

(franz. Originalfassung mit slowakischen Untertiteln) Einleitende Worte durch den Historiker PhDr. Dušan Kováč.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

24. 09. 20:00 Karel ČAPEK: *Sache Makropulos* (Theaterpremiere)

Inszenierung von Komödienherbst NÖ, im Rahmen der Tschechischen Wochen.

Kulturhaus Gmünd, Hans-Lenz-Strasse 13, 3950 Gmünd
www.komoedienherbstniederosterreich.at

25. 09. 17:00 *Ohlas roku 1989 v české, slovenské a rakouské literatuře*

Pořádá Kulturní klub v rámci Evropského dne jazyků, za účasti autorů, a to v českém, slovenském a německém jazyce.

Restaurace Böhmerwald, 1040 Wien, Wiedner Gürtel 20
www.kulturklub.at

29. 09. 17:00-19:00 *Česká republika viděna jinak – Praha*

Teil I: Prag Jüdisches Viertel, Barockgärten, Jugendstil etc. in Wort und Bild. Einführung: Nora Dolanská, Direktorin CzechTourism.

Česká centrála cestovního ruchu, Herrengasse 17, 1010 Wien

30. 09. 18:00 St. Wenzels Fest

Na pozvání.

České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

30. 09. 19:00 koncert houslisty Karola DANIŠE

V rámci cyklu „Objevujeme mladé talenty“.

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

01.-03. 10. 14:00-16:00 a 19:30-21:30 symposium *The Revolutions of 1989*

Das Umbruchs- und Revolutionsjahr im europäischen und welthistorischen Vergleich.

Česká účast: Jiří Dienstbier a Vilém Prečan.

ÖAW, Sonnenfelsgasse 19, 1. OG

www.1989-2009.at

03. 10. 19:00 výstava & výlet lodí & koncert: *Art Museum Danubiana*

(v rámci „Lange Nacht der Museen“) Zpívá „First lady of jazz music“ Adriana Bartošová. V Art Museum Danubiana (Čunovo) vystavují: Bert Loerakker (NL), Milan Paštéka (SR) a Rudolf Uher (SK). Odjezd od Schwedenbrücke.

Omezený počet účastníků – prodej lístků: tel: 727 10 216.

03.-04. 10. 18:00-01:00 *Lange Nacht der Museen: Misthaufen der Geschichte?*

Künstlergespräch mit Abbé Libansky und Barbara Zeidler. České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

05.-07. 10. *Europäisches Lyrikfestival*

Za SR Nora Růžicková a Matin Solotruk – čtení ve slovenském jazyce a německém překladu. 07. 10. se pořad koná v Linci.

Literaturhaus, Seidengasse 13, 1070 Wien

www.literaturhaus.at

06. 10. 18:00 kulatý stůl *20 roků po sametové revoluci*

Diskutují: divadelník, autor, humorista Milan Lasica (SK), spisovatel Jiří Stránský (CZ) a velvyslanec ČR v Rakousku Jan Koukal. Pořad je v českém a slovenském jazyce. Pořádají CCV a KK.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

07. 10. 19:00 *Josef Bohuslav Förster: Zwischen Prag und Wien*

Festkonzert zum 150. Geburtstag des tschechischen Komponisten. Mit Elena Denisova, Alexei Kornienko u. a.

ÖN, Palais Mollard, Herrengasse 9, 1010 Wien

www.onb.ac.at

07. 10. 19:00 prezentace *Oravský Podzámok / Arwaburg*

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

07.-09. 10. *Symposium 1989-2009: Religion und Wende in Ostmittel- und Südosteuropa*

Diplomatská akademie, Favoritenstr. 15a, 1040 Wien

www.da-vienna.ac.at

08. 10. 19:30 koncert *Zuzany Ferjenčíkové (varhany)* aj.

Augustinerkirche, Augustinerstr. 3, 1010 Wien

09.-11. 10. *Evropské literární dny 09* (s Jaroslavem Rudišem, Lukášem Vlčkem, Alicí Horáčkovou)

Schloss Hainfeld, Leitersdorf im Raabtal

www.readme.cc

09.-23. 10. 5. *Mitteleuropäisches Theaterkarussell***09. 10. 20:00 *Brückenschlag***

Mit A. Buršová (Gesang) und Z. Král (Klavier)

Havel schreibt Husák

Inszenierung: Theater Feste (Praha) & Reduta (Brno).

12. 10. 20:00 *Puls der Zeit*

Szenische Lesung – vier slowakischer Einakter – Stücke gegen Totalismus.

14. 10. 20:00 **Physische Poesie mit Petr Váša**
Satirischer Auftritt des außergewöhnlichen tschechischen Performers.

15. 10. 20:00 **Vlastislava Fekete: Kurze Verbindungen**
Scénické čtení. Za tuto hru obdržela Mgr. Art. Vlastislava Fekete, ředitelka Divadelního institutu v Bratislavě, Cenu Alfréda Radoka 2009.

17. 10. 20:00 **Die Toten Seelen** (Divadlo SKRAT)

22. 10. 20:00 **Die Versuchung** (Prešporské divadlo)

Theater Brett, Münzwardeing. 2

www.theaterbrett.at

10. 10. Moravské hody

Pořádá Sokolská jednota XII/XV.

10. 10. přednáška

Pořádají Akademický spolek a České srdce.

Slovanská beseda, Drachengasse, 1010 Wien, tel. 58 78 308

11. 10. 17:00-21:00 Čaj o páté

Pořádá Vlastenecká omladina.

Velká klubovna, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

www.omladina.at, tel. 02273 7604

12. 10. 19:30 film Václav (CZ, 2008, 100 min., OmdU),

režie: Jiří Vejdělek, scénář: Marek Epstein

Strhující příběh na motivy skutečných událostí. Tragikomedie vrcholící soubojem bratrů Václava a Františka o lásku Frantovy milenky Lídy.

Pořádají KK a ZÚ.

13. 10. 17:00 Mgr. Vladimír BARBORÍK, CSc.: Dílo prozaika, básníka, spisovatele, publicisty, dramaturga a hudebníka Vincenta Šikuly

Přednáška pracovníka Slovenské akademie věd.

Institut f. Slawistik, Seminarraum, Altes AKH, Spitalgasse

2:4, Hof 3, 1090 Wien

14. 10. 19:00 Dietmar GRIESER: Der Onkel aus Pressburg (autorské čtení)

Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

15. 10. 18:00-20:00 20 roků po sametové revoluci (setkání s českým disidentem, písničkářem, autorem a malířem Vlastou Třešňákem v rozhovoru s redaktorkou Českého rozhlasu Alenou Zemančíkovou)

Pořad v českém a slovenském jazyce. Pořádají CCV a KK.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

16. 10. 22:00 Vlasta Třešňák & Band (koncert)

Nachtasyl, Stumperg. 53, 1060 Wien

18. 10. 16:00 koncert Slovenské filharmonie (v rámci akce Soused hostem)

Antonín Dvořák: Stabat mater (dirigent: **Leoš Svárovský**, sólisté: **A. Danková** – soprán, **T. Kružliaková** – alt, **M. Lehotský** – tenor, **P. Mikuláš** – bas)

Musikverein, Brahms-Saal, Bösendorferstr. 12, 1010 Wien, tickets@musikverein.at

19. 10. 19:30 film Poselství Jana Palacha (2008, 57 min., OF), režie: K. Vlachová

Pořádají ČC a ZÚ.

České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

26. 10. Pochod zdatnosti (napříč Lobau po Napoleových stopách)

Sraz v 10:30 na zastávce autobusu g2A u stanice U1 Kaiser-mühlen-VIC.

Pořádá Sokol Vídeň III/XI, tel. 0664/73920287

27. 10. 18:00 Bohdan HOLOMÍČEK: Fotografie včera i dnes. K výročí roku 1989 (diaprojekce)

Pořad v češtině. Pořádají CCV a KK.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

30. 10 a 01. 11. 19:30 Pavel Haas Quartett (koncert)

Program: J. Haydn, D. Šostakovič, M. Ravel.

Mozart-Saal, Lothringerstr. 20, 1030 Wien tel. 242 002

www.konzerthaus.at

31. 10. přednáška: 20 let demokracie 1989-2009

Pořádají Akademický spolek a České srdce.

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznámení.*

ČESKÉ CENTRUM:

www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz

Herrengasse 17, 1010 Wien

tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

www.slovaci.at

e-mail: rsks@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.sivieden.mfa.sk

e-mail: siwien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

tel.: 535 40 57

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova

e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

DIVADLO BRETT

www.theaterbrett.at

e-mail: theaterbrett@eunet.at

út – so, 20:00

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55

Další důležité adresy a kontakty naleznete v oddílu *Inzerce.*

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena.

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 19. 09.** Svatba Katja + Alfi ve 14:00 hodin v kostele sv. Jakuba, Vídeň 19.
- Ne 27. 09.** MŠE NÁRODŮ v 10:15 hodin ve vídeňské katedrále sv. Štěpána, Vídeň 1. Hlavním celebrantem je vídeňský světící biskup Dr. Franz SCHARL. Koncelebrují duchovní správci cizojazyčných farností ve Vídni. Slavíme svátek sv. Václava, patrona českých zemí. Následuje občerstvení v prostranství arcibiskupského paláce a vystoupení skupiny naší mládeže.
- So 03. 10.** 40 let duchovní služby v Linci: Slavnostní mše svatá. Následuje program.
- Ne 11. 10.** SALESIANUM: Dětská mše svatá v 11:00 hodin, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3.
- So 17. 10.** DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v 18:30 hodin v kapli Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Vídeň 13. – Zasedání České církevní rady.
- Ne 25. 10.** ŠKOLENÍ pro klub Dona Bosca v „Bildungshaus St. Hippolyt“, St. Pölten.
- Čt 29. 10.** Svátek blahoslavené RESTITUTY KAFKOVÉ: Mše svatá v 19:00 hodin v Hartmann-klosterkapelle, Hartmann-gasse 7, Vídeň 5. – Následuje občerstvení.
- Ne 08. 11.** SALESIANUM: Svátek svaté ANEŽKY ČESKÉ v 11:00 hodin, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3.
- So 14. 11.** DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v 18:30 hodin v St.-Veit-Gasse 25, Vídeň 13.
- So 28. 11.** SALESIANUM: Dětská mše svatá v kapli v 17:00 hodin, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3. – Vyrábíme adventní věnce od 15:00 hodin – Zkoušíme vánoční koledy.
- Ne 13. 12.** SALESIANUM: 3. neděle adventní – svátek svatého MIKULÁŠE: Dětská mše svatá v kapli v 11:00 hodin, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3. – Mikulášská nadílka pro děti.
- Čt 24. 12.** Vánoční mše svatá pro děti a rodiče v 16:00 hodin v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3. – Půlnoční mše svatá ve 22:00 hodin v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63, Vídeň 3.
- Pá 25. 12.** Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ: Mše svatá v 10:00 hodin v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63, Vídeň 3. – Zpíváme tradiční vánoční koledy.

UPOZORNĚNÍ:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

VÝTVARNÉ UMĚNÍ, ARCHITEKTURA

Brno odeslalo žádost o evropské dotace na opravu vily Tugendhat

Z brněnské radnice odešla žádost o evropské peníze na zrestaurování vily Tugendhat. Radnice dosud s jejím podáním otálela, čekala na vytvoření zadávacích podmínek pro výběr stavební firmy. Je třeba je k žádosti přiložit. Náklady na opravu se odhadují na 160 milionů korun. Oprava vily se plánuje léta a kvůli neustálému oddalování památkáři letos stanovili městu lhůtu, do kdy musí být jednotlivé části stavby opraveny. První termíny vyprší příští rok. Za nedodržení termínů mohou památkáři město postihnout. Vila byla jako jediná česká stavba moderního umění zapsána na seznam kulturního dědictví UNESCO v roce 2001.

Zemřel český rodák Heinz Edelmann, spoluautor *Žluté ponorky*

V německém Stuttgartu zemřel výtvarník Heinz Edelmann. Smrt pětasedmdesátiletého rodáka z předválečného Československa, kterého proslavil animovaný film *Žlutá ponorka* s písněmi Beatles, potvrdila stuttgartská Státní akademie výtvarných umění, které byl profesorem. Edelmann se narodil v roce 1934 v Ústí nad Labem. V Německu byl znám především jako grafik a ilustrátor knih, mimo jiné prvního tamního vydání románu *Pán prstenů* J. R. R. Tolkiena. Mezinárodně mu největší popularitu vynesla práce na filmu *Žlutá ponorka* z roku 1968. Edelmann jako výtvarný režisér pro něj mimo jiné navrhl podobu všech postav.

Zemřel spoluautor filmového příběhu o *Čtyřlístku* Josef Lamka

V pondělí 10. července zemřel po krátké těžké nemoci Josef Lamka, spisovatel, scenárista, animátor, výtvarník a autor řady známých a oblíbených večerníků a animovaných filmů. V době své smrti dokončoval se svou manželkou Hanou Lamkovou pro Bio Illusion filmový scénář k prvnímu filmovému dobrodružství populárních čtyřlístkových postavček pod názvem *Čtyřlístek ve službách krále*.

Josef Lamka se narodil 12. listopadu 1931 v Hronově. Během studia UMPRUM v ateliéru prof. Josefa Nováka, oboru hračka – loutka, absolvoval několikrát praxi jako animátor ve filmovém studiu Jiřího Trnky. Po absolutoriu v roce 1955 přijal angažmá v Divadle Spejbla a Hurvínka, kde se stal později šéfem výpravy a výtvarníkem několika inscenací, řady plakátů a programů. Jako výtvarník se věnoval příležitostně i scénografii hereckého divadla (divadlo v Hronově a v Mostě) a ilustroval několik publikací v edicích Hry pro loutky a Divadélko, vydávaných v šedesátých letech nakladatelstvím Orbis. Během působení v Divadle S+H založil společně s manželkou Hanou Lamkovou a Jiřím Srncem Černé divadlo, kde pracoval jako výtvarník, herec a spoluautor.

Od roku 1962 začal spolupracovat s Československou a později Českou i Slovenskou televizí jako výtvarník, scenárista, režisér a animátor řady animovaných filmů. Z jeho

rozsáhlé tvorby připomeňme seriály *O vodníku Česílkovi*, *Cvoček astronautem*, *O človíčkovi*, *Tereška v nesnázích*, *Káta a Škubánek*, *Flok a Flíček*, *Království květin*, *Putování za švestkovou vůní*, *Matylda*, *Inspektor Fousek na stopě* a další. Za seriál *O človíčkovi* dostal cenu Čs. televize v roce 1988 a za díl seriálu *Matylda* ocenění za režii na Mezinárodním festivalu animované tvorby Anifest 2002.

VÝSTAVY

Picassovy grafiky budou vystavovány v Jihlavě

Jihlava připravuje expozici přibližně šesti desítek originálních grafik, kreseb a plakátů inspirovaných býčí arénou od španělského malíře a sochaře Pabla Picassa. Díla zapůjčená Muzeem umění z německého partnerského města Heidenheim budou vystavena **od 9. září do 7. listopadu v Domě Gustava Mahlera**. Výstava si vyžádala rozsáhlá bezpečnostní opatření. Součástí expozice bude rozsáhlý doprovodný program. V Horáckém divadle například lidé uvidí představení Divadla Ungelt *Picasso* v hlavních rolích s Vilmou Cibulkovou a Milanem Křážkem.

Batrachomyomachia

V Domě U kamenného zvonu na Staroměstském náměstí v Praze probíhá retrospektivní výstava díla malíře a grafika Jiřího Anderleho nazvaná *Batrachomyomachia aneb Žabomyši a jiné války – obrazy, grafiky, plastiky 1959-2009*. Připravil ji kurátor Richard Drury ve spolupráci s architektky Jarmilem Srpou a Petrem Kostkou. *Batrachomyomachia* nabízí nejvýznamnější malířské cykly Jiřího Anderleho za půlstoletí jeho činnosti: *Vesnické tancovačky*, *Australský cyklus*, *Dialogy se starými mistry*, *Žrouti*, *Iluze a realita*, *Apokalyptická genetika*, *Apassionata humana*, *Na konci století* a další. Kdo zná malířova vyprávění, která vysílá Český rozhlas už třináct let pod názvem *Láska za lásku*, uvědomí si kontrast mezi harmonizujícím hlasem a krutou a groteskní malířskou výpovědí o současném světě. Anderle odhaluje masky a iluze, morální vyprázdňenost, kult pseudocelebrit, aroganci politické moci..., míní autor článku Vilém Faltýnek.

„Ta výstava se jmenuje *Batrachomyomachia*, což je termín Homérův. *Batracho* je žába, *myo* je myš, *machia* je válka, boj. Žabomyši válka. Žabomyši války sledujeme dnes a denně v televizi a myslím, že stejné pocity má posluchač, který nás poslouchá v Kanadě nebo na Novém Zélandu nebo v Itálii nebo na Kanárských ostrovech. Politici stále mezi sebou vedou ty žabomyši války,“ vysvětluje umělec.

Jiří Anderle v šedesátých letech pracoval jako kulisák v Černém divadle Jiřího Srnce, záhy se stal členem i hereckého souboru. Cestoval po světě, grafickým dílem pronikl na mezinárodní scénu, v letech 1972, 1980, 1982 a 1984

vystavoval na Benátském bienále. Jeho dílo je zastoupeno ve sbírkách řady českých a světových institucí (např. Národní galerie v Praze, Centre Georges Pompidou, Muzeum moderního umění v New Yorku, Metropolitní muzeum výtvarného umění). V mládí byl venkovským muzikantem, od šedesátých let hraje se skupinou Grafičanka. Inspirativní dlouholeté přátelství ho pojilo se spisovatelem Bohumilem Hrabalem.

Dílo Otakara Lebedy ve Valdštejnské jízdárně

Vůbec poprvé v tak velkém rozsahu je ve Valdštejnské jízdárně vystaveno malířské dílo Otakara Lebedy (1877-1901). Jeden z nejtalentovanějších žáků Julia Mařáka patří neprávem mezi málo vystavované a citované české umělce.

Národní galerii se ve spolupráci s praneteří umělce podařilo sestavit chronologickou expozici doplněnou malířovou korespondencí, fotografiemi a dalšími předměty, umožňující nahlédnout do Lebedova soukromí. Z korespondence s maminkou je patrné, jak citlivý člověk Otakar Lebeda byl a proč odešel dobrovolně ze života v pouhých čtyřiaadvaceti letech, uvádí v recenzi Blanka Frajeřová. Kromě zdravotních problémů a vypjaté citovosti se na jeho tragické smrti podílel i zde vystavený obraz s názvem *Zabitý bleskem* (1900-1901), s nímž neměl autor úspěch.

Kurátorka Veronika Hulíková připravila expozici s velkou výpovědní hodnotou. Obrazy a kresby jsou seřazeny podle Lebedových životních etap a jeho uměleckého vývoje. Přes dvě stě padesát obrazů a kreseb pochází z majetku NG v Praze. Vzhledem k tomu, že se podařilo získat zápůjčky od soukromých sběratelů a dvaceti institucí, je jeho umělecká pouť alespoň v podstatných obrysech kompletní.

K výstavě vydala NG obsáhlý reprezentativní katalog a připravila celou řadu doprovodných programů. Výstava je otevřena do 24. ledna 2010, denně mimo pondělí od 10 do 18 hodin. Více na www.ngprague.cz.

V klášteře v Rajhradě vystavili vzácné středověké rukopisy

Památník písemnictví na Moravě vystavuje v prostorách starobylého benediktinského opatství v Rajhradě soubor středověkých rukopisů z 10. až 12. století. Některé z nich kdysi vznikly právě v místní písařské dílně. Originály doplňují na výstavě faksimile dvou bohatě iluminovaných středověkých spisů, jimiž mohou návštěvníci listovat, řekla ČTK kurátorka Jindra Pavelková. K zajímavým originálům patří například žaltář z druhé poloviny 12. století. Obsahuje 150 žalmů určených pro sborový zpěv v konventu nebo kostele.

Poznámka redakce: Pro nedostatek místa přineseme o klášteře podrobnější informace v říjnovém čísle.

FOTOGRAFIE

Odhalená záhada

Když byla v Tereziánském křídle Pražského hradu zahajována výstava vojenských fotografií z období první světové války nazvaná *Pěšky 1. světovou válkou*, zůstal veřejnosti autor unikátního souboru neznámý. Bylo jenom jasné, že se jedná o mimořádně talentovaného fotografa, který mistrovsky zachytil každodennost rakousko-uherských vojáků ve světovém válečném konfliktu. Jeho identita byla rozpoznána až na základě uveřejnění některých snímků v českém tisku. Jeden z čtenářů totiž ihned rozpoznal, že se jedná o fotografie, které pořídil jeho dědeček Jindřich Bišický, který sloužil u 47. pěšího pluku ze Štýrského Hradce (Grazu) jako plukovní fotograf. V archivu rodiny se navíc zachovala alba s přesnými popisky jednotlivých fotografií, které pomohly opravit některé omyly při původním uspořádání výstavy. Například patrně nejvýrazněji se to projevilo na obrázku ženy jdoucí po cestě. Zatímco původní popisky tvrdily, že se jedná o haličskou ženu, ve skutečnosti se jednalo o fotografii Bišického ženy, kterou zobrazil v době své dovolené doma. O českých vojácích v době první světové války, kteří bojovali v uniformách habsburské monarchie, se obvykle moc nemluví. Československo a později Česká republika zdůrazňovaly především legionářské tradice, případně hrstku českých bojovníků v Rudé armádě, a k vojákům v rakousko-uherském vojsku se nikdo příliš nehlásil. Rakušané zase tradičně obviňovali české spolubojovníky, že nevyunikali v zákopech válečného konfliktu zrovna hrdinstvím. To samozřejmě má jisté opodstatnění, protože

naprostá většina českých rekrutů opravdu nevyunikala bojovým nadšením a toužila především po tom, aby se z fronty vrátili živí a zdraví. Nicméně velká masa vojáků plnila loajálně své povinnosti, i když jí zájmy Rakouska-Uherska byly zcela cizí a rozpad soustátí ve středu Evropy na národní státy většinou přivítala. Mnozí z nich také svou účast v konfliktu v rakouské uniformě zaplatila životem. Zatímco v legiích zahynulo jen něco přes 5 400 českých vojáků, na opačné straně padlo skoro 140 000 Čechů. Bišický ovšem nesloužil v nějakém typicky českém pluku, jako byl pražský 28. nebo 91. budějovický, kde sloužil i slavný spisovatel Jaroslav Hašek, který přešel nejprve do legií a později sloužil v Rudé armádě. I on však připomíná svými fotografiemi společnou stránku české a rakouské historie, která zůstává stále trochu v pozadí. (MaFr)

Fotografie připomenou události roku 1989

Výstava na Staroměstské radnici, která potrvá do půlky října, připomene prostřednictvím snímků českých fotografů události roku 1989. Přehledka nabídne nejen snímky ze samotných listopadových událostí, ale také fotografie toho, co přelomovým dnům české historie předcházelo. Návštěvníci tak v kolekci 300 fotografií uvidí záznamy z potlačovaných demonstrací u příležitosti výročí sovětské okupace v roce 1968, vzniku československého státu v roce 1918, sebeupálení Jana Palacha v roce 1969, masového útěku Němců z NDR přes Prahu na Západ či pádu berlínského zdi jako symbolu železné opony.

LITERATURA

Román o vile Tugendhat mezi nominovanými na Man Bookerovu cenu

Román z předválečného Československa je mezi kandidáty na letošní Man Bookerovu cenu, která je nejprestižnějším oceněním pro anglicky píšící romanopisce. O cenu se bude ucházet třináct titulů, které navrhla porota ceny. Z nich bude vybráno pět finalistů a samotná cena bude vyhlášena 6. října. Autor jednoho z nominovaných románů *The Glass Room (Skleněný pokoj)* Simon Mawer se při psaní románu inspiroval skutečnými osudy brněnské vily Tugendhat. Líčí příběh židovsko-křesťanského manželského páru Landauerových, žijícího ve fiktivním Městě v předválečném Československu, který si nechá postavit modernistický dům, ale musí za pár let dům i zemi opustit před nacisty. Další osudy vily slouží jako pozadí pro peripetie československé historie. V češtině od Mawera vyšel román *Jidášovo evangelium*. Na Man Bookerovu cenu byl již nominován za román *Mendel's Dwarf (Mendelův trpaslík)*.

Historikové představili knihu zápisů exilové vlády v Londýně

V den 69. výročí uznání exilové československé vlády Velkou Británií historikové v informačním centru úřadu vlády představili knihu *Zápisy ze schůzí československé vlády*

v Londýně (1940-1941). Jde o výsledek dlouhodobého projektu, jehož cílem je zveřejnit zápisy ze všech 185 schůzí z let 1940 až 1941. Publikaci vydaly Masarykův ústav a Archiv Akademie věd. Autoři do publikace zahrnuli také přehled literatury k tématu, biografické medailony ministrů, adresy československých úřadů v Londýně a přehledy uložení dokumentů v archivech. Připojili také zeměpisný a jmenný rejstřík a anglický souhrn. Zápisy ze schůzí byly objeveny až v roce 2002 při inventarizaci Benešova fondu v archivu Masarykova ústavu.

Cenu Franze Kafky letos dostane Peter Handke

Cenu Franze Kafky pro rok 2009 dostane spisovatel, básník a dramatik rakouského původu Peter Handke. ČTK to sdělila Daniela Uherková z pořádající Společnosti Franze Kafky. Handke se stal devátým laureátem tohoto ocenění. Převzít by si ho měl při slavnostním ceremoniálu 26. října v Brožíkově sále Staroměstské radnice. Cenu Franze Kafky uděluje společnost od roku 2001 autorovi, jehož dílo, výjimečné svou uměleckou kvalitou, oslovuje čtenáře bez ohledu na jejich původ, národnost a kulturu, tak jako dílo Kafkovo. Jejími nositeli jsou Philip Roth, Ivan Klíma, Péter Nádas, Elfriede Jelineková, Harold Pinter, Haruki Murakami a Arnošt Lustig.

DIVADLO – BALET

Laterna magika uvedla šestitisící reprízu Kouzelného cirkusu

Soubor Laterny magiky dosáhl dalšího letošního jubilea. Po květnovém 50. výročí svého založení bylo představení inscenace *Kouzelný cirkus* uvedeno v šestitisící repríze. V repertoáru je nepřetržitě od roku 1977. Laterna magika hodlá oslavit jubileum mimořádným předvánočním představením věnovaným dětem z dětských domovů. *Kouzelný cirkus* vytvořila skupina výrazných osobností pod režijním vedením Evalda Schorma. Na režii se dále podíleli Jiří Srnec a Jan Švankmajer, výtvarné řešení a scénografie je dílem Josefa Svobody, kostýmy navrhl Zdeněk Seydl. Na hudbu Oldřicha F. Korteho (a dalších třinácti skladatelů) choreografii vytvořili Karel Vrtiška, Jiří Hrabal, Vlastimil Jílek, Josef Koníček a František Pokorný. Z filmových profesí se na úspěchu *Kouzelného cirkusu* podíleli kameramani Emil Sirotek a Antonín Daňhel, střihač Alois Fišárek, mistr zvuku Ivo Špalj, produkční Jaromír Kallista, Karel Beran a řada dalších spolupracovníků. Inscenace byla první prací dlouholeté dramaturgyně Laterny magiky Mileny Honzíkové.

Laterna magika bude od příštího roku pod Národním divadlem (ND), rozhodl tak ministr kultury Václav Riedlbauch. Scéna, která používala ve své době přelomové scénické postupy a excelovala na světových výstavách v padesátých a šedesátých letech, dnes hledá novou tvář.

O spojení s Národním divadlem rozhodl již bývalý ministr Václav Jehlička (KDU-ČSL), jeho nástupce se pokoušel hledat i jinou cestu. Nakonec ale rozhodl stejně. Příspěvková organizace ministerstva kultury končí po padesáti letech jako samostatný subjekt. Její představení však budou moci diváci nadále vídat pod hlavičkou Národního divadla.

Bolek Polívka, herec, mim, komik, rančer, slavil 31. července šedesátiny

Proslul zejména jako bavič, s lehkostí jemu vlastní ale zvládá i role vážné, například za postavu faráře ve filmu *Zapomenuté světlo* a za „nehrdinského hrdinu“ v *Musíme si pomáhat* dostal Českého lva. Herec, scenárista, režisér a recesista Bolek Polívka se z výjimečného mima stal jedním z nejobsazovanějších charakterních filmových herců. Věrný ale zůstává i divadlu, které hraje už od svých čtyř let.

„Jak říkal Kopecký: Humor je ten nejlepší způsob, jak být smuten,“ tvrdí Polívka, jemuž je celý život inspirací klauniáda, komedie dell'arte i filmová groteska. S gustom ale také používá slova a záměrně překračuje hranice žánru, a nejen jeho. „Dokud se publikum směje, nemůžu vám pomoci. Pro trošku legrace šel bych až na okraj,“ vysvětluje Polívka svůj sklon k určité škodolibosti, již mnozí poznali na vlastní kůži například v *Manéži*, která se na obrazovkách poprvé objevila už v roce 1987.

Od roku 1993 vystupuje a režíruje v Divadle Bolka Polívky v Brně a v posledních letech hraje i na Letních shakespearovských slavnostech (letos bonvivánského rytíře Falstaffa v komedii *Veselé paničky windsorské* v režii Jiřího Menzela). Divadlo hraje i doma, respektive na proslulé Farmě Bolka Polívky v Olšanech u Brna, kde chová své milované koně, provozuje restauraci U klauna a pořádá řadu akcí, včetně recesistických soutěží – například ve vrhání stínu, v chytání much či v házení flinty do žita.

Boleslav Polívka se narodil 31. července 1949 ve Vizovicích. Vůni hereckých líčidel si zamiloval už jako dítě – jeho tatínek byl nadšený ochotník. Vystudoval brněnskou JAMU a pantomimu začínal dělat s Ctiborem Turbou a Borisem Hybnerem. V roce 1972 spoluzakládal Divadlo Husa na provázku, kde vytvořil řadu nezapomenutelných divadelních rolí, často v autorských inscenacích, například v hrách *Poslední leč*, *Šašek a královna*, *Podivné odpoledne doktora Zvonka Burkeho* či *Am a Ea*.

S řadou vlastních autorských inscenací sbíral v sedmdesátých a osmdesátých letech úspěchy i v zahraničí, kde představení často hrál v jazyku dané země – většinou v angličtině, italštině či francouzštině. V cizině také potkal svou budoucí třetí manželku, francouzskou herečku Chantal Poullain, která za ním koncem sedmdesátých let odešla z Francie do komunistického Československa a s ním má svého prvorozeného syna Vladimíra (19).

Jako filmový herec debutoval Polívka v roce 1966 ve filmu pro mládež *Kočky neberem*. Po několika televizních filmech byla jeho výraznějším účinkováním na plátně *Balada pro banditu* (1978), následovaly další filmová ztvárnění divadelních představení *Poslední leč* (1981) či *Šašek a královna* (1987), v němž hrál se svou ženou Chantal. K Polívkovým dalším známým filmům patří *Sedím na konári a je mi dobře*, *Kalamita*, *Něžný barbar* či *Dědictví aneb kurvahošigutntag*. Hrál též ve snímcích Tomáše Vorla *Cesta z města a Skřítek* i ve velkofilmu Juraje Jakubiska *Bathory*. K novějším divadelním představením, v nichž Polívka hraje a podílel se na nich i autorsky, patří *Pro dámu na balkóně*, *Variace na chlast* či *Hvězdy nad Baltimore* (o hořkém konci herce Vlasty Buriana).

V Polívkových uměleckých stopách jdou i jeho dcery z prvních dvou manželství Kamila (34), divadelní scénografka a kostýmní návrhářka, a herečka Anna (30), jejíž matkou je herečka Evelyn Steimarová a s níž Polívka mj. letos moderoval vyhlašování cen Český lev. Se současnou partnerkou Marcelou Černou (39) má Jana Boleslava (5), Františka (3) a téměř dvouletou Marianu.

Posledních několik let se Polívka objevoval v tisku i v souvislosti se soudním sporem o autorská práva na fiktivní Valašské království, který loni v říjnu definitivně prohrál. V roce 2001 Polívka zažaloval svého někdejšího spolupracovníka Tomáše Hrabíše, který založil společnost Valašské království operující v cestovním ruchu a podle Polívky vydělával na hercově popularitě.

Street dance na Blanensku

V Jedovnicích na Blanensku proběhl mezinárodní týdenní kemp Street dance, který patří k největším akcím svého druhu v Evropě. Kolem dvou tisíc mladých lidí, tanečníků ze třiceti zemí většiny kontinentů se zde pod dohledem třiceti lektorů a více než stovky nejlepších tanečníků z celého

světa učilo nejrůznější taneční styly od hip hopu po break dance. Program obsahoval na tři sta workshopů. Přijel například tanečník z týmu nedávno zemřelého Michaela Jacksona nebo choreografové, kteří pracovali pro Justina Timberlaka, Missy Elliott nebo Willa Smithe. Na kempu vystoupilo také pět nejlepších tanečníků z Japonska nebo vítěz francouzské soutěže Incredible Talent.edler. Kromě workshopů byly na programu kempu také takzvané battly – taneční souboje, v nich se utkaly týmy tanečníků z jednotlivých zemí.

Tanec Praha skončil

Více než po měsíci skončil v hlavním městě 21. ročník mezinárodního festivalu současného tance a pohybového divadla Tanec Praha. Na závěrečném galavečeru v O2 Areně se představili čeští tanečníci v dílech světoznámých choreografů. Tanec Praha se letos konal nejen v rekordní délce, ale i v rekordním počtu míst mimo Prahu, celkem v devíti městech. Navzdory stálým otřesům v rozpočtu se neúnavně snaží expandovat, zaujmout nové i uspokojit věrné taneční diváky.

Balet Národního divadla uvede premiéru *Fausta a Othella*

Dvě premiéry, stejný počet jako v minulé sezóně, uvede v nové sezóně 2009/2010 balet pražského Národního divadla. První z nich, taneční divadlo *Faust* v režii Libora Vaculíka, představí 5. prosince ve Stavovském divadle. V Národním divadle pak bude mít 1. dubna 2010 premiéru dějový balet *Othello* s hudbou Leoše Janáčka. Novinářům to sdělil šéf baletu Národního divadla Petr Zuska. „V obou případech se jedná o věhlasná témata a díla, která se dají označit jako velké a velmi podstatné kameny v mozaice světového divadelnictví, dramatiky a baletu nevyjímaje,“ uvedl Zuska. Představení *Faust* využije hudbu Igora Stravinského, Dmitrije Šostakoviče, Johna Williamse a Petra Maláska. V případě *Othella*, chystaného na duben příštího roku na scénu historické budovy Národního divadla, se jedná o další baletní setkání s Williamem Shakespearem a s maďarským choreografem a režisérem Yourim Vámosem. „*Othello* bude dílem vytvořeným přímo pro soubor baletu Národního divadla,“ podotkl Zuska.

Václav Klaus ocenil herečku Janu Štěpánkovou čestnou plaketou

Prezident Václav Klaus přijal na Pražském hradě divadelní a filmovou herečku Janu Štěpánkovou. Gratuloval jí k nadcházejícím pětasedmdesátinám, které oslaví 6. září, a předal jí Zlatou plaketu prezidenta republiky. Na divadelních jevištích vytvořila Jana Štěpánková během půl století širokou paletu postav – od naivek až po psychologicky náročné role v dramatech i veselohrách. Řadu příležitostí využila i na filmovém plátně, televizní obrazovce a v rozhlase.

Výbor UNESCO údajně požaduje odstranění točny v Krumlově do konce roku

Výbor UNESCO požaduje po České republice, aby otáčivé hlediště v zahradě českokrumlovského zámku bylo odstra-

něno do konce letošního roku a místo bylo uvedeno do původního stavu do dubna 2010. Původní informace hovořily o roce 2016. Nový údaj vyplývá z dopisu, jenž z Ministerstva kultury v těchto dnech obdržela českokrumlovská radnice. Novináře o tom informoval starosta Krumlova Luboš Jedlička. Mluvčí Ministerstva kultury Viktorie Plívová však v pátek uvedla, že točna v Českém Krumlově zůstane na svém místě do roku 2016. S tímto termínem, který navrhla v roce 2007 tehdejší ministryně kultury Helena Třeštíková, Výbor pro světové dědictví UNESCO souhlasí. O dalším osudu otáčivého hlediště v zahradě českokrumlovského zámku budou zástupci Ministerstva kultury, představitelé měst a kraje, divadla a památkáři jednat 16. září.

Odešel Jaromír Pleskot, režisér s bohatou hereckou zkušeností

Poslední půlstoletí českého divadla zásadně ovlivnila generace, která nastupovala těsně po druhé světové válce. Jejich talenty zrály v nelehkých podmínkách izolované totalitní společnosti a poslední plody vydávají na prahu nového tisíciletí. Jedním z nich byl herec, divadelní a filmový režisér a překladatel Jaromír Pleskot. Pleskot se narodil 11. února 1922 v Praze. Začínal u E. F. Buriana, pak během studií na konzervatoři vystupoval jako herec ve Větrníku, odkud ho Jiří Frejka odvedl do Městského divadla na Vinohradech.

Nejdelší tvůrčí etapou se Pleskotovi stalo angažmá v Národním divadle, na přelomu padesátých a šedesátých let tu působil po boku svých vrstevníků Krause a Krejčí. Často inscenoval klasický repertoár, Shakespeara, Molièra i současné drama. Vedle slavného *Hamleta* s Radovanem Lukavským vytvořil v Národním divadle také *Smrt obchodního cestujícího* od Arthura Millera s Karlem Högerem v hlavní roli.

Pleskot se uplatnil i jako filmař a natočil například pohádku *Obušku, z pytle ven!* a přepis *Robinsonky* Marie Majerové. Působil také jako výborný překladatel. Ještě po své osmdesátce Pleskot pohostinsky režíroval zejména v divadle v Mladé Boleslavi a na pražských klubových scénách. Před šesti lety obdržel zvláštní cenu kolegia pro

udělování cen Thálie. Zemřel ve čtvrtek 6. srpna po dlouhé nemoci v Praze.

Po dlouhé nemoci zemřel režisér Pavel Háša

Ve věku osmdesáti let zemřel televizní, filmový a divadelní režisér Pavel Háša. Manžela herečky Květy Fialové, který získal řadu cen na domácích i zahraničních filmových a televizních festivalech, přemohla Alzheimerova choroba. Tvůrce desítek dokumentárních i hraných filmů a televizních inscenací Pavel Háša má na kontě přes padesát zábavných celovečerních pořadů včetně populárních *Televarieté*. Divadlo mu vděčí za režii třicítky inscenací.

Pavel Háša se narodil 1. června 1929 v Praze. Absolvoval gymnázium a jako filmový nadšenec odešel na post režiséra do Filmového studia Gottwaldov (1948-1951), Krátkého filmu v Praze (1951-1959) a poté pražského Československého armádního filmu (1959-1971). Po čase prodleném ve svobodném povolání (1971-1981), kdy pracoval hlavně v televizi, se stal kmenovým režisérem v libeňském Divadle S. K. Neumanna (1981-1991). Roku 1991 hostoval v kladenském Středočeském divadle. Od roku 1992 jako režisér spolupracoval s Agenturou Harlekýn a Divadlem U hasičů.

Ve věku 65 let zemřel náhle v Praze 8. července herec Miroslav Masopust

Lidé si Masopusta pravděpodobně nejvíce pamatují z jeho působení v rozhlasu a televizi v sedmdesátých a osmdesátých letech, divácky nejdělejší byla jeho komická postava frajerského vodníka Rolfa v komedii Václava Vorlíčka *Jak utopit doktora Mráčka aneb Konec vodníků v Čechách* (1974). Miroslav Masopust se narodil 28. listopadu 1943. Absolvoval herectví na DAMU a po jedné sezóně v Divadle S. K. Neumanna v Praze působil v letech 1967 až 1971 v Krejčově Divadle za branou. Poté se jeho domovskými scénami stala Městská divadla pražská, kde na jevišti Rokoka účinkoval donedávna. Ve filmech Masopust hrál sporadicky a spíše ve vedlejších rolích, věnoval se i dabingu.

KINEMATOGRAFIE

Marhoulův *Tobruk* nominovala ČFTA na Evropskou filmovou cenu

Historický snímek Václava Marhoulů *Tobruk* vybralo prezidium České filmové a televizní akademie (ČFTA) do přímé nominace na Evropskou filmovou cenu. Jeho členové na stejné ocenění doporučili také dokument Martina Duška a Ondřeje Provozánka nazvaný *Poustečna, das ist Paradies!* „Těší mě to opravdu moc – co k tomu víc říci. Je to jednoduché, těší mě to za herce, za štáb, za veterány a za všechny, kteří se mnou na tomto historickém snímku spolupracovali,“ řekl ČTK režisér, scenárista a producent Václav Marhoul. Svůj snímek, zobrazující peklo pouštních bojů za druhé světové války a odměněný devíti nominacemi a třemi soškami výročních cen Český lev, představil letos na MFF v Karlových Varech v exkluzivní digitální verzi.

Podnětem ke scénáři byly vedle bestselleru amerického spisovatele Stephana Cranea *Rudý odznak odvahy* skutečné osudy a příběhy vojáků československé zahraniční jednotky složené z dobrovolníků, která bojovala v roce 1941 na straně spojenců v severoafrickém Tobruku.

Thriller z komunistického vězení jde do kin v šesti kopiích

Drsné scény z komunistického kriminálu z přelomu čtyřicátých a padesátých let obsahuje český film *Klíček*, natočený na autentických místech dnes opuštěné věznice v Uherském Hradišti. Právě tam měl v rámci Letní filmové školy předpremiéru. Producent Pavel Paleček při této příležitosti představil artefakt, který mu přinesl výtvarník David Černý. Jde o černé boty, vybavené kovovou vložkou

s kontakty uvnitř, doplněné elektrickou šňůrou se zástrčkou. Na podložce jsou namalovány ostnaté dráty a nápisy Botky Grebeničky, 40 let komunistické tradice, Testováno na lidech. Nízkorozpočtový filmový debut režiséra Jána Nováka podle Palečka divákům umožní, aby na jeden den zažili to, co by mohli zažít, kdyby se špatně narodili: ať už v Severní Koreji, nebo v Československu padesátých let. Vypráví o milencích žijících v současnosti, které náhoda zavede do zchátralého objektu. Po milostném aktu se propadají časem zpět a jsou mučeni příslušníky StB.

Hlavní cenu FFF Karlovy Vary získaly švédské Šrámy režisérky Pichlerové

Hlavní cenu mezinárodní poroty na šestém ročníku festivalu studentských filmů a debutů Fresh Film Fest (FFF) Karlovy Vary získal snímek *Skrapsaar (Šrámy)* mladé švédské režisérky Gabriely Pichlerové. Porota, v níž rozhodoval například český herec Jiří Ornest či rakouský kameraman Klaus Fuxjäger, ještě udělila speciální cenu maďarskému režisérovi Péteru Szeilerovi za snímek *Bevezetés az általános nyelvészetbe (Úvod do obecné lingvistiky)*. Kromě hlavní ceny FFF např. porota dále udělila cenu Fresh Generation v sekci prvních a druhých celovečerních filmů. Letos patří kanadskému filmu *Truffle (Lanýže)* režiséra Kima Nguyena. Cenu Theatre Optique dostala Anna Virtanenová z Finska za film *Kuolema Keltaisessa Talossa (Smrt ve žlutém domě)*. V její prospěch rozhodl zejména osobitý vizuální styl. Speciální cenu obdržel film *Yellow Belly End (Žluté pírkó)* francouzského režiséra Philipa Bacona.

Režisér Sedláček natáčí film o českých rekordmanech

Milovníci rekordů se mohou těšit na nový film režiséra Roberta Sedláčka. Zatím má pracovní název *Největší z Čechů* a bude popisovat nejen činnost známé Agentury Dobry den!, zaznamenávající různé kuriózní počiny, ale také osudy některých svérázných rekordmanů. V hlavních rolích se představí Igor Bareš a Jaromír Hanzlík. Děj nového filmu je sice fikcí, přesto se v něm někteří skuteční rekordmani objeví, jiné zastoupí zkušení herci. Například držitel mnoha rekordů Jaroslav Vajbar z Rakvic na Břeclavsku se může těšit na to, až uvidí, jak jej zahrál Igor Chmela. Vajbar se do České knihy rekordů dostal se svými výrobky upletenými ze slámy a kukuřičného šustí. Pro film poskytl nejen svá dílka, ale i četné rady. Herce Chmela musel vyškolit nejen v pletení samotném, ale i v moravštině, aby roli rekordmana ze Slovácka zvládl.

Film Operace Dunaj láká především na hvězdné obsazení

Invazi vojsk bývalé Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968 připomíná česko-polská komedie *Operace Dunaj*. Film režiséra Jacka Glomba o zbloudilém polském tanku, který se probořil do české hospody, láká hlavně na hvězdné herecké obsazení. V hlavních rolích se představí Boleslav Polívka, Eva Holubová, Jiří Menzel, Rudolf Hrušínský nebo Jaroslav Dušek. I na polské straně se režisérovi podařilo sehnat hvězdy v čele s Maciejem Stuhrem, který patří mezi nejpopulárnější polské herce. V dalších

rolích se představí i přední herci mladší generace Jan Budař, Martha Isoová nebo Vojtěch Dyk. Film měl premiéru na festivalu v Karlových Varech a bere si na mušku takové pojmy jako vlastenectví, čest a povinnost a zasazuje je do zcela obyčejných reálií, kdy knedlíky, pivo a rozevláté ženské sukně hrají často daleko důležitější roli.

Jiří Bartoška: Finanční krize se karlovarského festivalu nedotkla

Finanční krize se karlovarského festivalu podle jeho prezidenta Jiřího Bartošky zatím nedotkla. „Stalo se tak především díky našim dlouhodobým sponzorským smlouvám,“ uvedl ke 44. ročníku. Ti, kteří do Karlových Varů přijíždějí pravidelně, vědí, že v kategorii dvanácti festivalů kategorie A má ojedinělou pozici, film je na prvním místě. Karlovarskou atmosférou byl mile překvapen ne jeden prominentní host včetně Roberta De Nira, Michaela Douglase, Roberta Redforda či Woodyho Harrelsona – ten kvůli tomu přijel dokonce dvakrát za sebou.

Některé z udělených cen letošního festivalu: Velkou cenu letošního festivalu Křišťálový glóbus získal film *Anděl u moře / Un ange à la mer*, režie: Frédéric Dumont, Belgie – Kanada 2009; Zvláštní cenu poroty film *Dvacet / Bist*, režie: Abdolreza Kahani, Írán, 2009; Cenu za nejlepší dokumentární film nad 30 minut získal režisér Marko Škop, Slovenská republika – Česká republika 2009, Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii obdržela francouzská herečka Isabelle Huppert, herec John Malkovich z USA a tuzemský filmař Jan Švankmajer; Cenu prezidenta MFF Karlovy Vary získal americký herec Antonio Banderas, Cenu mezinárodní filmové kritiky (FIPRESCI) film *Bez konce / Nije kraj*, režie: Vinko Brešan, Chorvatsko – Srbsko 2008.

Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary je zařazen organizací FIAPF mezi prestižní nesespecializované festivaly se soutěží celovečerních hraných filmů. Do mezinárodní soutěže celovečerních hraných filmů daného ročníku karlovarského festivalu mohou být zařazeny pouze snímky vyrobené po 1. lednu předchozího kalendářního roku, které dosud nebyly součástí soutěžní sekce jiného mezinárodního festivalu a na MFF Karlovy Vary budou uvedeny ve světové, mezinárodní nebo evropské premiéře.

Kromě oficiální soutěže, soutěže dokumentárních filmů a soutěžní sekce Na východ od Západu jsou pro diváky sestaveny již tradiční informativní sekce a aktuální tematické retrospektivy.

Festival v číslech:

Na 44. MF Karlovy Vary přijelo 12 061 akreditovaných návštěvníků: 10 277 si pořídilo festival pass, 342 bylo tvůrců, 814 filmových profesionálů a 628 novinářů. Uskutečnilo se 464 filmových projekcí, na které přišlo 131 293 diváků. Promítнуto bylo 232 filmů, z toho 194 hraných a 38 dokumentů. 19 snímků mělo ve Varech světovou premiéru, 34 mezinárodní a 12 evropskou.

Letní filmová škola

V Uherském Hradišti začátkem srpna skončil 35. ročník jednoho z největších filmových festivalů v tuzemsku – Letní filmové školy. Hlavními tématy byla belgická a rakouská kinematografie, přehlídka připomenula i 40. narozeniny

fenomenálního českého komiksu *Čtyřlístek*. Vystoupila zde americká písničkářka Suzanne Vega. Předpremiéru měl český film *Klíček* režiséra Jána Nováka. Snímek se před dvěma lety natáčel v nechvalně proslulé uherskohradištské věznici, tedy v místech, kde na přelomu čtyřicátých a padesátých let minulého století vyšetřovatel StB Alois Grebeníček podle svědeckých výpovědí mučil politické vězně.

Letní filmová škola není školou, ale ani filmovým festivalem v pravém slova smyslu. Je to kombinace obojího. Program Letní filmové školy je rozdělen do několika cyklů, z nichž každý představuje reprezentativní kolekci snímků, po jejichž zhlédnutí by měl mít divák jasnější představu o filmové tvorbě konkrétního autora, určité země či o tom, jaké filmy vznikly napříč historií i zeměmi o určitém tématu.

Menzelův snímek *Skřivánci na niti* oslavil v Kladně čtyřicetiny

Trezorový snímek Jiřího Menzela *Skřivánci na niti*, vyprávějící o partě dělníků a skupině vězeňkyň pracujících v bývalé ocelárně Poldi v Kladně, oslavil čtyřicáté narozeniny. Mezi gratulanty se kromě samotného režiséra a představitelů hlavních rolí Václava Neckáře a Jitky Zelenohorské objevili i pionýři v krojích a svazáci s transparenty. Na dokreslení doby se z amplionů linuly budovatelské písně a zavzpo-

mínat přišli i pamětníci, kteří v bývalých hutích pracovali. Hořce poetický film z roku 1969, natočený podle knihy Bohumila Hrabala *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet*, se záhy po svém vzniku zařadil mezi takzvané trezorové snímky. Na svou premiéru si musel počkat více než dvacet let, než padl komunistický režim.

Zemřel Boris Hochel

Přední slovenský dramaturg, dokumentarista a filmový pedagog Boris Hochel zemřel v pátek 19. června ve věku sedmašedesáti let. Jako dramaturg přispěl ke vzniku řady významných filmů, například *Papírové hlavy*, *Na krásném modrém Dunaji* či *Obrazy starého světa*, který byl v období normalizace zakázán a poprvé byl promítán až po pádu komunistického režimu. V roce 1981 natočil snímek *Století před kamerou*, je rovněž autorem scénářů pro několik úspěšných seriálů a filmů (*Obraz Doriany Graye* či *Albert*). Řada filmů v dramaturgii Borise Hochela získala domácí a mezinárodní ocenění. Jeho poslední prací byl film *Romský holocaust* z roku 2008, na němž se podílel jako producent. Boris Hochel působil jako pedagog na Filmové a televizní fakultě Vysoké školy múzických umění v Bratislavě, kde se podílel na vzdělávání úspěšné generace mladých dokumentaristů.

HUDBA

Symfonický orchestr BBC uvede všechny symfonie Martinů

Symfonický orchestr BBC s šéfdirigentem Jiřím Bělohlávkem uvede v příští sezóně všech šest symfonií českého skladatele Bohuslava Martinů. Vyplývá to z programu sezóny 2009/2010, který zveřejnilo vedení orchestru a který obsahuje pestrou hudební nabídku, včetně „humorného oratoria“ komediální skupiny Monty Python. „Tato sezóna bude mít jeden z nejširších záběrů v historii orchestru a bude sahat od klasické hudby k jazzu, od Martinů a Mozarta po Monty Pythona,“ prohlásil ředitel orchestru Paul Hughes. Cyklus šesti symfonií, který připomíná letošní 50. výročí úmrtí Bohuslava Martinů, je důležitou připomínkou tohoto mimořádně přitažlivého autora, uvádí prohlášení BBC.

Brněnskou operu dočasně povede slovinský režisér Rok Rappl

Operu Národního divadla Brno dočasně povede slovinský režisér Rok Rappl, jenž dosud byl zástupcem uměleckého šéfa. Nahradí dosavadního šéfa Tomáše Hanuse, který před časem ohlásil překvapivý odchod z brněnské opery. Ředitel divadla Daniel Dvořák oznámil, že na začátku příští sezóny vypíše výběrové řízení na nového šéfa. Renomovaný umělec nechtěl soubor opustit ze dne na den, podílel se proto ještě na přípravách příští sezóny. Dvořák věří, že Hanus bude s divadlem nadále spolupracovat jako dirigent. Soubor v příští sezóně uvede šest operních a jednu operetní premiéru. Připravuje například *Ženitbu* Bohuslava Martinů, *Netopýra* od Johanna Strausse, *Popelku* Gioacchina Rossiniho nebo *Deník Anny Frankové* od Grigorije

Frida. Brněnskou operu posílí v příští sezóně renomovaná pěvkyně Eva Urbanová.

Darjanin v České filharmonii plánuje audit, Nedoma zůstává v čele galerie

Nový ředitel Vladimír Darjanin, který do čela České filharmonie nastoupil 1. července, hodlá během tří měsíců představit podrobnější plán fungování orchestru, galerie a budovy Rudolfinu. Změny se týkají také ředitele Galerie Rudolfinum Petra Nedomy, kterému přitom již dříve oznámil, že s ním po 1. červenci nepočítá. Ovšem tato zpráva o propuštění odbornou veřejností uznávaného ředitele vyvolala spoustu negativních ohlasů a protestů, což vedlo Darjanina k rozhodnutí, že Petr Nedoma zůstane ve své funkci do konce roku.

Darjanin ještě letos plánuje zřídit nadační fond, který by měl podporovat mimořádné koncerty ČF. Instituci by chtěl více osamostatnit, vylepšit její mediální obraz, spolupracovat se sponzory. Změnit by chtěl také nahrávací společnost a vylepšit podmínky zahraničních zájezdů filharmoniků. Filharmonie je podle Darjanina podhodnocená a dlouhodobě klesají i příspěvky na ni, především v porovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi. Usiluje prý o to, aby se platy filharmoniků několikanásobně zvýšily.

14. ročník Mezinárodního varhanního festivalu v bazilice sv. Jakuba v Praze

Vzpomínce na tvorbu a osobnost uznávaného českého skladatele Petra Ebena se věnuje 14. ročník Mezinárodního varhanního festivalu. V bazilice sv. Jakuba v Praze na

Starém Městě se od 6. srpna do 24. září představí osm renomovaných evropských varhaníků. Jako novinku připravili pořadatelé promítací plátno, díky němuž uvidí posluchači varhaníka při hře. Umístěno bude v přední části baziliky a posluchači budou sledovat interpreta pomocí kamerového systému.

Opera Národního divadla zahájí sezónu s novým šéfdirigentem

Koncert k otevření sezóny 2009/2010 pražského Národního divadla (ND) se uskutečnil 10. září pod taktovkou nového šéfdirigenta Tomáše Netopila. Nová sezóna nabídne na jevištích ND a Stavovského divadla celkem pět premiér. První z nich bude 29. a 31. října opera *Hry o Marii*, která připomene 50. výročí úmrtí Bohuslava Martinů. Novinářům to sdělil šéf opery ND Jiří Heřman. Netopil se na koncertu k otevření sezóny symbolicky ujme svého postu ve „Zlaté kapličce“, novou sezónu přivítá nastudováním *Symfonie č. 8 G dur* Antonína Dvořáka a *Eposu o Gilgamešovi* Bohuslava Martinů. Druhou premiérou se v lednu stane Mozartova komická opera *Così fan tutte*. Třetí premiérou sezóny operního souboru budou v březnu Offenbachovy *Hoffmannovy povídky*. Dílo Wolfganga Amadea Mozarta je věnována i čtvrtá premiéra sezóny. V květnu bude uvedena na scéně Stavovského divadla zřídka uváděná opera *Idomeneo*. Příští sezóna opery ND vyvrcholí očekávanou premiérou Janáčkovy *Káti Kabanové* v režii amerického originálního tvůrce Roberta Wilsona. Opera bude poprvé představena koncem června. V nadcházející sezóně se také do ND a Stavovského divadla vracejí úspěšně inscenace minulé sezóny *Věc Makropulos*, *Zahradnice z lásky* (*La finta giardiniera*) a *Rinaldo*.

Spirituál kvintet vydal shrnující desku a bude slavít padesátiny

Skupina Spirituál kvintet, která patřila k prvním českým folkovým kapelám, vydává nové album *Zatím dobrý...*, jež je předzvěstí blížícího se 50. výročí jejího založení. O vystoupení skupiny je stále velký zájem, její koncertní program je dlouho dopředu plný. „Ať jsme zpívali jakýkoliv repertoár, renesanci, české a moravské balady, obrozenecké písně, spirituály, světový folk i autorské písně Jirky Cerhy, vše je v té desce nějak zakódováno,“ řekl dnes ČTK kapelník Spirituál kvintetu Jiří Tichota. Album natočila stejná sestava, jaká se podílela na předchozí nahrávce *Křížem krážem* z roku 2005. Vedle Tichoty, Dušana Vančury a zpěvaček Zdenky Tichotové a Ireny Budweiserové se před několika lety novým členem Spirituál kvintetu stal Jiří Cerha z C&K Vocalu. Po smrti zpěváka a kytaristy Karla Zicha do kapely nastoupil kytarista a zpěvák Jiří Holoubek.

Do Luhačovic se za Václavem Hudečkem sjeli mladí houslisté

Akademie Václava Hudečka a festival Svátky hudby v Luhačovicích na Zlínsku ovládly v srpnu lázeňské město. Organizátoři akcí, které spolu vzájemně souvisejí, letos připravili i novinky. Při zahajovacím koncertu doprovodil Václava Hudečka a loňské vítěze akademie zlínský symfonický orchestr. Loni založenou tradici festivalu, kdy se

představují bývalí vítězové houslových kurzů, letos ovládli Josef Špaček a Petr Matěják, kteří současně studují v USA, a Lenka Matějková, posluchačka konzervatoře ve Vídni. Samotných houslových kurzů se letos zúčastnilo devatenáct mladých houslistů z Česka a Slovenska ve věku od jedenácti do jednadvaceti let. Vyvrcholením čtrnáctidenního maratónu je galakonzert, během něhož byli studenti oceněni. Vítěz již tradičně získá mistrovský nástroj v hodnotě přibližně 100 000 Kč.

Houslový virtuos Suk dostal od Klause čestnou plaketu

Prezident Václav Klaus na zámku v Lánech na Kladensku vyznamenal houslistu Josefa Suka. Při příležitosti jeho osmdesátých narozenin mu předal Čestnou zlatou plaketu prezidenta republiky. Pravnuk Antonína Dvořáka a vnuk skladatele Josefa Suka patří k výrazným houslistům 20. století. Spolupracoval s řadou předních hudebních osobností, vystupoval po celém světě, nahrál mnoho desek a získal řadu ocenění. Sukovou doménou je klasická a romantická hudba. Přestože již oficiálně nekonzertuje, občas se objeví na koncertních pódiiích a o jeho nahrávky je stále velký zájem.

Praha ocenila Matušku i Gotta

Stříbrné medaile hlavního města Prahy předal koncem června v Brožíkově síni primátor Prahy Pavel Bém zpěvákům Karlu Gottovi a Waldemaru Matuškově in memoriam. Městská rada tak ocenila zásluhy obou umělců o reprezentaci hlavního města v oblasti populární hudby. Karel Gott také oslavil v tomto roce 14. července své sedmdesátiny.

Renée Flemingová okouzila publikum v Českém Krumlově

Světově uznávaná americká sopranistka Renée Flemingová si získala publikum Mezinárodního hudebního festivalu Český Krumlov. Na operním galakonzertu v Pivovarské zahradě ji doprovodil Symfonický orchestr Českého rozhlasu. Taktovky se ujal americký dirigent John Keenan z newyorské Metropolitní opery (MET). Koncert zahájila předehra k Mozartově opeře *Figarova svatba*. Flemingová se uvedla árií Armidy z Rossiniho opery *Armida*, poté následovala árie z Korngoldovy opery *Die Kathrin*. V češtině také přednesla svou oblíbenou árii *Měsíčku na nebi hlubokém* z opery *Rusalka* od Antonína Dvořáka. K české kultuře má osobní vztah, její prarodiče pocházejí z Prahy a před sto lety emigrovali do Spojených států. Ačkoli Flemingová česky nehovoří, roli Rusalky zpívá v originále a v MET se této úlohy ujímá už několik let. Z českých autorů obdivuje také dílo Leoše Janáčka a Bedřicha Smetany.

Žďárské Slavnosti jeřabin nabídnou koncerty i výstavy

Slavnosti jeřabin, které již začaly ve Žďáru nad Sázavou, nabídnou během tří týdnů výstavy, koncerty i přehlídku scénického tance. Lidé se mohou těšit také na Klášterní noc a na nový památník, který bude připomínat historickou zemskou hranici mezi Čechami a Moravou. Tradiční

podzimní kulturní festival se ve městě koná popatnácté. Např. ve žďárském zámku, původně cisterciáckém klášteře, mohli lidé strávit noc v sobotu 12. září. Setkání začalo koncertem Tišnovského komorního orchestru v bazilice Nanebevzetí Panny Marie. Žďárští gymnazisté pak česky a latinsky přednesli texty ze žďárské kroniky *Cronica Domus Sarensis*, která byla napsána před sedmi sty deseti lety. Později přešli účastníci v průvodu na Zelenou horu, kde v kostele sv. Jana Nepomuckého zazněla barokní hudba.

Trnkobraní ve Vizovicích

Letošní 42. ročník Trnkobraní – multižánrového festivalu – odstartoval v areálu místní likérky. Letos nabídl desítky zahraničních i tuzemských kapel, např. společný koncert skupin Čechomor a Divokej Bill nebo vystoupení maďarské legendy Omega. K festivalu patřila také oslava 60. narozenin vizovického rodáka herce Bolka Polívky. Tradičním vrcholem Trnkobraní je soutěž v pojídání švestkových knedlíků. Ve městě byl jarmark řemesel, vizovický zámek nabídl návštěvníkům Trnkobraní zlevněné prohlídky. Na milovníky pravé valašské slivovice čekal Jelínkův vizovický košť.

Havel na festivalu v Trutnově bubnoval *Internacionálu*

Bývalý prezident Václav Havel, který patří k pravidelným návštěvníkům Open Air Music Festivalu Trutnov a jehož před lety jeho organizátoři jmenovali „náčelníkem“ přehlídky, si jeho návštěvu nenechal ujít ani letos. Tentokrát se dokonce nechal přemluvit k hudební produkci a neplánovaně si zabubnoval na velké barely do tónů *Internacionály*, ovšem přepracované undergroundovými amatéry ze souboru Hever and Vazelína k nepoznání. Nečekaná nabídka k hostování v roli hudebníka Havla sice překvapila, nebylo to však jeho první podobné angažmá. Legendární undergroundová kapela The Plastic People of the Universe jej před třiceti lety pozvala na nahrávání svého klipu. „Já jsem tam z legrace měl roli bubeníka, ale od té doby jsem nehrál,“ řekl Havel. „Ale to, co jsem tam (ted) dělal, nebylo hraní,“ přiznal sebekriticky.

Havel se svými společníky senátorem Karlem Schwarzenbergem (TOP 09) a předsedou Strany zelených Ondřejem Liškou strávil Na Bojišti asi pět hodin. Pořadatelé je důkladně provedli téměř celým areálem. Havel za tu dobu rozdál bezpočet autogramů a nechal se vyfotit s desítkami příznivců. Terčem lovců autogramů byl i Schwarzenberg, ten navíc rockerům ochotně připaloval cigarety svým zapalovačem.

Havel z festivalového „kotle“ vyslechl vystoupení kapely Spirituál kvintet, ze zákulisí Monkey Business a Evu Pilarovou. „Královna“ trutnovské přehlídky jej nenechala chladným, spokojeně si notoval její hity, do rytmu se lehce kolébal i Schwarzenberg.

G8 Transglobal. Rytmika života, hudba ze světa

Dr. Martin Jan Stránský je pravnukem zakladatele *Lidových novin*, vystudoval medicínu, od devadesátých let žije v Čechách a účastní se aktivně veřejného dění. Účastnil se například občanské iniciativy Impuls 99 a loni kandidoval

do Senátu. Letos je navržen jako stínový ministr zdravotnictví do říjnových voleb do Poslanecké sněmovny za stranu Věci veřejné za Jihomoravský kraj. Martin J. Stránský je ale také hudebník, člen hudební skupiny G8 Transglobal.

Martin J. Stránský: „Tu kapelu jsem zorganizoval já, cílem je, aby v České republice vznikla první kapela, která hraje jinak a která je vyloženě dřív nebo později pro export. Jsme skupina mezinárodních muzikantů z Prahy a hrajeme hudbu našeho světa. Naše jméno je parodie na osm světových velmocí. Doposud nikdo nehraje to, co my, ani jak to hrajeme, a to proto, že jsme si vybrali worldbeat. Prakticky všechny naše skladby jsou vlastní a hrajeme harmonicky i polyfonicky,“ vysvětluje Stránský. „Myslíme a zpíváme v různých řečech a naše písničky reflektují náš svět, dobrý i špatný. ... Jako mnoho členů kapely jsem taky žil dlouho v zahraničí. Narodil jsem se v Americe, žil jsem dva roky v Karibiku, kde na mě mělo velice silný vliv reggae a hrál jsem tam se spoustou místních hudebníků. A šel jsem na univerzitu v New Yorku, blízko Harlemu, takže tam je i vliv jazzu.“

Podle hudebního publicisty Jiřího Moravčíka se G8 Transglobal pokouší o něco podobného jako o mnoho let déle ryze česká skupina Posmrtné zkušenosti. Na rozdíl od nich má Stránského skupina výhodu ve svých nezprostředkovaných znalostech světa. Na exportní úspěch to ale asi zatím nestačí, říká Moravčík: „Podobných projektů ve světě existuje poměrně dost. A když chce kapela uspět, tak to bohužel záleží i na jiných faktorech než jen na hudbě samotné. Ale rozhodně by neměla zapadnout. Ta hudba má sympatický drive a na letních festivalech, v klubech posluchači po téhle hudbě pořád pasou.“

Hudební skupina G8 Transglobal vznikla před čtyřmi lety a na jaře 2006 vydala své debutové album.

Info: www.g8band.net

Jiří Moravčík se narodil 2. 12. 1959 v Chlumci nad Cidlinou. Vystudoval střední odbornou školu. Hudebním publicistou na volné noze zaměřeným na world music a tradiční hudbu se stal počátkem devadesátých let. V současné době je ředitelem Jiráskova divadla v Novém Bydžově. Dlouhodobě přispívá do hudebních magazínů *Rock@Pop*, *UNI*, *His Voice*, *Harmonie* a do denního tisku. Pořady o world music uvádí na stanici Vltava od roku 1997. Spolupracuje s hudebními festivaly Colours of Ostrava, United Islands of Prague a Open Air Trutnov. U vydavatelství Torst mu vyšla knížka *Keltská hudba*. S fotografkou Yvetou Stránskou provozuje webovou stránku Malý průvodce světem world music (www.world-music.cz).

Půl století s Traditional Jazz Studiem

Psal se rok 1959. Do socialistické Prahy dopadaly vzdálené odlesky swingu, divadlo Semafor uvádělo *Člověka z půdy*, vyšel poprvé Salingerův román *Kdo chytá v žitě* a Škvoreckého skandální novinka *Zbabělci* byla z pultů dávno pryč. Toho roku 8. listopadu začalo v Praze vystupovat těleso, které si dalo název Traditional Jazz Studio. Poprvé hráli v suterénním, elegantním nočním lokále prvorepublikového typu, jmenoval se Pygmalion a byl v paláci Fénix na Václavském náměstí, kde je dnes kino Blaník. A začala tak řada koncertů trvající několik měsíců. Jazz se tehdy velice prolínal s populární muzikou, jednak v podobě swingu, který tehdy ještě žil a byla to běžná taneční hudba, vkus publika začal ovlivňovat i Semafor, a jeho tvůrci vycházeli do značné míry z jazzu, rock'n'roll tu ještě nebyl, a tak ten jazz byl publiku všeobecně velmi blízký. Pavel Smetáček

vede orchestr od jeho založení. Kromě něj patří mezi zakládající členy například jeho bratr Ivo Smetáček, Jiří Kolář, Jaroslav Fuksa, Evžen Richter a Luboš Zajíček. Ze začátku hráli skladby převzaté – přímo kopírovali starou muziku, Joe Kinga Olivera a další vzory. Postupně došlo i na vlastní kompozice.

Letošní oslavy jubilea Traditional Jazz Studia byly v první polovině roku spíš symbolické, naplno se rozjedou po

prázdninách. Orchester bude zvát i domácí hudebníky, kteří za léta existence jeho řadami prošli, a zahraniční sólisty. Na podzim proběhne také výstava v Českém muzeu hudby. Budou zde samozřejmě fotografie z historie souboru, dokumentace četných zahraničních koncertů, zejména v německy mluvících zemích a v Itálii, a také desítky gramofonových a později i kompaktních desek, které Traditional Jazz Studio vydalo.

IN MEMORIAM

Violoncellista Josef Chuchro měl v Praze pohřeb

V úzkém rodinném kruhu se konalo na pražských Olšanech poslední rozloučení s violoncellistou Josefem Chuchrem, někdejším děkanem Hudební fakulty AMU, členem Sukova tria a laureátem řady mezinárodních soutěží. Chuchro zemřel 19. srpna ve věku osmasedmdesáti let. Soustavnou veřejnou koncertní činnost zahájil Chuchro v roce 1950. Od roku 1952 byl členem Sukova tria. Jako sólista a komorní hráč koncertoval ve třiatřiceti státech pěti světadílů pod taktovkou sto dvanácti dirigentů s pětasedmdesáti orchestry. V roce 1961 byl jmenován sólistou České filharmonie. Roku 1979 založil se svým synem Janem Pražskou violoncellové duo. Od roku 1965 působil Josef Chuchro jako pedagog pražské konzervatoře, od roku 1973 předával své zkušenosti i posluchačům Akademie múzických umění v Praze a vychoval řadu vynikajících violoncellistů. Po listopadu 1989 byl akademickým senátem třikrát zvolen děkanem Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze.

Zemřel hudební skladatel a pedagog Milan Slavický

V Praze ve věku dvaasedesáti let zemřel skladatel, pedagog a hudební režisér Milan Slavický (1947). Studoval skladbu v letech 1968-1973 u Jana Kapra na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. Dále studoval v Praze v letech 1965-1972 hudební vědu na Karlově univerzitě a v letech 1970-1972 hudební teorii na pražské Akademii múzických umění. Působil jako hudební režisér v gramofonové firmě Supraphon a jako rozhlasový dramaturg elektroakustické hudby (1981-1982). Natočil přes pět set padesát LP, CD a videopořadů pro různé vydavatelské společnosti. V osmdesátých letech se živil jako skladatel, režisér a publicista ve svobodném povolání. Jako muzikolog se zabýval hudbou druhé poloviny 20. století, je autorem řady studií a referoval na mnoha mezinárodních konferencích. Od roku 1990 se věnoval pedagogické činnosti na pražských vysokých školách FF UK a FAMU. V roce 1994 se stal učitelem skladby na Akademii múzických umění, kde byl postupně jmenován docentem a profesorem.

Reportáž psaná na nemocniční posteli

Musím se Vám omluvit. Místo mého každoměsíčního fejetonu zůstalo jednou prázdné. Ne mou vinou. Jsem nemocný, zlomil jsem si totiž bederní kost, klopýtl jsem doma o koberec, o pravý peršan. To se může stát všude, v sedmaosmdesáti letech už není člověk tak „motorný“ jako spíše nemotorný.

Venku pokračoval zatím život normálně. Krávy bučely líně na pastvinách, v zahradách bzučely mezi květinami včely... já ležel po operaci v jedné z vídeňských nemocnic jako lazar. Ale vše je k něčemu dobré. Poznával jsem rozdíly mezi zdravotnictvím na „Západě“ a na „Východě“, mezi mentalitou českou a rakouskou. Mohl jsem srovnávat. Konečně vzdálenost mezi Prahou a Vídní není tak veliká. Lékařské metody jsou v obou městech stejně dobré, úroveň nemocničního personálu taktéž. Snad jenom mentalitou se zaměstnanci liší, ale mají stejný cíl, přispět ke zdraví lidí. Obě města jsou závislá na účasti a pomoci cizinců, domorodci už ty nejnižší práce nechťejí vykonávat.

Pracovníci nemocnic nepocházejí jen z bývalých států tzv. socialistického bloku – ti ve Vídni přišli z Indie, Pákistánu, východních arabských států, i z tak exotických zemí, jako je Barma aj. – zkrátka spleť národů větší než v Praze. A vycházejí spolu dobře, i když jsou někteří ze znepřátelených států, např. Indové a Pákistánci, Arabi a Izraelci, všichni se stejným cílem vrátit zdraví nemocným lidem jiných národů. Také jsou zde v Rakousku lepší pracovní podmínky než u nich doma. A přes různost mentalit – a ten rozdíl je často značný – se vzájemně snášejí.

Ještě pamatuji na klasické desetiminutové teploměry, jaké se používaly v Praze. Určitě už také modernizují, a nejen teploměry, ale i další přístroje. Namísto těch deseti minut v podpaží – pět vteřinek v ušním boltci a vykonáno.

Některé sestřičky jsou „rudné“, jiné nerudné, ale co mají společné – všechny pak stejně pacienta příliš brzy ráno budí. Strava je i pro nemocného se zlomenou kostí v pravém slova smyslu nesladká i neslaná jako pro nemocného.

Venku běží život normálně dál. Krávy bučí líně na lukách. Včely bzučí mezi květy na loukách. Všude pokračuje normální život, jen já ještě stále ležím. Je dobré vědět, že jsem v zemi s vynikajícím zdravotnictvím. Jen ty nemocnice nepotřebovat, pouze je vidět z venkovních stran a obvodových zdí, to je pak radost na ně pohledět. Doma je rozhodně větší zábava.

Jindřich Lion

Změna ústavy by měla umožnit volby v říjnu, dohodli se politici

Rychle přijatá novela ústavy umožňující rozpuštění Poslanecké sněmovny jejím vlastním rozhodnutím a následné vypsání předčasných voleb je receptem české politické reprezentace na nečekanou ústavní krizi. Lídři parlamentních stran a čtyři významní ústavní činitelé se ve středu na Pražském hradě shodli, že právě tímto postupem dosáhnou konání předčasných parlamentních voleb v původním říjnovém či brzy poté následujícím termínu. Volby, dosud plánované na 9. a 10. října, ohrozil Ústavní soud, který rozhodl o odložení vykonatelnosti rozhodnutí prezidenta o vyhlášení předčasných voleb kvůli ústavní stížnosti jednoho z poslanců. Ústavní soudci oznámili, že stížnost samotnou projednají veřejně 10. září. Podle prezidenta Václava Klause jsou předčasné volby v nynější rozbouřené politické a ekonomické situaci důležitým veřejným zájmem. Zemi řídí úřednická vláda s nejasnou politickou podporou. Na jejích bedrech přitom leží komplikovaný úkol zvládnout hrozící rekordní schodek státních financí. Ústavní soud přitom uvedl, že neshledal žádné okolnosti, jež by svědčily o veřejném zájmu, který by odkladu vykonatelnosti bránil.

K říjnovým volbám se přihlásilo 22 stran, ve všech krajích 16

Celkem jednadvacet politických stran a jedno politické hnutí odevzdalo kandidátní listiny pro říjnové předčasné volby do Poslanecké sněmovny. Vyplývá to z informací z krajských úřadů a pražského magistrátu. Ve všech čtrnácti krajích kandidátky předložilo šestnáct stran. Největší výběr by měli mít voliči v Praze, kde kandiduje devatenáct uskupení. Po osmnácti kandidátkách evidovali ve Středočeském, Plzeňském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Sedmnáct seskupení se přihlásilo v Libereckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji. V ostatních regionech by lidé mohli dostat sadu s maximálně šestnácti hlasovacími lístky. Ve všech krajích kandidují kromě pěti dosavadních hlavních parlamentních stran ještě Česká pirátská strana (ČPS), Dělnická strana (DS), Občané.cz (Občané), SPR-RSČ, STOP, Strana důstojného života (SDŽ), Strana svobodných občanů (Svobodní), Suverenita – Strana zdravého rozumu (Suverenita), TOP 09, Věci veřejné (VV) a Volte Pravý Blok www.cibulka.net. Strana Moravané (M) nominaci omezila na čtyři moravské kraje, také monarchistická strana Koruna Česká („KČ“) kandiduje ve čtyřech regionech. Česká strana národně socialistická (ČSNS 2005) má kandidáty ve třech krajích. Pouze v Praze svou kandidátku přihlásily Humanistická strana (HS) a Klíčové hnutí (KH), které vzniklo počátkem loňského roku a vede jej herečka a někdejší poslankyně US-DEU Táňa Fischerová. Podobně pouze v Libereckém kraji se do voleb přihlásila Národní prosperita (NP).

Papež začne návštěvu ČR u Pražského Jezulátka; bylo to jeho přání

Papež Benedikt XVI. zahájí v září svou návštěvu České republiky v kostele Panny Marie Vítězné na Malé Straně, kde je i proslulá soška Pražského Jezulátka. Bylo to jeho

výslovné přání, řekli novinářům zástupci České biskupské konference. Zároveň představili i podrobný program, který Vatikán zveřejnil. Papež Česko navštíví 26. až 28. září. V sobotu papeže čeká návštěva u prezidenta na Pražském hradě, setkání s představiteli politického i společenského života. Další den se papež vypraví do Brna, kde dopoledne bude sloužit mši na letišti v Brně-Tuřanech, pak se vrátí do Prahy. Pro brněnskou diecézi je to mimořádná událost. Benedikt XVI. je prvním papežem, který ji navštíví. *dtr*

Premiér Fischer pracovně navštívil Rakousko a Maďarsko

Po návratu z dovolené český premiér Jan Fischer navštívil 24. srpna Rakousko – konkrétně Vídeň, kde jednal se spolkovým kancléřem Wernerem Faymannem. Hovořili mj. na téma ekonomická krize a její dopady, situace finančních trhů, stav infrastruktury mezi Českou republikou a Rakouskem. Rozhovory probíhaly v přátelské atmosféře, i když např. na otázku výstavby jaderné elektrárny Temelín mají oba premiéři rozdílné názory. Obě strany se shodly, že spolupráce v oblasti otázky energetiky se musí dále zlepšovat. V odpoledních hodinách se premiér Fischer setkal s prezidentem Heinzem Fischerem. Druhý den odcestoval do Budapešti. *dtr*

Česko nechce vstupovat do střetů Slovenska s Maďarskem

Česká vláda nechce vstupovat do střetů mezi Slovenskem a Maďarskem a ani je hodnotit. Zároveň by ale problémy obou zemí neměly být přenášeny na evropskou úroveň, řekl po jednání vlády premiér Jan Fischer. Podle Fischera jsou Slovensko i Maďarsko demokratické země a jako takové musí najít způsob, jak se se vzájemnými problémy vypořádat. Poslední ostrý střet mezi Slovenskem a Maďarskem se objevil, když Bratislava nepovolila maďarskému prezidentovi Lászlóvi Sólyomovi vstup na své území. Slovensko-maďarské vztahy rozněcuje také nový slovenský jazykový zákon. Od září umožní trestat prohřešky proti slovenštině pokutou až 5 000 eur, což Budapešť považuje za porušení základních práv maďarské národnostní menšiny na Slovensku. *dtr*

V předsednictvu výborů v Evropském parlamentu je zatím jeden Čech – Tošenovský

Dvanáct důležitých výborů Evropského parlamentu si ve Štrasburku zvolilo své předsedy a místopředsedy. Je mezi nimi jeden Čech – Evžen Tošenovský (ODS), který bude jedním z místopředsedů výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Tošenovský je v EP členem nové frakce – Evropské konzervativní a reformní skupiny, kterou v EP založilo několik politických uskupení včetně ODS. Nejvýše postaveným Čechem v EP je sociálnědemokratický europoslanec Libor Rouček, který se stal jedním ze čtrnácti místopředsedů europarlamentu. *dtr*

Čeští vědci marně hledají shodu

Vědci se v letních dnech přesunuli od zkumavek a mikroskopů do ulic. Zhruba tisíc demonstrujících se sešlo na

pražském Palachově náměstí, aby protestovali proti změnám ve financování české vědy. Vadí jim především krácení rozpočtu na základní výzkum ve prospěch aplikovaného v soukromých firmách. Obávají se také o osud Akademie věd. České vědě by měla z rozpočtu připadnout stejná částka jako v loňském roce, ovšem jde o její přerozdělení. Finančně by měl posílit aplikovaný výzkum, zatímco základní výzkum zastřešovaný právě AV by měl zchudnout zhruba o jednu miliardu. Při předcházejících jednáních s předsedou AV Jiřím Drahošem prohlásil premiér Jan Fischer, že vláda je připravena posílit rozpočtový příspěvek pro Akademii věd v roce 2010 o půl miliardy korun. Navýšení podle premiéra neovlivní výdajové rámce státního rozpočtu, ani jeho deficit. Akademie věd byla nespokojena se záměrem vlády omezit její rozpočet z letošních 5,88 miliardy na 4,92 miliardy. Šéf akademie řekl, že je s výsledkem jednání spokojen. „Nebyla to jednoduchá diskuse, myslím, že jsme dospěli k oboustranně přijatelnému kompromisu,“ řekl Drahoš. Akademie podle něj nebude moci koupit tolik vědeckých přístrojů, kolik plánovala, a bude muset omezit i investice. Navýšení rozpočtu se podle něj týká například vzdělávání studentů. Za důležité považuje, že nebude nutné propouštět vědecké pracovníky. Podle Martina Krummholze, mluvčího fóra Věda žije, které demonstraci pod názvem Stop tunelování české vědy zorganizovalo, však tato částka ani navrhovaný způsob reformy neuklidnily. Takto stručně definoval hlavní důvody: „Jde nám o hledání a nalezení koncepčního řešení budoucnosti AV a vědy v této zemi.“ Podle Jiřího Málka, rektora pardubické univerzity a zároveň člena vládní Rady pro vývoj, výzkum a inovace, není forma protestu zrovna nejvhodnější. „Nemám rád, když se používají příliš silná slova. Tunelovat evokuje jakousi nepravost, zvláštní druh jednání. Ve spojení s vědou to není správné slovo.“ Krummholz heslo o tunelování české vědy obhajuje. „V navržené reformě dochází k problematickému ospravedlnitelnému odlivu finančních prostředků na vědu a výzkum do resortu Ministerstva průmyslu a obchodu.“ Naopak Jiří Málek přerozdělení částky ze státního rozpočtu schvaluje, když mj. poukazuje i na zkušenosti ze zahraničí. „Přibližně 60 % plyne do základního výzkumu a zbytek je určen pro výzkum aplikovaný, resortní apod. Nepovažuji to za nevyvážené. Chtěl bych říct, že ve většině vyspělých zemí putuje do základního výzkumu jen něco kolem 50 %.“

Reforma vědy počítá s tím, že výzkum bude dotován především podle toho, jaké má výsledky. Jedním z kritérií má být publikování článků ve významných časopisech. S takovou metodikou Krummholz kategoricky nesouhlasí, neboť podle něj znevýhodňuje humanitní obory vůči přírodovědným. „Celou metodiku vypracovanou Radou považujeme za absurdní, protože mají být jednotným způsobem převáděny na body výsledky filozofů, mikrobiologů, fyziků, archeologů atd.“ Málek tomuto pohledu čelí tvrdými statistickými daty a opět si pomáhá zahraničními zkušenostmi. „Když se podíváme na žebříček institucí podle zmiňované metodiky, tak mezi prvními třiceti institucemi je třináct ústavů AV včetně Filozofického ústavu a dalších humanitních oborů. V ČR jsou humanitní vědy v letošním roce podporovány 13,5 % z celkového rozpočtu. Toto číslo je výrazně vyšší než srovnatelná čísla ve vyspělých zemích, kde se to pohybuje mezi 8 až 9 %.“

„Krácení dotací... by znamenalo v dohledné době, výhledově tři let, de facto likvidaci, zánik Akademie věd nebo minimálně podstatné části jejich odborných pracovišť včetně těch vlastně nejvíce specializovaných,“ řekl novinářům organizátor akce Martin Krummholz z Ústavu dějin umění. Podobně se nedávno vyjádřil i šéf akademie Jiří Drahoš.

Akademiky podpořil také senátní Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. Vyzval vládu, aby přehodnotila navržený způsob financování vědy a výzkumu na léta 2010 a 2012, a zároveň požaduje, aby kabinet v rozpočtu na rok 2011 vyčlenil rezervu, která by zachovala dosavadní výši financování Akademie. Výbor také požaduje zvýšit výdaje na výzkum a vývoj na léta 2011 a 2012 na jedno procento HDP a vypracování nového systému rozdělování dotace podle mezinárodně srovnatelných kritérií. Způsob financování vědy a výzkumu ze státního rozpočtu podle nového hodnocení vědeckých výsledků má platit od příštího roku. Cílem nového systému je zvýšit tok peněz na aplikovaný výzkum s přímým dopadem do výroby na úkor základního výzkumu, jehož baštou je AV. Více peněz proto dostane výzkum financovaný ministerstvem průmyslu a obchodu, Grantová agentura ČR a nově zřizovaná Technologická agentura.

dtr – výběr z českého tisku

Vláda schválila návrh úprav pietního místa v Letech

Vláda schválila aktualizovaný plán úprav pietního místa v Letech u Písku, kde byl za druhé světové války tábor pro Romy. Vzniku pietního místa by mělo ještě v tomto roce předcházet vykoupení pozemků od okolních obcí státem. S úpravami by se mohlo začít příští rok podle schválené projektové studie, a to včetně přístupových komunikací. O rozhodnutí vlády novináře informoval ministr pro lidská práva Michael Kocáb. Jeho zabezpečení vláda uložila ministru kultury. Zároveň rozhodla o navýšení rozpočtu resortu pro rok 2009 o přibližně 21,5 milionu korun, které pokryjí náklady na úpravu příjezdových cest i celého areálu a výstavbu dvou replik buněk v někdejší „cikánském táboře“. Pro návštěvníky pietních akcí budou také vybudovány toalety a parkoviště. Práce by měly být dokončeny do pietní vzpomínky v roce 2010. Budoucnosti kontroverzního vepřína, který se zčásti na území někdejšího tábora nachází, návrh neřeší. Úpravu provede Památník Lidice.

dtr

Kdo stojí za zraněním šéfa ODS Mirka Topolánka?

Útok na předsedu ODS může podle tisku přerůst ve skandál s důsledky pro celý další průběh předvolební kampaně. Připomeňme, co se stalo. Čtyři muži na Topolánka zaútočili na koupališti v Hustopečích a způsobili mu tržnou ránu na čele. Trvají na tom, že házeli jen vejce, nikoliv kameny. To ale odmítají lidé z Topolánkova okolí i svědkyně, která mu poskytovala první pomoc. Útočníky už vyslechla policie. „Muži se na policii přihlásili sami,“ uvedla mluvčí Alice Čechová. Následoval několikahodinový výslech. Motivem činu prý byla slíbená finanční odměna. Jeden z mužů hovořil po útoku i s televizí Nova. Ta kompromitující pasáž

neodvysílala a předala ji policii. Útočník v ní tvrdí, že měli k dispozici podrobný Topolánkův program, který dostali od zadavatele. Toho prý muž viděl mezi členy volebního týmu ODS a měl na sobě tričko s nápisem Léto s Topolem. Jak napsal deník *Právo*, tuto informaci šířil mezi novináři mimo jiné šéf marketingu sociální demokracie Petr Dimun. Na spekulace, že si útok na svého předsedu objednali lidé z ODS, reagoval v České televizi i sám Mirek Topolánek.

dtr

Boj Českých drah s kraji

České dráhy se v ČR často stávají objektem ostré kritiky. Nevolí budí zastaralost jejich vozového parku, častá zpoždění i neustálé zvyšování cen jízdenek a vytrvalé odbourávání různých výhod. Hodně se hovoří také o poměrně vysokých platech jejich špičkového managementu a velké přezaměstnanosti v podniku. V poslední době také eskalují spory mezi Českými drahami a jednotlivými kraji. Kraje totiž u Českých drah objednávají provoz na prodělečných místních tratích, které pak drahám proplácejí. Jenže celý kontrakt provázejí čím dál intenzivnější konflikty o ceně této služby. Například Zlínský kraj se letos zavázal drahám zaplatit celkem 225 milionů korun, dráhy však požadují ještě dalších 150 milionů. To se samozřejmě regionu nelíbí a namítá, že dráhy si účtují neúměrně vysoké částky. České dráhy oponují, že levněji provoz pořídí nejde. Pole mluvčího Českých drah už nyní podnik dostává podstatně menší částku na služby nejen ve srovnání se západními státy, ale i v poměru k Maďarsku nebo Slovensku. Do konfliktu, který postihuje prakticky všechny kraje, se zapojilo i ministerstvo dopravy, které slíbilo krajům poslat 3,2 miliardy korun na uhrazení letošního schodku. Není však zcela jisté, zda ve stávající situaci, kdy se stát snaží všemožně ušetřit, bude mít ministerstvo skutečně uvedenou sumu k dispozici. Navíc představitelé krajů namítají, že jednorázová dotace není principiálním řešením, a varují, že situace se bude opakovat každý rok stále znova. Přitom řešením podle samotných Českých drah není ani zrušení části méně využívaných spojů, protože železnice má velmi vysoké fixní náklady. Najít oboustranně výhodné řešení nebude nijak jednoduché a vyžádá si hodně úsilí. V příštím roce se navíc situace v této oblasti ještě dále vyhroťí vzhledem k prázdné pokladně státu i krajů, která bude nutit k maximálnímu možnému šetření.

(MaFr)

Zastaví se výstavba R52?

Přestože o podobě státního rozpočtu v České republice se v současné době stále jedná, je již dnes jisté, že propad příjmů státu si vyžádá maximální možné úspory. Velké škrtky mají postihnout například Akademii věd ČR, klesnout platy by mohly také nejenom úředníkům, ale třeba také učitelům. Ministr financí už naznačil, že nebudou valorizovány penze, a ve hře je také možné zvýšení některých daní, především daně z přidané hodnoty či spotřebních daní. Předběžné návrhy počítají také s mohutným seškrtáním veřejných investic. To se má dotknout do značné míry také výstavby dopravní infrastruktury, která je navíc v České republice často kritizována pro svou nadměrnou finanční náročnost. Pro srovnání uvedme, že celý stávající institucionální rozpočet Akademie věd ČR na rok by

vystačil v českých podmínkách jen asi na 5,5 kilometru dálnice. Není proto divu, že ochota státu podporovat stavbu dálnic naráží v současnosti na jasné limity, a to i přes velké úsilí tzv. betonové lobby, tj. firem, které se budováním dálnic a podobných staveb zabývají. Jedním z projektů, který se kvůli nadcházejícím škrtům dost možná výrazně zdraží, je výstavba české části čtyřproudé rychlostní komunikace mezi Brnem a Vídní. Ministerstvo dopravy ČR už sdělilo svým rakouským kolegům, že i když stavba zůstává sice i nadále pro českou vládu prioritou, na plánované zahájení nejdražší části silnice v příštím roce asi nebude dostatek peněz. Přednost by měly přitom dostat stavby spolufinancované z evropských fondů, mezi něž však R52 nepatří. Podle pracovníků Ředitelství silnic a dálnic však stavbu neblokuje jenom finanční problémy. Dalším důležitým faktorem je zdržování procesu povolování stavby. Ředitelství silnic a dálnic v současnosti nemá ani územní rozhodnutí a nedošlo ani k výkupu pozemků. Navíc se rýsují další obstrukce a protesty ekologických aktivistů, kterým se nelíbí, že nová komunikace má vést přes chráněné území Novomlýnských nádrží. S odkladem stavby silnice R52 se však nechce smířit Jihomoravský kraj, který rychlé spojení s Vídní považuje za velmi důležitou podmínku pro další rozvoj regionu. V současnosti se jihomoravští představitelé snaží prosadit alespoň minimální variantu v podobě vybudování obchvatu města Mikulov a stavby dolní části silnice přímo u česko-rakouských hranic. To by si mělo vyžádat zhruba čtyři miliardy korun, které by se snad v rozpočtu najít mohly. Představitelé kraje se obávají, že po dobudování rakouské části komunikace v roce 2013 mohou na české straně vzniknout velké komplikace, které nejvíc zasáhnou již dnes dopravně silně zatížený Mikulov. Poukazují také na odlišný přístup České republiky a Rakouska v otázce budování dopravní infrastruktury v dobách ekonomického poklesu. Zatímco Rakousko se rozhodlo podobné veřejné investice zvýšit, v České republice došlo přesně k opačnému procesu. Zatím se však zdá, že námitky jihomoravských představitelů nepadnou na zvlášť úrodnou půdu a požadavek na šetření bude mít absolutní prioritu. Na druhou stranu však by spojení betonové a jihomoravské lobby mohlo Poslaneckou sněmovnu v hlasování o rozpočtu poměrně výrazně ovlivnit. O celé problematice výstavby R52 také koncem srpna jednal ve Vídni při své oficiální návštěvě předseda české přechodné úřednické vlády Jan Fischer s kancléřem Wernerem Faymannem. Rakouská strana se totiž mj. obává, že se českým ekologům podaří prosadit změnu trasy, což by pochopitelně mělo svůj vliv i na napojení na vybudovanou rakouskou část. Bylo by asi opravdovým Kocourkovem, kdyby česká část rychlostní silnice končila jinde, než kde bude začínat část rakouská. Bohužel někdy se zdá, že vyloučeno není vůbec nic.

(MaFr)

Lichtenštejnové nejspíš nebudou po ČR vymáhat své majetky

Lichtenštejnové podle jihomoravského hejtmana Michala Haška (ČSSD) nejspíš nebudou po České republice vymáhat rozsáhlé majetky, o které přišli po druhé světové válce na základě Benešových dekretů. Hašek to usuzuje z jednání, které s představiteli knížecího rodu vedl. Podle něj ani

jednou během dvoudenního setkání nikdo z lichtenštejnské strany otázku majetku nezmínil. Schůzka začala v den, kdy česká vláda schválila navázání standardních diplomatických vztahů s Lichtenštejnskem. Lichtenštejnská vláda dosud jako jediná neuznala samostatnou Českou republiku. Schůzka, která se uskutečnila ve Vídni, zahájila novou etapu vztahů. Představitelé knížectví v minulých letech region několikrát navštívili, vztah mají především k Vranovu u Brna, kde je jejich rodová hrobka. Lichtenštejnové by ji chtěli opravit, rekonstrukci budou financovat. Hejtman se s nimi také dohodl na uspořádání společného workshopu historiků, podnikatelské misi z knížectví i výměnách studentů. *dtr*

Generálním ředitelem České televize byl na příštích šest let zvolen její dosavadní šéf Jiří Janeček

Výběrové řízení po celou dobu několika měsíců poutalo pozornost ostatních médií, v nichž zaznělo i nejedno podezření o snaze politických stran ovlivnit tuto volbu. *dtr*

Žhářům z Vítkova hrozí až výjimečný trest

Čtyři obvinění ze žhářského útoku na romskou rodinu ve Vítkově už jsou ve vazbě. Někteří z nich se k trestnému činu doznali. Příznivci krajní pravice připravovali útok několik týdnů. Teď jim hrozí sazba od 12 do 15 let, případně i výjimečný trest. Několik ze zadržených i obviněných má za sebou trestní minulost. Při požáru byli tři lidé zraněni. Nejvážněji dvouletá Natálka, která je stále v péči popáleninového centra ostravské fakultní nemocnice. Utrpěla popáleniny druhého a třetího stupně na osmdesáti procentech těla a její stav je nadále velmi vážný. V souvislosti se žhářským útokem na romskou rodinu ve Vítkově by mohl být obviněn někdo z nejvyšších představitelů českých ultrapravicových extremistů. ČTK to řekl zmocněnec poškozené rodiny Markus Pape. Podle něj jsou čtyři dosud obvinění jen pěšáci, kteří pouze vykonávali rozkazy. Kri-

minalisté se nyní soustředí na usvědčení lidí, kteří rozkaz vydali, řekl Pape, který zastupuje práva rodiny během vyšetřování a má právo nahlížet do spisu. *dtr*

V Jindřichově Hradci se už po šestnácté sešli váleční veteráni

Váleční piloti, vojáci, kteří vstoupili do RAF až na jaře 1945, pováleční a sportovní letci i manželky válečných pilotů si v Jindřichově Hradci připomněli 65. výročí letecké bitvy nad Jindřichohradeckem. Setkání pro ně připravil už po šestnácté tamní Klub historie letectví. Podle předsedy klubu Vladislava Buriana stát na začátku devadesátých let minulého století nestanovil jasná kritéria pro udělování hodností a vyznamenání válečným veteránům, což prý byla chyba, která později vedla k řevnivosti mezi válečnými letci i pozemními vojáky. Na nápravu je podle Buriana pozdě. Veteránům je totiž v průměru kolem devadesáti let. Právě devadesáté narozeniny oslavil na setkání letec 311. bombardovací perutě plukovník Jaroslav Hofrichter.

Zemřel studentský vůdce z roku 1948 Josef Lesák

Ve věku nedožitých devětaosmdesáti let zemřel bojovník za demokracii a studentský vůdce z roku 1948 Josef Lesák. Lesáka loni v říjnu vyznamenal český prezident Václav Klaus za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie a lidská práva. Lesák bojoval na barikádách během květnového povstání v roce 1945. Po volbách v roce 1946 se stal nejmladším poslancem nově zvoleného parlamentu. Jako člen Československé strany národně socialistické aktivně vystupoval proti nástupu komunistické totality, 23. února 1948 byl organizátorem protikomunistické demonstrace a pochodu na Hrad s cílem vyzvat prezidenta Beneše, aby nevzdával zápas o demokracii. Byl aktivním členem Klubu Milady Horákové. Kvůli své podpoře demokracii se stal prvním poslancem, kterého komunistický režim uvrhl do vězení. Nucené práce si odpykal v uhelných dolech na Kladně.

Léto ve znamení historických bitev

Již několikrát jsme v časopise psali o velké módě v České republice inscenovat různá historická střetnutí jako zábavnou, i trochu poučnou show pro diváky. Samozřejmě v období letních prázdnin podobných akcí lákajících turisty ještě výrazně přibýlo. V mnoha případech byly přítom inscenovány bitvy patřící do společných česko-rakouských dějin. Jako příklad může sloužit dnes již tradiční fiktivní konflikt u Mladějova na Moravě, který je připomínkou padlých v první světové válce. Jubilejního desátého ročníku se zúčastnilo celkem asi tři sta třicet vojáků v historických uniformách nejenom z České republiky, ale i z Ruska, Slovinska, Maďarska a Polska. Nechyběli ani příslušně oblečení Rakušané. Zájem účastníků pořadatele příjemně překvapil, i když jim způsobil drobné problémy, protože neměli připraveno tolik pamětních dárečků, kolik by bylo potřeba. Potěšitelný byl i počet diváků, který pořadatelé

odhadli na patnáct set. Návštěvníky čekala nejenom samotná bitva, ale i celodenní historický program, do nějž byly zařazeny například ukázky dobové techniky nebo cesta parním vlakem. Zapomenuto nebylo ani na odpovídající hudbu. Ještě delší tradici než setkání v Mladějově má rakousko-pruská bitva z 18. století o Svatý Rochus, inscenovaná každý druhý rok u Zlatých Hor na Jesenicu. Dramatickou srážku, kde Rakušané (včetně českých vojáků) dokázali porazit mnohonásobnou přesilu nepřitele, podobně jako v Mladějově inscenovalo více než tři sta vojáků, mezi nimiž nechyběly skupiny ze Slovenska, Polska a Maďarska. Akci letos podpořila i Evropská unie. Právě ona vznikla ze snahy zabránit do budoucna podobným konfliktům, jako byla vleklá prusko-rakouská válka v 18. století, která stála stovky a tisíce životů na obou stranách bojiště. Snad v tom bude mít úspěch. Rozhodně v roce 2009 u Svatého Rocha žádné mrtvoly nezůstaly. *(MaFr)*

Astronaut Feustel dal Čechům Písně kosmické, jež měl ve vesmíru

Americký astronaut Andrew Feustel předal řediteli Astronomického ústavu Akademie věd Petru Heinzelovi výtisk *Písní kosmických* od Jana Nerudy, který měl společně s českou vlajkou na palubě raketoplánu Atlantis při květnovém letu k Hubbleovu teleskopu. Heinzel uvedl, že kniha bude uložena v muzeu v astronomickém městečku v Ondřejově. „Nápad (vzít básně do vesmíru) přišel od Andrewa Feustela,“ řekl Heinzel. Astronaut se mu prý zhruba před rokem ozval a nabídl, že vezme do raketoplánu nějaký předmět, který by reprezentoval český národ. „Souviselo to s tím, že jeho manželka má kořeny v Čechách,“ doplnil Heinzel. „Je to takové národní kulturní dědictví,“ vysvětlil volbu Heinzel. „A další důvod byl ten, že Neruda byl kmotrem Jana Friče. Bratři Fričové, Josef a Jan, vlastně založili ondřejovskou observatoř,“ dodal.

Česko získalo bronz na mistrovství světa v míchání koktejlů

Šárka Janová získala pro Českou republiku bronz na mistrovství světa v Berlíně v míchání koktejlů v takzvané klasice, což je příprava nápojů bez triků. První místo obsadil spolu s Britem Gianluigim Boscem Slovák Vladimír Baňák, jehož Sweet Road porota vyznamenala jako koktejl roku. Jde o směs malinové vodky, rybízového likéru, vanilky a smetany korunovaná práškovým kakaem. Druhé skončilo Slovinsko. Na šampionát se přihlásilo přes osm set barmánů z více než dvaapadesáti zemí světa. Rodačka z Nového Jičína, mistrně ČR tohoto oboru, říká o sobě, že nesnáší mléko a miluje sekt. K jejímu nejoblíbenějšímu míchanému nápoji patří Mary Pickford, tedy nápoj z bílého rumu, ananasového džusu a stříku z grenadinového sirupu.

Vzácný československý tank byl přestěhován do Lešan

Vojenské technické muzeum (VTM) v Lešanech je novým domovem historického tanku Škoda LT vz. 35, který byl od loňského podzimu vystaven v Armádním muzeu na pražském Žižkově. Vzácný československý tank, jehož se dochovalo pouhých pět kusů, darovaly Česku před rokem Spojené státy americké. Tank vyvinula plzeňská Škodovka a ve druhé polovině třicátých let byl vyroben v ČKD. Podle odborníků patřil mezi nejlepší zbraně ve své kategorii a mnozí ho považují za nejlepší tank československé historie. Československá armáda jej začala používat od 15. září 1937. Při mobilizaci byl nasazen v jižních Čechách, po okupaci byl zařazen do výzbroje německé armády. V závěru druhé světové války ho ukořistila americká armáda a byl zařazen do sbírek jejího muzea.

Nejlepším hasičem světa je Lukáš Novák z Ústí nad Orlicí

Profesionální hasič Lukáš Novák z Ústí nad Orlicí získal v kanadském Vancouveru již podruhé zlatou medaili na Světových hrách policistů a hasičů. Na nejvyšší příčku vystoupil jak v kategorii jednotlivců, tak v soutěži družstev s českým týmem.

První československý peníz, Muchova stakoruna 1919, revers

Devadesát let Československých měnových zákonů

Počátkem roku 1919, tedy před devadesáti lety, stál mladý československý stát před řadou úkolů, s nimiž se jako nově vzniklý samostatný útvar musel vypořádat. Po hospodářské stránce se přes všechnu devastaci způsobenou válkou nacházel v hospodářské situaci lepší než všechny ostatní nástupnické státní útvary, ale tato zdánlivá výhoda měla paradoxně i svoji stinnou stránku. První světová válka totiž měla kromě jiných katastrof za následek znehodnocení rakousko-uherské měny platné i v novém Československu. Bylo tedy nanejvýš nutné rychle se měnově odpoutat a zřízením vlastní měny zachránit, co se dá.

Historie 150 let staré poštovny ze Sněžky pokračuje u Moníce

Na Javorové skále poblíž areálu Monílec na Sedlčansku začala sloužit turistům roubená poštovna, která dříve stála sto padesát let na vrcholu Sněžky. Poté, co její provoz skončil, jí hrozil zánik. Skupina nadšenců proto budovu rozebrala a znovu postavila na malebném místě ležícím na hranici jižních a středních Čech, kde bude tato údajně nejstarší poštovna v Česku opět sloužit původním účelům.

Němci prý mají velký zájem znovu jet z Prahy do Hofu jako v roce 1989

Nečekaný zájem mají prý Němci o možnost zopakovat si po dvaceti letech cestu takzvaným Vlakem svobody, kterým v roce 1989 prchali občané tehdejší NDR z Prahy do západního Německa. Počet žádostí několikrát přesahuje kapacitu historické soupravy, která se 1. října znovu vydá z české metropole do hornobavorského Hofu. Uvedli to podle agentury DPA organizátoři akce z drážďanského spolku Kultur Aktiv. Na podzim 1989 odjelo třiatvaceti vlaků na vytoužený Západ několik tisíc východních Němců, kteří předtím týdny přebývali na západoněmeckém velvyslancetví v Praze.

Nový Jičín si výstavou s unikáty připomíná kloboučnickou tradici

Slavnou kloboučnickou tradici Nového Jičína připomíná v prostorách Žerotínského zámku unikátní výstava ...a utlučeme je čepicema. Její součástí jsou nejen fotografie pořízené před sto lety v provozech kloboučnické továrny Hückel, ale i kolekce více než dvou set vojenských a slu-

žebních pokrývek hlavy. Mezi exponáty se objeví například čepice Národní gardy z revolučního roku 1848, přilby rakouské a pruské armády z bitvy u Hradce Králové, čepice legionářských oddílů a tropické přilby z afrického bojiště druhé světové války, generálské klobouky původně patřící Františku Ferdinandovi d'Este, následníkovi trůnu zavražděnému roku 1914 v Sarajevu. Fotografická dokumentace byla v provozech Hücklovy továrny pořízena u příležitosti 110. výročí založení v roce 1909. Tato kolekce snímků je obohacena o dobové snímky Hücklových vil. Nejnovější kolekci armádních a služebních výrobků představí také novojičínská firma Tonak.

(Ne)Vyjasněná úmrtí

Dvanáct let zkoumal docent Jiří Ramba, specialista na čelistní a obličejovou chirurgii, lebky slavných lidí, mezi nimi i skladatele Bedřicha Smetany. Přitom zjistil, že k jeho smrti výrazně přispěl zánět kostí po úrazu z dětství. Jako jedenáctiletý chlapec v důsledku nešťastné nehody – výbuchu skleněné lahve naplněné střelným prachem – na dva dny ohluchl, byl zraněn na obličej a měl zánět, který se mu postupně z čelisti rozšířil do dalších kostí obličeje. I renomované historické publikace zmiňují, že Smetana podlehl pokročilé syfilidě. Mělo to potvrdit i zkoumání hudebníkových ostatků v roce 1987. Chirurg Jiří Ramba, jenž se tehdy výzkumu zúčastnil, však ve své nové publikaci uvádí, že Smetana před sto pětadvaceti lety zemřel na následky úrazu v dětství, k nimž se přidalo celkové vyčerpání a psychické problémy. Skladatel prožil těžký život, měl i existenční problémy. Kosti, na nichž již zesnulý antropolog Emanuel Vlček identifikoval progresivní paralýzu, mohla podle Daniela Vaňka, odborníka na archeogenetiku, způsobit i neléčená borelióza – ta totiž zanechává stejné stopy jako syfilis.

Plzeň bude mít svou vlastní píseň od Dana Bárty

Svoji vlastní píseň otextovanou zpěvákem Danem Bártoem bude mít Plzeň, která kandiduje na titul Hlavní evropské město kultury pro rok 2015. Na vzniku songu se podílelo mnoho známých hudebníků, městu má pomoci v propagaci. Spoluautorem hudby je například Miroslav Chyška, v písni zazní hlasy Bohouše Josefa, Aničky Křivancové a dalších.

Místo výpravčích počítačů

Železniční doprava prochází v posledních letech v celé Evropě výraznými změnami. Různými přestavbami procházejí i nádražní budovy, jak dokládá nejenom výstavba nových nádraží v Berlíně a Drážďanech, ale také probíhající přestavba Hlavního nádraží v Praze a započatá rekonstrukce Südbahnhofu ve Vídni. Modernizace se však silně dotýká i malých nádraží, kde dlouhá desetiletí běžel život stále stejně bez většího vzruchu. Nyní ale z mnoha nádraží postupně mizí i výpravčí a provoz se zde řídí na dálku pomocí počítačové techniky. Svůj význam tak ztrácí i samotné budovy nádraží, které v mnoha případech připomínají ještě éru Rakouska-Uherska. V současnosti už v nich fungují pouze čekárny. Dráhy nevyklučují, že se bu-

dou snažit přebytečné nádražní budovy prodat. Vzhledem k tomu, že se nacházejí v malých obcích nebo dokonce víceméně na samotách a jejich vybavení je eufemisticky řečeno poněkud zastaralé, nemohou očekávat dráhy za jejich prodej příliš velké peníze. Hrozí však, že česká krajina přijde o značnou část budov, které ji spojují s rakousko-uherskou historií. Jako zajímavý příklad může sloužit nádraží v Ústí nad Orlicí, o jehož zachování už dlouho bojují památkáři. Jde o historizující rozlehlou budovu vybudovanou již v roce 1845, kterou v roce 2008 odborná komise ocenila jako nejkrásnější nádraží v celé České republice. Jenže zároveň se hovoří o nutnosti demolice tohoto architektonického skvostu kvůli rozšiřování železničního koridoru. Zkrátka starý svět idylických nádraží se propadá do nenávratna a s ním mizí i vzpomínka na časy, kdy české a rakouské země byly součástí jednoho mocnářství.

(MaFr)

Chystané muzeum starých autobusů přivítá zkušebně první hosty

První návštěvníky přivítalo zatím zkušebně vznikající muzeum dopravy ve Strašicích na Rokycansku. Návštěvníci zhlédli v jednom z objektů bývalých kasáren například staré autobusy Škoda, Karosa a Ikarus a další předměty související s veřejnou dopravou v západních Čechách. Muzeum připravují sběratelé starých dopravních prostředků ze sdružení Škoda-bus klub. Muzeum doplní také jízdní řády, strojky na jízdenky, uniformy, fotografie a další předměty, časem by sběratelé rádi přidali také několik historických osobních aut.

Praha má neobvyklý pomník připomínající trolejbusovou dopravu

Hlavní město má neobvyklý pomník, který připomíná první pražskou trolejbusovou trať. Nachází se v Šárecké ulici v Praze 6 a tvoří jej sloupy s vedením a částí trolejbusových trolejí. Tento rok uplynulo padesát let od doby, kdy byly trolejbusy z pražských ulic staženy a nahradily je autobusy. Právě v Šárecké ulici vedla první trolejbusová trať v Praze, provoz na ní byl zahájen linkou K v srpnu roku 1936. 1. července 1959 byly trolejbusy definitivně nahrazeny autobusy.

Tvůrci Hvězdných válek mohou v ČR utratit miliardy, chtějí úlevy

Pokud se američtí filmaři rozhodnou natočit v Česku další pokračování kultovních *Hvězdných válek*, utratí tu 100 až 150 milionů dolarů (1,8 až 2,7 miliardy korun). Producent Rick McCallum v České televizi řekl, že konečné rozhodnutí nepadlo a že bude záležet i na tom, zda stát filmaře zvýhodní například nějakou formou investiční pobídky nebo daňovou úlevou. *Hvězdné války* bude tvořit režisér George Lucas, má to být hraný seriál. V poslední době prudce klesá zájem zahraničních filmových společností točit filmy na českém území právě kvůli absenci úlev, které naopak nabízejí jiné státy. McCallum zdůraznil, že Česká republika by byla pro natáčení ideální, protože má už vybudované zázemí a infrastrukturu pro filmové týmy a na rozdíl od zbytku Evropy také mnoho talentovaných lidí a expertů.

Do Nymburku se na týden sjeli škodovkáři z celého světa

Škodovky z deseti různých zemí, rozličných typů, stářích a ojedinělých úprav se na týden sjely do Nymburku, kde se konal 46. ročník mezinárodního setkání nazvaného Škoda Tour. Letos se ho zúčastnilo sto deset posádek, ovšem české posádky překvapivě nejsou na srazu ve většině, polovina jich je totiž z Německa. Kromě rarity z Austrálie přijeli také třeba Norové, Rusové nebo Angličané. Právě jejich vůz budil u kolemjdoucích velkou pozornost, škodovka s volantem na pravé straně totiž není na středočeských silnicích běžným jevem. Podobné setkání se v České republice koná jednou za tři roky, pokaždé na jiném místě.

Zámek v Kuníně, který poškodila povodeň, se znovu otevírá

Barokní zámek v Kuníně na Novojičínsku, který voda zatopila v noci z 24. na 25. června do výšky jednoho a půl metru, se znovu otevřel milovníkům památek. Za vydatné pomoci dobrovolníků se totiž podařilo zámek s parkem v rekordním čase uklidit. Voda poničila celé přízemí zámku, největší škody napáchala v parku, odkud zmizely například ploty zámecké zahrady. Sbírkový náštěstí umístěny ve vyšších patrech zámku, takže návštěvníci uvidí všechny pokoje. V těch přízemních je vidět, kam až voda sahala, a jsou zde také k vidění fotografie z povodní. Rekonstrukční práce na zámku i v zámeckém parku budou ovšem pokračovat. Záměrem je podle kastelána uvést přízemí zámku do historické podoby. Pod omítkami, které byly poničeny, se totiž nacházejí historické malby, které nyní restaurátoři prozkoumali.

Zámek v Kuníně patří mezi nejcennější barokní zámky celé severní Moravy a Slezska. Na místě staré jednopatrové tvrze zde v první třetině 18. století nechala hrabata z Harrachu vybudovat malý venkovský zámek pro místo odpočinku členů rodu. Malý moravský Mirabell – tak nazývají rakouští turisté barokní skvost v Kuníně. U zrodu zámku stojí jeden z největších stavitelů rakouského baroka Johann Lucas von Hildebrandt. Loni se na zámku slavilo výročí – 250 let od úmrtí stavitelky kunínského zámku Marie Laury princezny Lichtenštejnové, provdané Harrachové. Sami Harrachové na zámku moc často nepobývali. Ve své době patřili mezi elitu tehdejší Evropy. Například pradědeček Marie Walburgy, hraběnky z Truchsess-Waldburg-Zeilu, rozené z Harrach-Hohenemsu, která byla mezi tamními lidmi velmi oblíbená, působil jako místokrál neapolský. Osvícená majitelka zde vybudovala na přelomu 18. a 19. století jeden z nejmodernějších vzdělávacích ústavů pro mládež tehdejší střední Evropy. Jeho nejznámějším žákem byl pozdější Otec národa a velký český historik František Palacký.

Marie Walburga prožila skutečně tragický život, pouze snad dětství bylo nádherné a první roky manželství, které trávila v Miláně. Pak přichází úmrtí otce, úmrtí dětí, odloučení od manžela, pokusy odejít z tohoto světa. Poté zakládá jednu z nejlepších škol v Rakousku – Filantropický ústav. Vzdělávací ústav, kde vládla tolerance a kde studovaly děti všech sociálních tříd, musel být roku 1814 zrušen. Podle knížete Metternicha odporoval svému účelu a vymykal se kontrole státu. Hraběnka nesla konec svého celoživotního

díla velmi těžce, navíc trpěla chorobou, která způsobila, že později nemohla chodit. Hraběnka z Waldburg-Zeilu dnes odpočívá v empírové hrobce ve stylu otevřené sloupové síně. Tu nechal postavit pro svou rodinu její chráněnc a pozdější dědic zámku Friedrich Emil Schindler, který byl povýšen do šlechtického stavu s titulem Schindler z Kunnevaldu. Tři roky po jeho smrti v roce 1870 prodaly jeho děti zámek a rodina se odstěhovala do Korutan.

Za uchováním vzpomínek na hraběnku stojí i jistý Josef Kronberger, největší dareba zámecké školy. Třídní knihy popisují jeho kousky, třeba špendlíky v posteli děvčat nebo klouzání po barokním schodišti. Ve čtrnácti letech ze zámecké školy utekl, bál se vrátit a hraběnku navštívil až na konci života. Z nezbedy se stal baron, rakouský generál a dnes je považován za zakladatele četnictva a policie. V Kuníně jsou mu dnes vděční, protože právě díky němu se toho hodně ví o hraběnině soukromí. Vzpomínal také na to, že hraběnka milovala růže, byla prý jimi až posedlá, a v jednom z pokojů stála až stovka váz s růžemi. Kunínští je své „dobré hraběnce“ nosí dodnes. Na zámku se začátkem září konají Slavnosti růží. Každý návštěvník, který přinese růži, bude mít vstup do zámku zdarma. Možnost navštívit zámek máte v letošní sezóně až do 8. listopadu. Info: www.zamek.kunin.cz, tel.: (+420) 556 749 420.

Povýšení žďárského kostela na baziliku minor slavily tisíce lidí

Kolem dvou tisíc věřících se ve Žďáru nad Sázavou zúčastnilo slavnostní pouťové bohoslužby, která byla věnována oslavám povýšení chrámu Nanebevzetí Panny Marie a svatého Mikuláše na baziliku minor. Během dvouhodinové mše, kterou sloužil brněnský biskup Vojtěch Cikrle, byl poprvé přečten dekret vatikánské Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, jímž byl žďárský chrám zařazen mezi kostely pod přímou patronací papeže. Loni v srpnu brněnský biskup Vojtěch Cikrle požehnal nový oltář a vložil do něj ostatky svatě Zdislavy, ochránkyně rodin. Její matka Sybila je, stejně jako její sestry a švagři, v klášteře pochována. Tím splnil poslední podmínku k povýšení chrámu na baziliku minor, o něž požádal papeže. Bývalý konventní kostel, jehož historie je dlouhá přibližně 750 let, je druhým největším chrámem na Moravě. V Česku je patnáct bazilik minor, v brněnské diecézi se tímto čestným liturgickým titulem nyní honosí dva kostely.

Biskupové dají papeži unikátní růženec

Biskupové Čech a Moravy věnují papeži Benediktu XVI. během jeho návštěvy Česka unikátní růženec, který je vyroben ze zlata a českých granátů. Dar veřejnosti představili kardinál Miloslav Vlk a olomoucký arcibiskup Jan Graubner. Roseta z růžence bude podkladem pro zvláštní sérii medailí. Růžencový kříž je volnou variací na křížky z moravských náleží z doby cyrilometodějské a jsou na něm dva staroslověnské nápisy v hlaholici. Na přední straně je verš z prologu Janova evangelia „A slovo tělem učiněno jest“, na druhé straně je „Kristus vstal z mrtvých“. „Citáty se vážou k počátku a závěru Kristova pozemského života,“ uvedli zástupci České biskupské konference. V patě kříže, kde bývají zobrazení světci, jsou hlaholské iniciály slovanských věrozvěstů Cyrila (Konstantina) a Metoděje, bratří

a kněží ze Soluně, kteří roku 863 na žádost knížete Rostislava přišli na Velkou Moravu, a velká zrna růžence podobná zdobným gombíkům z téže doby. Kříž je dílem zlatníka a kovotepce Jana Kazdy.

Řezbáři vyrábějí v Třešti další figurky do unikátního betlému

Už podeváté se sešli v Třešti na Jihlavsku řezbáři z celé republiky, ale i ze Slovenska a Rakouska, a tradiční akci Dřevořezání. Pět desítek lidových umělců vyrábí pod širým nebem na náměstí TGM figurky do unikátního společného betléma umístěného ve stálé expozici v Schumpeterově domě. Betlém už má přes čtyři sta figurek, každoročně přibývají další.

Na Velehradě proběhly Dny lidí dobré vůle

Významné poutní místo Velehrad na Uherskohradištsku hostil jednu z největších církevních událostí v zemi – Dny lidí dobré vůle, která je také oslavou příchodu slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Cílem akce je postavit most mezi všemi lidmi bez rozdílu národnosti, politického přesvědčení nebo náboženského vyznání. Projekt poukazuje jak na hodnoty židokřesťanské kultury, tak na působení svatých Cyrila a Metoděje, na vznik české vzdělanosti a státnosti.

Potomci Maharala aneb jak žije chasidská ortodoxní komunita v Praze

„Až dosud měl velký rabbi Löw v Praze jenom hrob. Dnes tu má konečně i školu. A v ní opět žije,“ pochvaluje si rabbi Druckman, vrchní aškenázský rabbi z izraelského Kirjat Mockinu. Letos je to čtyři sta let, co byl legendární myslitel rudolfínské doby pohřben na Starém židovském hřbitově. V souvislosti s tím se v centru Prahy skoro po třech stoletích otevřela první ješiva, rabínská akademie ortodoxních židů. Jmenuje se Maharal Institute, podle rabbiho Löwa, jenž tu žije s těmi, kdož se za ním propadli v čase.

Maharal je hebrejský akronym, který znamená „náš (velký) učitel rabbi Löw“. Učení velkého učitele se v pražské ješivě probírá hodinu a půl každé ráno i večer, jméno učitele Maharala rámuje učební den.

Vrchní aškenázský rabbi z Haify se v Praze zdržel jen pár dní. Je prý přímým potomkem rabbiho Löwa. Podle něj Maharal viděl Boží přítomnost a Boží sílu i ve hmotných předmětech. Stejně jako se každá hmota skládá z pouhým okem neviditelných atomů, rabbi Löw zřel uvnitř předmětů i uvnitř nás, hmotných lidí, uvězněnou Boží sílu. Co jiného je příběh stvoření pražského Golema než legendou o oživení ducha uvězněného ve hmotě! Ve chvíli, kdy se nám podaří tuto sílu osvobodit, dojdeme vykoupení. Židé i nežidé.

Zato rabbi Manis Barash z Brooklynu je v Čechách už dvanáct let, je to ortodoxní žid z hnutí Chabad Lubavič, jedné z nejvýznamnějších větví chasidského judaismu. Po Stalinovi a holocaustu zbyly ze staletého společenství v běloruském městě Lubaviči jen hromadné hroby, nová centra hnutí jsou proto dnes v Izraeli a právě v Brooklynu, kde žil i jeho poslední vůdce – Menachem Mendel Schneerson. Muž, kterého někteří z lubavičských chasidů (podle

Barashe malá skupinka, co dělá hnutí ostudu) považují dokonce za Mesiáše, zemřel v roce 1994. Jeho nástupce nebyl zvolen – jak chcete vybrat nástupce Spasitele?

Zatímco ostatní hnutí ultraortodoxních židů obvykle věří, že svět je bezbožný a zkažený, uzavírají se do svých ghett a čekají příchod Mesiáše, rabbi Schneerson učil, že není vše ztraceno. Naopak. Lubavičtí chasidé musejí vyrazit na misijní cesty a obracet světské židy celého světa zpět na cestu k ortodoxní zbožnosti. Dva roky po jeho smrti se tedy na takovou pouť vydal i tehdy pětadvacetiletý chasidský rabbi Manis Barash.

Problém je, že v Praze není moc na co navazovat, protože od časů rabbiho Löwa se pražské židovstvo pomalu, ale soustavně asimilovalo se životním stylem Čechů a Němců. A v celé historii se tu objevil jen jeden jediný pražský chasid, Jiří Mordechaj Zev Langer, mladší bratr dramatika, spisovatele a legionáře Františka Langra. Jako devatenáctiletý mladík nadšený židovskou mystikou odjel v létě 1913 do chudé, uzavřené chasidské komunity v městečku Belz v tehdejší východní Haliči. Když se vrátil, byl to pro vinohradskou rodinu Langrů šok. „Stál proti mně v odřevém černém svrchníku, stříženém jako kaftan, saha-jícím od brady až k podlaze, a na hlavě měl okrouhlý široký klobouk z černého plyše, vražený hluboko do týla. Stál shrbeně, celé tváře i bradu měl zarostlé nazrzlým vousem a před ušima mu visely až na ramena do vývrtky nakroucené vlasy, pejzy. Co zbývalo z obličeje, byla bílá, nezdravá pleť a oči, chvíli unavené, chvíli horečnaté. Bratr neujel z Belzu domů a do civilizace, bratr si přivezl Belz s sebou,“ napsal František Langer po letech v předmluvě k bratrově knize *Devět bran*. Mladý Jiří byl uprostřed porcelánově ušlechtilé vinohradské židovské společnosti jakýmsi religiózním pankáčem. „Už si nemyl ruce před každým jídlem nábožně i zároveň jako čistotný člověk, ale jen symbolicky si z hrnečku ukápl vody střídavě na oba palce. Žádné ženě nepodal ruku – nevím, jestli u maminky na přivítanou neučinil výjimku, a když s některou mluvil, třeba s naší starou paní Julií, otáčel se k ní zády. Svě modlitby říkal zpěvavě a nahlas a v jakémsi transu pobíhal při nich po pokoji. Teď mu i pražské košer jídelny byly podezřelé. Vařil si doma na lihovém kahanu různé kaše, a hlavně byl živ o chlebu a o cibuli. Bylo ji cítit po celém bytě.“

Nejtěžší chvíle podle Františka Langra nastávaly po každé, kdy Jiří vyšel z domu. V Praze se v kaftanu a klobouku objevil jen výjimečně nějaký haličský žid, „když Prahou projížděl nebo se jí prožebrával“. Pokud ale takový „zjev“ bydlel ve známé vinohradské rodině, mluvilo se o tom všude. Rodina se k Jiříkovi chovala jako v Kafkově *Proměně*, kde se syn náhle proměnil v obrovského švába a rodina „ukrývá ubožáka před ostatním světem a marně se snaží najít pro něj nějaké místo ve svých rodinných citech. Náš otec se pokusil aspoň o něco praktického. Poprosil vinohradského rabína, jemného a vzdělaného doktora filosofie, aby Jiřímu domluvil, a doufal, že taková náboženská autorita zavede bratra do umírněných kolejí. Jenže bratr odepřel i jen mluvit s tímto neznabožem, který čte každý den noviny a jiné věci tištěné nehebrejskou abecedou.“

Není divu, že budování společenství těch, co „k sobě pustí Boha“, jde rabínovi Barashovi v Praze navzdory úsilí velmi pomalu.

redakčně zkráceno

Návrat sítovek?

Existuje několik českých vynálezů, které ve své době skutečně dokázaly dobyt svět. Nejedná se přitom jenom o kontaktní čocky z hydrofilních gelů Otty Wichterleho či další produkty vědecké práce, v některých případech měly obrovský úspěch i drobnosti, které však zaplnily nějakou díru na trhu. Připomeňme v této souvislosti například patentky, které vyráběl a do celého světa vyvážel Jindřich Waldes. Podobně šťastnou ruku měl i Vavřín Krčil, když ve dvacátých letech přišel s taškou-sítovkou. Bohužel svůj návrh nedal mezinárodně patentovat, takže se ho rychle bez problémů chytili i v dalších státech. Přesto dokázal Krčil vybudovat podnik, který vyvážel své produkty nejenom do Rakouska, Francie, Německa či Švýcarska, ale třeba i do Kanady nebo do zemí severní Afriky. Tam všude se praktické pletené tašky dokázaly uplatnit. V Československu se staly sítovky doslova neodmyslitelnou součástí každodenního života na řadu dalších desetiletí. Svoji pozici si udržovaly i proto, že igelitové tašky byly dlouho v Československu podstatně vzácnější než třeba v Rakousku. Konkurovaly jim tak spíše silonové tašky. Příchod obřích obchodních řetězců, které rozdávaly igelitky zdarma, ale způsobil, že i v zemi svého vzniku začaly sítovky pomalu upadat do zapomnění. Nyní se však zdá, že situace by se mohla rychle změnit. Hlavním impulsem by se mohla stát změna českého zákona o odpadech, který má znemožnit řetězcům dávat igelitky zdarma. Na jejich místo by se mohly dostat praktické sítovky, které se snadno skládají a mají obrovskou nosnost. Nápadu se chopil kolínský podnikatel Zdeněk Červinka, který v současnosti vyjednává obrovskou dodávku pro nadnárodní řetězec Ahold, který provozuje svoje supermarkety po celé Evropě. Bohužel sítovky, které si nechal zaregistrovat Červinka, už nevznikají v České republice – výrobní kapacity jeho firmy jsou umístěny v Číně. To ale není problém jenom u sítovek. Levnou a výkonnou pracovní sílu v Asii upřednostňuje stále více podnikatelů z celé Evropy a Česká republika v tom není žádnou výjimkou. (MaFr)

V ČR se telefonuje draho

Průzkum Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) týkající se nákladů na telefonování z mobilů (handy) v jednotlivých zemích ukázal výsledek, který nijak nepřekvapil. Česká republika patří mezi státy, kde je tento druh spojení nejdražší. Z devětadvaceti zemí se Česká republika umístila na 26. příčce a jen o příčku lépe je na tom Slovensko. Úplně poslední místo pak patří USA. Naopak nejlevněji se telefonuje v Nizozemsku. Pro srovnání – stejné množství volání a SMS zpráv tu stojí zhruba 3,5 krát méně než v ČR. Špatně si nevedlo ani Rakousko, kterému patří sedmé místo. Volání a SMS tu stojí skoro 2,5 krát méně než v sousední ČR, přestože průměrné platy jsou v Rakousku stále výrazně vyšší. Odborníci tento rozdíl vysvětlují především nedostatečnou konkurencí na českém trhu, kde chybí mimo jiné virtuální operátoři, kteří si nestaví vlastní síť, ale pronajímají služby stávajících firem. Český telekomunikační úřad navíc podle nich problém na rozdíl od podobných institucí v zahraničí příliš neřeší. Čeští mobilní operátoři se samozřejmě proti výsledkům průzkumu ozvali a zpochybnili jeho vypovídací hodnotu, ale

jejich obrana nevyzněla příliš věrohodně. Nezdá se však, že by je výsledky studie pohnuly k výraznějším změnám, a tak stále při využívání českých mobilních operátorů musíte i nadále počítat s vyššími cenami, než na jaké jste zvyklí v Rakousku. (MaFr)

Konec produkce mléka v českých zemích?

Když koncem roku 2007 vylétly ceny mléka a másla ve střední Evropě prudce vzhůru, zdálo se, že českému dobytkařství kyne růžová budoucnost. Jenže stačily ani ne dva roky a situace vypadá v České republice zcela odlišně. Cena mléka naopak rychle a výrazně spadla a obchodní řetězce nutí zemědělce prodávat mléko výrazně pod výrobními cenami. Ztráty mnohých českých rolníků tak dosáhly úrovně milionů korun a situace se stává doslova kritickou. Zatímco výkupní ceny mléka se pohybují zhruba na úrovni konce sedmdesátých let, vstupy jsou zhruba pětkrát dražší než tehdy. Řada zemědělců už musela výrazně redukovat svá stáda. Přitom již nyní se chová na území České republiky nejméně hovězího dobytka za posledních sto let. Chovatelé tlačí na vládu, aby se stávající situací něco udělala a především požadují cenové kontroly v obchodních řetězcích, které by podle nich jasně ukázaly, že řetězce prodávají mléko a mléčné produkty pod jejich výrobní cenou. Kromě toho se snaží získat od státu vyšší dotace – poukazují přitom na skutečnost, že výše příspěvků na produkci je v Rakousku ve srovnání s ČR dvojnásobná a v sousedním Polsku, které svými produkty českým zemědělcům v mnoha případech ostře konkuruje, zase rolníci nemusejí platit odvody na zdravotní a sociální pojištění. Možnost úspěchu nátlakových akcí zemědělců je však nejistá – státní pokladna zeje prázdnotou a neoliberalní ekonomové, kteří ovládají veřejný diskurs v České republice, nechtějí o jakýchkoliv dalších dotacích a přilepeních pro zemědělce ani slyšet. Spotřebitelé se zase obávají, že by zásah ve prospěch zemědělců přinesl jenom zvýšení cen potravin na trhu. Jen pomalu se přitom rozvíjejí distribuční sítě provozované samotnými zemědělci jako konkurence velkých řetězců. Stále se projevuje skutečnost, že v předlistopadovém období téměř zanikly normální zemědělské trhy a dosud se jejich tradici prakticky nepodařilo obnovit. Významnou roli sehrává také velká přísnost různých hygienických předpisů, která silně omezuje možnosti drobné potravinářské produkce, i když o chutné bio výrobky je v České republice i přes hospodářskou krizi mezi spotřebiteli značný zájem. (MaFr)

Změň Rakušané Lipno?

Velkou pozornost českých médií vzbudila rakouská společnost UBM Bohemia se svým projektem na vybudování rozsáhlého rekreačního parku a přístavu v Hruštické zátocce u Lipna v Chráněné krajinné oblasti Šumava. Podle plánu zde má vzniknout přístav pro čtyřicet plavidel o délce nepřesahující devět metrů, minimarket, restaurace, kavárna, krytý tenisový kurt, minigolf, hřiště na plážový volejbal či dětská hřiště. Jádrem komplexu se ovšem mají stát ubytovací objekty s kapacitou kolem pěti set lůžek – celkem se má jednat o devět domů s apartmány, sedmnáct řadových domů, šestnáct rekreačních dvojdomků a třiašedesát samostatných domů. Novým obyvatelům a návštěvníkům by

měla sloužit také ekologická čistírna odpadních vod. Plány rakouských investorů aktivně podporuje i obec Frymburk, na jejímž katastru se má stavět. Od nového komplexu si slibuje především zásadní posílení cestovního ruchu, který by mohl přinést v současné krizi tolik chybějící pracovní místa. Jednoznačně negativně se však ke vzniku nového rekreačního zařízení postavili místní chataři. Ti hlavně argumentují, že výstavba na levém břehu Lipna bude mít za následek velké poškození přírody. Podle nich dojde k likvidaci živočichů v chráněném území a k dalšímu znečištění vody v horské jezeře. Naproti tomu frymburský starosta namítá, že vodu znečišťují právě především chataři, z nichž osmdesát procent pošle odpady přímo do jezera. Ve své podpoře projektu musí však bojovat nejenom proti chatařům seskupeným v občanském sdružení Hrušnice, ale i proti skepsi části místních obyvatel. Ti sice připouštějí, že by v novém komplexu mohla vzniknout nějaká nová místa, ale bojí se ekologických dopadů. Připomínají, že místní hoteliéři také před výstavbou slibovali, že nebudou znečišťovat vody jezera a skutečnost pak vypadá značně odlišně. Nicméně Ministerstvo životního prostředí už vyjádřilo s projektem souhlas. Podle svého mluvčího si však ministerstvo klade celkem dvaosmdesát podmínek pro výstavbu v chráněném území. Má se jednat například o dodržování hlukové normy, ochranu určitých cenných přírodních lokalit nebo o zákaz pořádání hromadných rekreačních a sportovních akcí v dubnu, květnu a červnu, aby byli chráněni tokající tetřivci. Firma UBM Bohemia slibuje, že všechny podmínky splní a skepse a odpor chatařů i části místních usedlíků nakonec dokáže překonat. Pomoci by v tom měla i nabídka, aby se napojili na novou čistítku. Zatím však její představitelé neuspěli, což se jistě dá pochopit. Ale budování podobných komplexů, jako chystá UBM Bohemia na Lipně, není v Evropě žádnou výjimkou a starousedlíci a chataři se asi budou muset s novou realitou smířit. (MaFr)

Loana od Rakušanů k investorovi z Panenských ostrovů

Jak jsme už informovali, jedna z přežívajících českých textílek Loana z Rožnova pod Radhoštěm se nedávno dostala do vážných problémů, které úzce souvisely i s potíženími jejího rakouského vlastníka, společnosti ERGEE Holding. Hospodaření českého závodu skončilo v letech 2006 a 2007 ztrátou a společnost pro jistotu podala sama návrh na zahájení insolvenčního řízení. Zároveň intenzivně jednala s možnými investory o odkoupení provozu a zvažovala možnost prodat Loanu v dražbě. Původně předpokládala, že by nový majitel mohl za provoz dát kolem 80 milionů korun. To se však ukázalo, i vzhledem k stávající evropské hospodářské situaci, jako nereálné. Přesto se však našel kupec, který byl ochoten koupit Loanu za 61 milionů korun, což odpovídá hodnotě firmy podle znaleckého posudku. I to lze nyní považovat za poměrně slušný úspěch. Podílela se na něm patrně i skutečnost, že podnik Loana, v němž v současnosti pracuje zhruba sto čtyřicet lidí, nemá na rozdíl od jiných podniků fatální problémy s odbytem – naopak současné zakázky pokrývají produkci natolik, že firma prozatím nepřijímá žádné nové zakázky. Pro některé zahraniční odběratele se dokonce údajně stala monopolní dodavatelskou firmou. Novým vlastníkem Loany by se

měla stát společnost Puerto, která má jediného akcionáře – firmu Hemiston Development Corp., která sídlí na britských Panenských ostrovech. Podle médií není její angažmá v Loaně prvním vstupem firmy na českou půdu – je už registrována jako jeden z věřitelů zkrachovalé obuvnické firmy Svit. Podle prvních zpráv chce v Loaně zachovat textilní výrobu a převzetí majetku se snad obejde bez rozsáhlého propuštění. Za zmínku ovšem stojí, že Puerto se dosud textilní produkcí nezabývalo – podle obchodního rejstříku se věnuje pronájmu nemovitostí, bytů a nebytových prostor. (MaFr)

Raiffeisenka v ČR nadále velmi úspěšná

Před nedávnem se šířila téměř panika, že rakouské banky se dostanou do velkých problémů kvůli svému rozsáhlému angažmá v tzv. východní Evropě. Jenže statistická data ukazují, že je „Východ“ a „Východ“, přestože značná část Rakušanů má stále velmi silnou tendenci házet všechny země bývalého SSSR a dřívější evropské země sovětského bloku do jednoho pytle. Co však ukazuje strohá řec čísel například v případě Raiffeisenbank International? Její česká dcera, která je pátou největší bankou v České republice, dosáhla za první pololetí letošního roku zisk ve výši skoro jedné miliardy korun, což oproti srovnatelném období znamená meziroční nárůst o plnou čtvrtinu. Znovu se tak potvrzuje, že bankovní sektor má v České republice i v současných velmi nejistých časech poměrně velmi vysoké zisky. Přitom samotná Raiffeisenbank se podobně úspěšnými výsledky chlubit nemůže, protože její zisk poklesl o 86 % a v druhém čtvrtletí dokonce o plných 93 %. Na vině ovšem nejsou její investice v ČR, které situaci naopak zachraňovaly, ale především ztráty z expanze dále na východ, především na Ukrajině, kde musí zápasit především s masou špatných úvěrů. Nutno však dodat, že česká Raiffeisenbank se velmi vážně obává, že ani ona nebude schopna svá vynikající čísla zopakovat. Očekává totiž větší dopad hospodářské krize, která se už nyní projevuje třeba velkým poklesem zájmu českých občanů o hypotéky. Přesto však nelze ani náhodou české pobočky rakouských bank považovat za slabé „východní“ místo v příslušných komplexech. Naopak, v mnoha případech se ve skutečnosti jedná o tahouny zisku v rámci celé skupiny. Některá rakouská média však radši přizívají hysterii proti obtížným chudým „východním příbuzným“, kteří nechutně ohrožují ostrůvek prosperity a pořádku. Jenže realita je často někde úplně jinde. (MaFr)

Na východ, na západ, jen nezústat v České republice

Krize v České republice provází velký pokles průmyslové produkce a zavírání jednotlivých provozů. Firmy přitom přesunují svou výrobu dvěma směry – některé putují na východ či jihovýchod za levnější pracovní silou, nebo naopak zpět na západ, do svých domovských států. První trasa představovala vždy hrozbu, s níž bylo nutno počítat, druhý trend je současnou novinkou vyvolanou krizí. Obvykle se týká rakouských a německých firem – v těchto zemích totiž společnosti musejí při rušení pracovních míst počítat s výdaji v řádech tisíců či desetitisíců eur za jedno místo, zatímco propuštění či úplná likvidace závodu v České

republiky je stojí výrazně méně. Jako příklad se uvádí často například výrobce obráběcích strojů Intos Žebrák, kde byla uzavřena výroba a propuštěno na sto osmdesát lidí. Stroje pak putovaly na západ, za dražší, ale lépe chráněnou pracovní silou. Nejde přitom o žádnou výjimku – podle představitelů Svazu automobilového průmyslu by své investice podobným způsobem z ČR mohlo stáhnout kolem desetiny firem z oboru. Na druhou stranu však existují i společnosti, které jdou v tomto ohledu proti proudu a stále přesunují složitější výrobu ze západní Evropy do České republiky. Naopak dále na východ přesouvají méně náročné pracovní činnosti. Jako příklad může sloužit výrobce elektroniky Foxconn. Ten hodlá svoji „montovnu“ přestěhovat z ČR do Turecka, ale zároveň hodlá přemístit technologicky náročnější výrobu z dražšího Německa do českého závodu. Je ale otázka, zda více společností napodobí Foxconn, nebo Intos. Velkou roli v tom asi budou hrát opatření jednotlivých zemí, která směřují k udržení pracovních míst v příslušných zemích. Česká republika sice v době svého předsednictví Evropské unie velmi brojila proti veškerým formám protekcionářství, které se objevovalo především u Francie, ale tyto tendence se celkem pochopitelně objevují znova a znova. A nedá se očekávat, že by se v následujících měsících situace nějak pronikavě změnila, i když někteří odborníci začínají hovořit o pomalém zotavování ekonomik vyspělých evropských států. (MaFr)

Léky v ČR jenom z lékární

České zdravotní pojišťovny se velice ostře postavily proti praktikám, aby nemocným vydávali jejich léky přímo v ambulancích příslušní lékaři, a tvrdě požadují, aby byly léky vyzvedávány přímo v lékárnách. Doktorům, kteří toto pravidlo poruší, hrozí pojišťovny až stotisícovými pokutami. Přitom například v Rakousku mají lékaři možnost přímo pacientům léky poskytnout. Podle představitelů českých pojišťoven však zákon říká jasně, že výdej léků je ve výhradní kompetenci speciálně vyškoleného farmaceuta, a nikoliv lékaře. Toto pravidlo se podle nich týká i dlouhodobě podávaných léků. Situace v Rakousku je údajně zásadně odlišná, protože na rozdíl od České republiky je zde málo lékáren. Jako jeden z podpůrných argumentů se přitom také uvádí, že lékaři by mohli preferovat léky jen jednoho výrobce, s nímž by se předem dohodli. Tím se naráží především na proslulý skandál z poslední doby, kdy skrytá kamera natočila lékařku, jak přiznává, že předepisuje léky na základě provizí od distributorů léčiv. Na druhé straně však novým systémem trpí zejména lidé na malých městech, kde se nevyplatí zřízovat ani lékárnou, ani výdejnu léků. Zejména pro starší a nemocné lidi bývá obstarání potřebných léků dost obtížné. Přísné dodržování pravomoci ve vydávání léků pouze lékárnami také některým provozovatelům připadá jako podpora zisků lékárníků. Pod povrchem je také možno pozorovat jistou konkurenční rivalitu mezi lékárníky a lékaři, která se projevuje v ČR v poslední době i jiným způsobem. Ministerstvo zdravotnictví totiž dalo lékárníkům možnost, aby zejména v případě, že na předepsaný lék je vysoký doplatek, mohli vydat lék jiný se stejnou účinnou látkou. To se však mnohým lékařům hodně nelíbí a poukazují na možné zdravotní problémy pacientů při užívání jiných než předepsaných léků na základě vedlejších účinků. Lékárníci ale občas naznačují, že lékařům nejde ani

tak o blaho pacienta jako spíš o provize od dealerů. Inu, zdravotnictví je všude velký byznys a tento trend poslední reformy zdravotnictví v ČR jenom podpořily. (MaFr)

S daněmi pro pendlery je zase vše jinak

Daňové přiznání příjmů za loňský rok vyvolalo doslova paniku mezi českými občany, kteří pracují v Rakousku. Kvůli nové smlouvě o zamezení dvojího zdanění měli doplatit v České republice na daních často obrovské částky. Rozdíl byl způsoben rozdílným systémem daní v obou státech. V České republice funguje jednotná sazba příjmové daně ve výši 15 % bez ohledu na výši samotného příjmu. Naopak v Rakousku platí progresivní daňový systém, v němž lidé s nízkými příjmy (nízkými z hlediska Rakouska) platí podstatně méně. Podle nových pravidel však rozdíl měli odvádět českému státu na daních. Mnozí lidé pracující v Rakousku tak byli postaveni před požadavek zaplatit desetitisíce korun. Výjimkou nebyly případy, kdy poplatníci tak vysokou sumou nedisponovali a požádali o odklad. Mnozí rovněž prostě včas nezaplatili, a byli proto daňovými úřady pokutováni. Mezitím však došlo ke změně českého zákona o daních z příjmu a nyní se tedy rozdíl daňovým poplatníkům opět vrací. Vztahuje se i na zdaňovací období za rok 2008 a ti, kteří už vysoký doplatek daně uhradili, nyní mohou podat dodatečné daňové přiznání na příslušném daňovém úřadu a požádat o vrácení přeplatku. V současnosti není jasné, zda jim bude vráceno i penále vyměřené za pozdní zaplacení. To hodlají úředníci řešit individuálně případ od případu. Změna zákona samozřejmě znamená vítězství zdravého rozumu, její pozdní přijetí však zavinilo obrovský chaos, který českým občanům pracujícím v Rakousku způsobil spoustu komplikací. Finanční úřady slibují, že v příštím roce se už podobné zmatky nebudou opakovat, a situace by se měla zklidnit. Nezbývá než doufat, že to tak skutečně bude. (MaFr)

Česká republika jako ráj hazardu?

V devadesátých letech se v České republice bez problémů dalo najít řadu zjevů, které svědčily o „divokém Východu“. Hned u hraničního přechodu se motorista setkal s davem vlezlých prostitutek, doprovázených různými kramáři. Postupně tyto podivné symptomy raného kapitalismu zmizely nebo byly alespoň výrazně omezeny. Jeden specifický rys však přežívá i v současnosti a odlišuje Českou republiku nejenom od Rakouska, ale svým způsobem i od Slovenska. I v centrech velkých měst zde najdete velké množství nejrozličnějších heren a kasin, které lákají i velmi agresivní reklamou. Na vině je v tomto případě česká legislativa, která ve srovnání s různými státy, například s Rakouskem, reguluje podobný druh podnikání jenom minimálně. Také zdanění kasin a heren není v České republice tak vysoké jako u jeho sousedů. Pokusy přizpůsobit legislativu zvyklostem obvyklým v Evropské unii zatím vždy úspěšně zablokovala příslušná lobby. Přítomnost tolika lákad se samozřejmě projevuje i v životním stylu – nezanedbatelné množství lidí má velké problémy s gamblerstvím, tedy nekontrolovanou hráčskou vášní. Nedávno se s touto diagnózou kombinovanou s alkoholismem musel léčit i jeden z nejznámějších českých fotbalových trenérů Vlastimil Petržela. Situace se oproti devadesátým létům už poněkud zlepšila, ale přesto

ruinují rodinné pokladny na mnoha místech karty, ruleta či blikající světýlka různých výherních automatů. V dobách velké hospodářské krize se přitom dá očekávat další prohloubení tohoto problému, protože zoufalí lidé nebudou vidět jinou šanci na zlepšení své špatné hospodářské situace, než vrhnout se do osidel hazardu. Kasina nyní vznikají i přímo na česko-rakouské hranici, a tak do českých

hráčekých doupat možná ve zvýšené formě začnou putovat i klienti z Rakouska. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že v jednom z kasin na hranici byla zvolena i poslední miss Rakouska. Je však otázka, zda je zrovna toto ten nejlepší způsob, jak oživit česko-rakouský turistický ruch. I když na druhé straně – pořád lepší než sexuální turistika devadesátých let. (MaFr)

VĚDA

Patent českých vědců získal ocenění amerických lékařů

Patent českých vědců, mast na hojení ran Hemagel, získal ocenění prestižní asociace amerických lékařů. S tímto doporučením jde mast na americký trh, který ročně vydá na hojení chronických ran více než sedm miliard dolarů. V tiskové zprávě to oznámil ředitel Ústavu makromolekulární chemie Akademie věd František Rypáček, jehož ústav léčivou látku vyvinul. Přípravek se používá jak k léčbě akutních poranění, jako jsou popáleniny, opary nebo řezné rány, tak u chronických ran. Takto se hojení urychluje třeba u lidí s bérčovými vředy nebo u nemocných s takzvanou diabetickou nohou. Mast byla jedním z dvaceti výrobků, kterým na mezinárodním kongresu v Torontu udělila Americká podiatrická asociace (APMA) své doporučení. Český patent byl jedním z prvních neamerických produktů, který toto ocenění získal, uvedla Akademie.

Vědci představili novinku v léčbě vysokého krevního tlaku

Českým vědcům se podařilo objevit změnu genu pro tvorbu bílkoviny, která hraje významnou roli v regulaci vysokého krevního tlaku. Deník *Právo* napsal, že objev zřejmě významně přispěje k objasnění vzniku hypertenze. Jeho projevem může být až infarkt, mrtvice či selhání ledvin. Děkan 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy, profesor Tomáš Zima, ČTK řekl, že porucha genu vyvolává postižení ledvin, které může skončit až jejich selháním. Objev tak podle Zimy může v budoucnu vést k účinnému ovlivnění jednoho z mechanismů vzniku vysokého krevního tlaku.

V Brně proběhla pětidenní konference matematiků z 39 zemí

V Brně se na pětidenní konferenci nazvané *Equadiff 12* sešlo více než dvě stě padesát matematiků z devětatřiceti zemí. Jejich hlavním zájmem jsou diferenciální rovnice a jejich využití například v lékařství a ekonomii. Kongres se koná každé čtyři roky střídavě v Praze, Brně a Bratislavě od roku 1962. Je tak nejstarší světovou sérií konferencí věnovaných diferenciálním rovnicím a jejich aplikacím, řekla mluvčí spolupřítelkyně Masarykovy univerzity Tereza Fojtová. Mezi hosty kongresu kromě řady světových kapacit byl také přední český matematik Jaroslav Kurzweil, který se zabývá především teorií obyčejných diferenciálních rovnic. Zavedl nový typ integrálu, který byl později pojmenován jako Kurzweil-Henstockův integrál. Kurzweil byl v roce 1997 oceněn Medailí Za zásluhy I. stupně a v roce 2006 obdržel prestižní české vědecké ocenění Česká hlava.

Zemřel prof. dr. Jan Kuklík

Ve věku devětašedesáti let zemřel 22. srpna významný český historik a ředitel Ústavu bohemistických studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Jan Kuklík. Kuklík se věnoval především historii tzv. druhé československé republiky, tedy přelomu let 1938 a 1939, a následné okupaci Čech a Moravy nacistickým Německem v letech 1939 až 1945. Na pražské Filozofické fakultě byl Kuklík ředitelem Letní školy slovanských studií, kterou pořádá Ústav bohemistických studií při této fakultě. Na letní školu se pravidelně každý rok sjíždějí cizinci z celého světa a učí se česky a poznávají českou kulturu a realie.

ARCHEOLOGIE

Vykopávky u stanice metra Národní třída

Archeologové při vykopávkách u stanice metra Národní třída v Praze prokázali osídlení z raného středověku z přibližně 12. století. Při archeologickém výzkumu na místě budoucího Copa Centra se jim podařilo v centrální části zkoumané plochy objevit keramiku, která dokazuje osídlení z tohoto období. Do jakých míst až raně středověké osídlení dosahovalo, zatím archeologové nevědí, naleziště totiž poničily novodobé stavby. Vědci podle předchozích výzkumů předpokládají, že je nálezy z 12. století čekají také poblíž Spálené ulice. Kromě raně středověkých nálezů archeologové na místě objevili také doklady osídlení

z doby vrcholného a pozdního středověku, tedy přibližně ze 14. až 16. století. Vykopat se jim podařilo úlomky keramických nádob, skla nebo zvířecích kostí, ale také pozůstatky původní zástavby v podobě zahloubených objektů. Zajímavostí z novější historie jsou dva pískovcové podstavce k barokním sochám a části náhrobků ze zrušeného židovského hřbitova, které stavebníci použili do obvodového zdiva jednoho z domů. Vědci nepředpokládají, že by na místě budoucího multifunkčního Copa Centra našli židovské hroby. Pokud by se tak ale stalo, nález by plánovanou stavbu výrazně zkomplikoval. Židovská zahrada, na které byl ve středověku židovský hřbitov, ležela na jih od zkoumaného místa, přímo na něj pravděpodobně

nedosahovala. Výzkum by měl trvat asi pět měsíců, jedná se o jeden z největších pražských výzkumů v posledních letech.

Zbytky renesanční čtvercové jímký s nálezy keramiky a kostí

Archeologové našli u pohozené kostry plastiku starou 3 000 let

Oprava Terronské ulice v Praze-Bubenči se změnila v senzační událost. Bylo tu objeveno čtrnáct jam z doby bronzové a v nich nemalé nálezy. Dělníci tu našli nepietně odhozenou kostru z doby zhruba 1 400 let před naším letopočtem. Přesto se do hrobu dostaly milodary, jako například kamenná palice bulava, kadlub určený k odlévání kovů, bronzová jehla, ale především část jedinečné keramické plastiky – nožka obutá patrně v kožené botě s bronzovými aplikacemi z období zhruba 1 400 až 1 100 let před naším letopočtem. Výpovědní hodnota nálezu je úžasná. Tento přes 3 000 let starý nález nemá na území Čech ani Moravy obdobu. Nejblíže podobný pochází ze Slovenska. Kostra se zachovala úplně celá, i když se nacházela jen několik centimetrů pod dlažebními kostkami. V dalších jamách se našly hlavně střepy a běžný odpadní materiál. Nalezená kostra, asi ženy, i artefakty nyní putují z Dejvic do laboratoře k dalšímu bádání a nakonec skončí v depozitáři Muzea hlavního města Prahy.

Na Pelhřimovsku bylo odkryto zaniklé středověké sídliště

Na soukromém pozemku nedaleko Černova na Pelhřimovsku bylo při vodohospodářské stavbě náhodně odkryto zaniklé středověké sídliště a zpracovatelský areál. Mimořádně významné nálezy hornického a zpracovatelského sídliště z období středověké kolonizace Českomoravské vrchoviny budou po zmapování a zdokumentování prezentovány výstavou v Muzeu Vysočiny, počítá se také s vydáním publikace. Podle odborného posudku byly na místě nalezeny zachovalé archeologické objekty s movitými archeologickými nálezy. „Bylo odkryto ohniště s uhlíky, keramika ze 13. století, hutnické strusky a dokonce výlitek olova. O nejstarší hornické činnosti svědčí i ústí středověké štol, nyní zavodněné a bohužel porušené stavební

technikou,“ uvedla Olga Čermáková z krajského odboru kultury a památkové péče. Archeologický průzkum lokality bude trvat zhruba dva měsíce.

Pravěcí lidé v Mikulovicích na Pardubicku měli styky s Černomořím

Archeologové našli při záchranném průzkumu v Mikulovicích na Pardubicku cenné pozůstatky osídlení slezsko-platěnické a únětické kultury. Badatelé například objevili kostěné obložení a sedlo skythského původu, což dokazuje styky pravěkých obyvatel s Černomořím v 6. až 5. století před naším letopočtem. ČTK to řekl archeolog Jan Frolík. Další archeologické nálezy badatele utvrzují v tom, že jde o důležitou pravěkou památku. Nalezené předměty přesahují svým významem region a doplní poznatky o pravěkých sídlech na území celé republiky.

Únětické pohřebiště

Dalším unikátním nálezem je únětické pohřebiště ze starší doby bronzové, tedy odhadem z doby 2 000 let před naším letopočtem. „Bylo objeveno celkem šestapadesát hrobů s devětapadesáti pohřbenými osobami převážně ve skrčené poloze, vybavených bronzovými šperky a zbraněmi. Mimořádné je bohatství nálezů z jantaru včetně náhrdelníku s více než čtyřmi sty korálky. Jedna z pohřbených žen byla vybavena dvěma zlatými náušnicemi,“ uvedla Jana Maříková-Kubková z Archeologického ústavu v Praze.

Archeologové našli v Děčíně zbytky středověkého hradu

Archeologové našli pod nádvořím zámku v Děčíně zbytky středověkého královského hradu z 13. století. Informuje o tom server iDnes.cz. Podle odborníků jde o unikátní nález. „Při přestavbě horního hradu na barokně-klasicistní zámek v 18. století došlo ke srovnání terénu nádvoří,“ řekl serveru vedoucí archeologického výzkumu Petr Lissek z Ústavu archeologické památkové péče v Mostě. Zbytky středověkého hradu tak byly zasypany vrstvou 2,5 metru stavebního odpadu. „To, že tu před zámkem stával hrad, víme z dobové kresby, ale nikdy dosud nebyly odhaleny jeho pozůstatky. Spíš se předpokládalo, že stavebníci při budování zámku hrad kompletně rozebrali na stavební materiál. Teď víme, že si díky Bohu usnadnili práci a nechali nám tu tak úžasnou památku,“ uvedl archeolog.

Unikát v Českých Budějovicích – freska Karla IV. se synem Václavem

V Českých Budějovicích se našel unikát – freska, na které je Karel IV. se svým synem. Díky písemným pramenům mohli památkáři s velkou přesností dokonce určit, kdy obraz vznikl. Nástěnnou malbu Karla IV. se synem Václavem objevili během restaurování křížové chodby bývalého dominikánského kláštera. Jak uvedl ředitel Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích Petr Pavelec, ukrývala se pod mladšími omítkami. Podle památkářů jde o zásadní objev v českém i evropském kontextu. České Budějovice jsou totiž jediným známým královským městem, kde je císař Svaté říše římské a král český zachycen se synem.

Ve zlínské zoo se narodila tři mláďata tygra ussurijského

Ve zlínské zoologické zahradě se koncem července narodila samici Tanja tři mláďata tygra ussurijského. V případě, že se nestane nic nepředvídatelného, po dlouhých šestadvaceti letech půjde ve Zlíně o první odchov těchto šelem. Zatímco ve volné přírodě se počet tygrů ussurijských odhaduje na pět set kusů, ve světových zoo jich žije nejméně tisíc.

Pelikán výletník

Patrně příliš nudný pobyt v zoologické zahradě v Salcburku si chtělo zpestřit mládě pelikána afrického, a tak vyrazilo na delší letní výlet. Objevili ho až čeští ornitologové u jezera u Moravičan na Šumpersku. Původně se domnívali, že se jedná o pelikána bílého, který se na Moravu mohl zatoulat z delty Dunaje, ale samotný pták je brzy přesvědčil o omylu. Mládě se totiž moc nehnalo do lovení a raději si chodilo pro ryby k rybářům. Díky tomu se zjistilo, že se jedná

o kroužkovaného ptáka. Kód z kroužku odborníci poslali do českých zoo a tam zjistili, že jde o uprchlíka ze Salcburku. Ornitologové pak ptáka raději za pomoci ryby potřebné uspávacím prostředkem odchytili, už kvůli obavě, že by při své nepřilíživé velké chuti do lovení mohl snadno okusit hlad a další útrapy. Pelikán byl převezen do zoologické zahrady Dvůr Králové nad Labem, kde byl dán do karantény. Poté ho čeká cesta zpátky do Rakouska. (MaFr)

Na unikátní lokalitu Ovčín znovu míří vědci, čekají další nálezy

Světově unikátní lokalitu Ovčín na Rokycansku, která už vydala jedinečné nálezy nejen v oblasti paleobotaniky, budou znovu zkoumat vědci. Asi 310 milionů let stará fosilní flóra, jež je pohřbena v sopečném popelu, jim poskytne další informace. Výkopů se zúčastní i vědci z čínské akademie věd. Učit se budou metodiku výzkumu, spolu s nimi pak Češi chtějí zkoumat lokalitu Wu-ta v Číně, podobnou Ovčínu, řekl novinářům šéf paleontologického oddělení Západočeského muzea v Plzni Josef Pšenička.

PROGRAM DIVADELNÉHO ÚSTAVU 2009/2010

Divadelná architektúra v strednej Európe – TACE

Medzinárodný viacročný projekt výskumu a dokumentácie divadelných priestorov, historických i moderných divadelných budov podporený grantom Európskej únie z programu Kultúra 2000. Hlavným riešiteľom projektu je Národné divadlo Praha, spoluriešiteľmi sú divadelné inštitúcie z Maďarska, Poľska, Slovinska a Slovenska.

Projekt sa zahájil v roku 2008 a potrvá do januára 2011.

V marci 2009 koordinátori projektu TACE pripravili v slovinskej Lublane workshop pre študentov architektúry Divadelná architektúra, vízie a možnosti. Zúčastnilo sa ho šesťdesiat sedem študentov z Bratislavy, Brna, Budapešti, Gdaňska, Gliwíc, Liberca, Lublany a Prahy. Cieľom workshopu bolo počas letného semestra pripraviť projekt moderného divadla pre 21. storočie. Úloha študentov spočívala v navrhnutí novej divadelnej budovy v centre Lublany, s hlavnou sálou určenou ako pre tradičné divadlo, tak aj pre súčasné divadelné formy s kapacitou hľadiska približne päťsto ľudí.

Na prvom pracovnom stretnutí si študenti prehladli mesto a stavebnú parcelu pre projekt divadla. Zúčastnili sa tiež prednášok o architektúre a urbanistickom projektovaní Lublany, dejinách lublanských divadiel, zásadách pri navrhovaní divadelných budov a divadelných priestorov.

Počas roka 2009 bude postupne vznikáť internetové Múzeum divadelnej architektúry – databáza divadelnej architektúry, ktorá bude slúžiť jednotlivcom so záujmom o divadelnú architektúru (historikom, študentom, širokej

verejnosti), ako aj divadelníkom zo zahraničných hostujúcich divadiel, ktorým napríklad poskytne informácie o technickom vybavení hostiteľských divadiel. V septembri 2009 sa v Lublane uskutoční konferencia o experimentálnych divadelných priestoroch. Prezentovať sa na nej budú výsledky workshopu.

Divadelná architektúra, vízie a možnosti

Projekt TACE vydá aj publikáciu o experimentálnych divadelných priestoroch v druhej polovici 20. storočia, ktorá bude zložená z príspevkov z konferencie a z všeobecnejších úvah na danú tému. Na dejiny divadelnej architektúry v strednej Európe sa zameria rozsiahla putovná výstava (kurátor: architekt Igor Kovačević), ktorá svoju púť odštartuje v januári 2010 v Prahe. Na rok 2010 sa plánuje aj vydanie reprezentatívnej publikácie v angličtine a workshop venovaný pamiatkovej starostlivosti a rekonštrukcii divadelných budov.

Projekty Štúdia 12 na sezónu 2009/2010

Kľúčovými slovami dramaturgie a zamerania projektov v Štúdiu 12 v sezóne 2009/2010 ostanú kreativita a inovácia. Cieľom projektov Štúdia 12 je poskytovať mladým, ešte neetablovaným autorom priestor na tvorbu, podporovať inovatívne prístupy, prácu s mladým divákom a prezentovať súčasné divadelné umenie. Pokračujú projekty *Mliečne zuby* (laboratórium súčasnej drámy) – realizácia dvoch projektov a nová výzva. Do repertoára Štúdia 12 pribudnú nové projekty súčasnej pôvodnej aj prekladovej dramatiky od zaujímavých slovenských divadelných tvorcov, skupín alebo združení.

VÝSTAVY**Slovenská scénografia
a divadelný plagát 1989-2009****22. 10. 2009 – 15. 1. 2010,
SNG Bratislava, Esterházyho palác**

Divadelný ústav pripravuje v treťom štvrtroku 2009 veľkú výročnú výstavu s názvom *Slovenská scénografia a plagát po roku 1989* so zámerom sprístupniť širokej verejnosti pohľad na zmeny, ktoré zasiahli divadlo na Slovensku po páde socializmu. Návštevník výstavy bude mať možnosť zoznámiť sa nielen s prácou najmladšej generácie scénických a kostýmových výtvarníkov, ale vidieť i prácu strednej generácie a ich starších kolegov a učiteľov z vychodilovskej školy v bohatej kolekcii scénických i kostýmových návrhov, makiet, masiek, bábok, fotografií, doplnenej videoprojekciami, fotoprehliadačmi, inscenovanými čítaniami hier. Významné miesto na výstave budú mať divadelné plagáty prezentujúce tvorivý dialóg divadla a grafického dizajnu. Cez vystavené exponáty si návštevníci budú môcť „prečítať“ najnovšie dejiny slovenského divadelníctva – vznik nových nezávislých štúdiových a experimentálnych scén, návraty k menám zakázaných autorov vo výbere dramaturgických titulov, vznik novej decentralizovanej štruktúry riadenia divadiel, ale najmä budú môcť oceniť bohatosť a rôznorodosť výtvarných inscenačných postupov a riešení, ktoré priniesli a prinášajú naši scénickí výtvarníci do divadiel či alternatívnych hracích priestorov.

Expozícia *Slovenská scénografia a plagát po roku 1989* chce ukázať nielen premeny nášho divadla, ale divadlo v kontexte premien celej spoločnosti.

K výstave sa pripravujú dva katalógy – jeden mapujúci slovenskú scénografiu za obdobie 1989 až 2009 a druhý mapujúci divadelný plagát za uvedené obdobie. Oba budú vybavené odbornou štúdiou a bibliografiou.

Autori: Dana Silbiger-Sliuková, Mária Rišková, Ján Triaška, Marek Kvetan a Dagmar Polačková.

**Nový priestor – nová hra,
od 25. 9. 2009, Nitrianska galéria Nitra**

Reinštalácia výstavy venovanej generácii najmladších scénografov Eve Rábovej, Pavlovi Andraškovi, Jergušovi Opršalovi a Tomovi Cillerovi realizovaná pri príležitosti medzinárodného divadelného festivalu Divadelná Nitra.

**Čaj u pána scénografa,
september 2009, Slovenský inštitút Praha, ČR**

Reinštalácia výstavy zo scénografických návrhov a plagátov venovanej šiestim scénografom – výtvarníkom: Vladislavi Rostokovi, Svetozárovi Mydlovi, Tomášovi Berkovi, Jánovi Zavarskému, Mone Hafsahl, Miroslavovi Matejkovi.

**Tri dámy slovenského divadelného kostýmu:
Ludmila Purkyňová, Helena Bezáková
a Stanislava Vaníčková,
november 2009, Slovenský inštitút Budapešť,
Maďarsko**

Reinštalácia výstavy návrhov, fotografií a kostýmov troch významných slovenských kostýmových výtvarníčok.

**Tibor Bogdan,
december 2009, SKD Martin**

Dokumentačno-historická výstava z fotografií k 90. výročiu narodenia známeho herca martinského divadla.

**Slovenská réžia – Pavol Haspr,
december 2009, SND Bratislava**

Dokumentačno-historická výstava venovaná nedožitému 80. jubileu režiséra.

PUBLIKÁCIE**Milan Čorba: *Kostýmová tvorba (Prednášky)***

Prednášky renomovaného scénografa Milana Čorbu sú určené predovšetkým študentom stredných odborných škôl výtvarného zamerania a poslucháčom Vysoké školy múzických umení všetkých odborov. Dejiny kostýmovej tvorby podané pútavou formou a praktické rady pre adeptov scénografie robia z publikácie jedinou odbornú príručku tohto druhu na našom trhu. Kniha vyjde v spolupráci s Vysokou školou múzických umení Bratislava.

Miklos Vojtek: *Terpsichora Istropolitana*

Publikácia je cenným dielom, ktoré prináša nové poznatky o málo zmapovanom období dejín slovenského divadla nielen z národného, ale i teritoriálneho hľadiska. Významný je bohatý ilustračný materiál, súpisy a bibliografické poznámky.

Prednášky o divadle II

Zborník habilitačných a dizertačných prác učiteľov Vysoké školy múzických umení pripravovaný v spolupráci s Divadelnou fakultou Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Zostavovateľom publikácie je renomovaný slovenský teatroológ, profesor Vladimír Štefko (október 2009).

**Richard Schechner: *Performancia:
teórie, prax, rituály***

Dielo svetoznámeho teatrológa profesora Schechnera patrí k základným pilierom svetovej umenovednej literatúry a vychádza na Slovensku prvýkrát. Stane sa jednou zo základných teatrologických publikácií na našom trhu (september 2009).

Scénografia 89/09

Katalóg scénografie a katalóg divadelného plagátu na Slovensku venovaný 20. výročiu pádu socialistického režimu na Slovensku (október 2009).

Dráma 2007-2008

Zbierka divadelných hier rovnomennej súťaže dramatických textov sa skladá z dvoch častí, prináša finálové texty dvoch ročníkov (2007 a 2008). Ako súčasť edície Slovenská dráma prináša divadelné hry víťazných autorov súťaže a popri renomovaných dramatikoch, ktorí sa zúčastnili súťaže, upriamuje pozornosť na nové talenty v oblasti dramatickej literatúry na Slovensku (november 2009).

Divadlá na Slovensku – sezóna 2007/2008

Ročenka *Divadlá na Slovensku – sezóna 2007/2008* dokumentuje činnosť divadiel a jednotlivých slovenských

umelcov v danej sezóne. Obsahuje údaje o premiérach a stavoch súborov v danej sezóne, autorský register, časť *In memoriam*, údaje o zájazdoch a hostovaniach, prehliadkach a festivaloch, divadelných výstavách, literatúre, časopisoch a oceneniach (december 2009).

Divadlá na Slovensku – sezóna 1965/1966

Tzv. Retroročienka *Divadlá na Slovensku* je unikátnym dokumentačným materiálom, ktorým Oddelenie divadelnej dokumentácie a informatiky mapuje divadelné sezóny v minulom storočí (december 2009).

Divadelný kalendár 2010

Informačný katalóg vo forme kalendára zhrňujúci významné výročia a jubileá žijúcich i nežijúcich divadelných

umelcov, ako aj výročia významných divadelných udalostí (december 2009).

V novo pripravovanej edícii **Teória v pohybe** vyjde očakávaná pomôcka pre lektorov, ktorí pracujú s deťmi školského a stredoškolského veku. Autorka Zuzana Ferenczová čerpá z vlastnej autorskej skúsenosti a niekoľkoročnej rôznorodnej práce s najmladšími autormi i lektormi tvorivého písania (december 2009).

Kontakty a linky: Divadelný ústav / The Theatre Institute, Jakubovo nám. 12, 813 57 Bratislava
tel.: + 421 2 20487102, 103
fax: + 421 2 52 93 15 71
e-mail: du@theatre.sk, <http://www.theatre.sk>

Z PROGRAMU DIVADLA ARÉNA – SEPTEMBER A OKTÓBER 2009

27. 9. nedeľa 19.00

Yasmina Reza: *Boh masakra* – komédia najhranejšej súčasnej autorky
réžia: S. Ferencová, účinkujú: A. Šišková, O. Beležová, M. Horňák, R. Stanke

28. 9. pondelok 19.00

Peter Pavlac: *Cirkus* – na motívy poviedky *Cirkus* a divadelnej hry *Dvaja* od J. Barča-Ivana
réžia: M. Vajdička, účinkujú: M. Ondřík, M. Nahálka, S. Kiss, M. Mejzlík a ďalší

29. 9. utorok 19.00

Liz Lochhead: *Perfect days* – romantická komédia
réžia: S. Ferencová, účinkujú: A. Šišková / D. Košická, E. Krížiková, O. Beležová, J. Gallovič, I. Šándor, F. Tůma

8. 10. štvrtok 19:00 premiéra

Hadar Garlon: *Mikve*
réžia: Michal Dočekal, účinkujú: Zuzana Kronerová, Slávka Halčáková, Táňa Kulíšková, Zuzana Kanócz a ďalší

11. 10. nedeľa 19:00

Nikita Slovák a Peter Vojtek: *Príbeh ulice*
réžia: Nikita Slovák, účinkujú: Milan Ondřík / Kamil Mikulčík, Kristína Turjanová / Milena Minichová / Dáša Šarközyová, Marián Labuda ml. / Daniel Heriban, Marek Majeský, Marek Ťapák, Zuzana Šebová, Gabriela Csinová a ďalší

14. 10. streda 19:00

Viliam Klimáček: *Komunizmus (neskoro-normalizačná tragédia)*
réžia: Martin Čičvák, účinkujú: Zdena Studenková, Juraj Kukura, Vladimír Bartoň, Lubomír Bukový / Juraj Loj, Milan Antol

Vstupné: 6,50 Euro, zľavnené vstupné: 5,20 Euro, pokiaľ nie je uvedené inak

Divadlo Aréna, Viedenská cesta 10, 851 01 Bratislava,
tel.: +421 2 672 025 50, fax: +421 2 672 025 56,
e-mail: pokladna@divadloarena.sk
www.divadloarena.sk, www.ticketportal.sk

FILM

Do Čiech prichádza *Pokoj v duši*

Českí diváci si od 16. júla môžu v kinách po celej Českej republike pozrieť nový slovenský film *Pokoj v duši* režiséra Vladimíra Balka. Na Slovensku od premiéry, ktorá bola koncom januára, videlo film viac ako stopätnásťtisíc divákov, čo je na slovenské pomery obrovský nadpriemer. Debut Vlada Balka sa dostal aj do rebríčka najúspešnejších domácich filmov od vzniku Slovenskej republiky. Film sa umiestnil na treťom mieste v celkovom rebríčku návštevnosti slovenských kín od samostatnosti Slovenska.

V hlavných úlohách filmu *Pokoj v duši*, ktorý vznikol v produkcii Forza Production House, sa predstavujú slovenskí herci Attila Mocos, Roman Luknár, Helena Krajčiová, český herec Jan Vondráček a poľská herečka hviezda Robert Więckiewicz. Vo vedľajších postavách sa objavia aj český herec Jaromír Hanzlík, ktorý prišiel na nakrúcanie

až zo Švajčiarska, a slovenskí herci Viera Topinková, Lubomír Paulovič, Eugen Libezňuk či Lubo Roman.

Príbeh filmu *Pokoj v duši* sa začína príchodom hlavného hrdinu Tóna (Attila Mocos) z väzenia do rodnej dediny Čierny Hron. Tóno zisťuje, že sa odcudzil s manželkou, malého syna vôbec nepozná, nemôže si nájsť prácu a už sa nechce živiť ako zlodej. Z bezvýhodiskovej situácie sa mu snažia pomôcť verní priatelia z detstva Marek a Peter. Aj oni však majú svoje vlastné trápenia a hľadajú svoje vlastné cesty k spokojnosti. Tóno sa cíti sám a zúfalo hľadá riešenie.

Na tohtoročnom 44. ročníku MFF Karlovy Vary film *Pokoj v duši* reprezentoval Slovensko v hlavnej súťaži. Téma a prostredie príbehu sú síce rýdzo slovenské, no napriek tomu má film ambície osloviť európske publikum. Na jeho vzniku sa okrem slovenských tvorcov podieľali aj tvorcovia českí – napríklad scenárista Jiří Křížan, strihač Jan Daňhel

či zvukový majster Jan Paul. Rovnako herecké obsadenie prekračuje hranice Slovenska, režisér vybral do hlavných úloh hercov doslova reprezentujúcich V4.

Prvá klapka filmu *Pokoj v duši* padla 2. augusta 2007 a posledná na konci septembra 2007. Na nakrúcaní sa podieľalo 65 členov štábu. V príbehu účinkovalo 32 hercov a 650 komparzistov. Nakrútilo sa 35 tisíc metrov materiálu na 35 mm filmový negatív. Väčšina filmu sa realizovala v obci Čierny Balog a jej blízkom okolí. Týždeň sa filmovalo v Bratislave.

Tvorcovia sa rozhodli aj pre odvážne kaskadérske scény, vybrali sa na nakrúcanie do rómskej osady aj na výstup na vrch Vepor, snímali dokonca z vrtníka. Štáb absolvoval aj niekoľkodňové náročné čakanie na pasúceho sa jeleňa. (ao)

Art Film Fest navštívil rekordný počet ľudí

Uplynulý Art Film Fest, ktorý sa uskutočnil od 20. do 27. júna v Trenčianskych Tepliciach a Trenčíne, navštívil rekordný počet ľudí. V kinách si filmy za celý festival vychutnalo 23 281 návštevníkov. Sprievodných podujatí festivalu, medzi ktoré patrili festivalové koncerty či ceremonie odovzdávania ocenenia Hercova misia, sa zúčastnilo 8 000 ľudí. Celková návštevnosť 17. ročníka Art Film Festu teda dosiahla číslo 31 281 návštevníkov.

„Pre festival sú veľmi dôležití diváci a tento rok sme mali každý deň naozaj plné kiná a to ma mimoriadne tešilo. Môj najväčší zážitok bol, že som cez víkend navštívil štyri kiná a všetky boli plné,“ povedal prezident Art Film Festu Milan Lasica.

Programový riaditeľ Art Film Festu Peter Nágel bol po skončení festivalu tiež spokojný. „Obavy, či tento festival má divácky potenciál, sú zažehnané, vykazujú to čísla návštevnosti, ktoré každým dňom pribúdali. Je to pre mňa veľkým prekvapením a tým najlepším povzbudením do práce v budúcich rokoch,“ podotkol.

Za mimoriadne dobrý ročník označil ten 17-ty aj viceprezident Art Film Festu a riaditeľ ocenení Hercova misia a Zlatá kamera Peter Hledík. „Pred piatimi rokmi, keď sme začínali spolupracovať s Jánom Kováčikom, sme si povedali, že do piatich rokov by mal nastať obrat, ktorý je viditeľný. A na filmovom festivale nie je nič viditeľnejšie ako kinosály. A nie je nič horšie ako prázdna kinosála, a nie je nič lepšie ako viditeľne plná kinosála. A tento rok sme tu mali všetky kinosály plné, veľa divákov a dobré filmy,“ uviedol.

Filmoví fanúšikovia si mohli pozrieť na Art Film Feste spolu vyše 150 krátkych i celovečerných, hraných, dokumentárnych aj animovaných filmov. Art Film Fest privítal svetoznámeho herca Jeremyho Ironsa, ktorý si osobne prevzal ocenenie festivalu Hercova misia. V trenčiansko-teplickom kine osobne uviedol svoj slávny film *Swannova láska* z roku 1984, v ktorom si zahral po boku Ornely Muti. Taktiež sa zúčastnil aj polnočnej projekcie svojej

snímky *Príliš dokonalá podoba*, za ktorú získal ocenenie newyorskej filmovej kritiky pre najlepšieho herca. Hneď prvý deň festival Art Film Fest premietol za osobnej účasti režiséra Coryho Taylora aj výnimočný americký dokument *Moc bezmocných* o československej nežnej revolúcii, ku ktorému nahovoril komentár práve Irons.

Jeremy Irons s tabuľkou AMA

Ocenenie Hercova Misia dostal na Art Film Feste aj český herec Jaromír Hanzlík. Po prevzatí ceny osobne uviedol film *Kočár do Vidně* z roku 1966, v ktorom si zahral postavu zúfaleho nacistického vojačika. Na festivale bol po celý týždeň a veľmi ho ocenil. „Obdivujem tento festival. Som prekvapený, čo partia organizátorov dokázala. Všetko je naozaj profesionálne pripravené. Je to malý festival, ale aké osobnosti sem už oni dostali! Keď som sa prešiel Mostom slávy a videl, kto všetko navštívil Trenčianske Teplice – od Franca Nera cez Ginu Lolobridgidu či Omara Sharifa, musím povedať: Klobúk dolu! Skláňam poklonu tímu, ktorému sa podaril takýto husársky kúsok! Som poctený, že budem mať tabuľku vedľa týchto veľkých osobností,“ povedal.

Jaromír Hanzlík na Moste Slávy

Art Film Fest navštívili aj ďalší významní hostia. Zlatú kameru si z Art Film Festu odniesol jeden z najznámejších talianskych režisérov za posledných 50 rokov, Ettore Scola, ktorý tu osobne uviedol svoj svetoznámy film *Tančiareň*. Z Česka si pre ocenenie prišla kultová režisérka, prvá dáma českého filmu Věra Chytilová. Osobne uviedla snímku *Kopytem sem, kopytem tam*.

Osobne svoj film prišli do Trenčianskych Teplíc a Trenčína uviesť aj režiséri súťažných filmov Peter Strickland k filmu *Katalin Varga*, Uberto Pasolini k *Machanu*, Tomáš Řehořek a jeho producent, český herec Karel Roden k filmu *Proměny*. S divákmi si podiskutoval aj Jan Novák, ktorý na Art Film Feste uviedol nový dokument *Občan Havel pričikuluje*. Vzácnu bola aj návšteva dvorného producenta režiséra Stanleyho Kubricka Jana Harlana, ktorý uviedol režisérov kultový horor *Shining*.

Art Film Fest mal tento rok aj premiéry. Za účasti delegácie na čele s režisérom Ivanom Vojnárom sa odpremiérovala dlho očakávaná slovenská snímka *Ženy môjho muža*. Juraj Krasnohorský uviedl svoj krátky film *X=X+1*, ktorý osobne pochválil aj Harlan. Režisér Jakub Kroner na prvej verejnej projekcii predstavil svoj film *Bratislavafilm*.

Zo slovenských snímok ešte Art Film Fest v sekcii Slovenská sezóna premietol *Pokoj v duši* Vlada Balka, *Nebo, peklo, zem* režisérky Laury Sivákovej, dokumentárne snímky *Mesiac v nás* Diany Fabiánovej, *Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa, *Kým sa skončí tento film* Tomáča Hučka, *Tajomstvo podzemia* Pavla Barabáša, *Medzi 4 – 5, 6* Vlada Balca a *Koliba* Zuzany Piussi.

Tohtoročný Art Film Fest ponúkol dve súťažné sekcie. Medzinárodnú súťaž hraných filmov hodnotila päťčlenná medzinárodná porota. Rozhodovali v nej maďarská herečka a režisérka Eniko Eszenyi, nemecký kurátor, dramaturg a riaditeľ filmového festivalu Heiko Fischer, americký kritik a publicista Jay Weissberg, český herec a režisér Jan Kačer a slovenská herečka, speváčka a cestovateľka Dorota Nvotová.

Spomedzi 15 súťažných snímok sa víťazným filmom stal britský film *Hlad* režiséra Stevea McQueena, ktorý na minuloročnom Cannes získal cenu za najlepší debut, Zlatú kameru. Z Art Film Festu si odniesol cenu Modrý anjel a 15 000 euro.

„Myšlienkovo veľmi náročný film, dokonalo profesionálne zvládnutý. Splnil intelektuálne nároky a naplno zaujal príbehom a jeho sugestívnym rozpráváním. Preukázal schopnosť neoddeliteľne spojiť vrcholne umelecký zážitok s diváckym záujmom. Obsadenie filmu bolo do detailov premyslené, herecky skvelé a plné uznania,“ zhodla sa medzinárodná porota.

Snímka *Hlad* si na konto pripísala aj ďalšiu cenu Art Film Festu. Modrého anjela za najlepší mužský herecký výkon s finančnou prémieou 2 500 euro získal hlavný predstaviteľ *Hladu*, herec Michael Fassbender z Veľkej Británie.

Súťaž krátkych filmov posudzovala trojčlenná porota v zložení: poľská historička a teoretička filmu Jadwiga Glowa, rumunský scenárista a režisér Adrian Sitaru a slovenská animátorka, režisérka a producentka Ivana Zajacová. Za víťazný film spomedzi 46 filmov do 30 minút vybrali malajzijskú snímku *Každý deň* od režisérky Chui Mui. Osobne si odniesla cenu Na ceste a 500 euro. „Za majstrovstvo, profesionalitu a strhujúci autentický zážitok tvorivého herectva,“ okomentovala porota.

Ocenenie Modrý anjel za najlepšiu réžiu spojené s finančnou prémieou 5 000 euro získala snímka režiséra Warwicka Thorntona *Samson a Dalila*. Austrálsky film tento rok ocenili ako najlepší debut Zlatou kamerou v Cannes. „Za objavnosť a sugestivitu, za perfektné zvládnutie náročnej témy, za neokázalosť i hĺbku výpovede,“ odôvodnila ocenenie päťčlenná porota.

Modrého anjela za najlepší ženský herecký výkon s finančnou prémieou 2 500 euro si z Art Film Festu odniesla herečka Nesipkul Omarbekova, ktorá stvárnila hlavnú úlohu vo filme *Prírodná tanečníčka*.

Špeciálne uznanie poroty získala kórejská snímka *Hora bez stromov* od režisérky So Yong Kim o malých dievčatkách, ktorých dni detskej nevinnosti končia klamstvami dospelých a ktoré sa dojemne snažia objaviť svoje miesto vo svete, ktorý nie je celkom ideálny pre deti.

Art Film Fest tento rok venoval počtu čerstvému sedemdesiatnikovi, známemu českému režisérovi Petrovi Weiglovi. Český tvorca hudobných filmov, ktorý má na konte zrežirované snímky opier a baletov ako *Radúz a Mahulena*, *Rusalka*, *Eugen Onegin* či *Romeo a Julia*, si z festivalu odniesol špeciálny darček, ktorý mu pripravila organizátorka stretnutia herečka Magda Vášáryová – jedličku s fotografiami „jeho“ slovenských hercov, ktorých, ako sa vyjadril, zbožňoval. Na stretnutie s ním prišli aj Milan Kňažko, Soňa Valentová či Kamila Magálová.

Sekciu Americké tanečné filmy 80. rokov, v ktorej na koniec festivalu premietli aj slávny film *Moonwalker* s Michaelom Jacksonom, osobne uvádzal tanečník a choreograf Ján Ďurovník.

Prezident festivalu Milan Lasica vybral svoje obľúbené komédie do sekcie To najlepšie z komédie a vo festivalových kinách ich osobne uvádzal.

V sekcii Okolo sveta si festivaloví návštevníci mohli pozrieť skutočné bonbóniky svetovej kinematografie, ako napríklad víťaza posledného festivalu v Benátkach a na Oscara nominovaného *Wrestlera* režiséra Darrena Aronofského, s ktorým sa na herecký piedestál navrátil Mickey Rourke. Dočkali sa aj filmových portrétov Georgea Busha, Che Guevaru aj Mikea Tysona.

V sekcii Európske zákutia zas priniesol Art Film Fest aj najnovšie spracovanie legendy o čachtickej panej Alžbete Bathory. Snímku *Grófka* nakrútila a spodobnila známa francúzska herečka a režisérka Julie Delpy.

Kultové filmy ponúkli snímky, ktoré tvorili históriu filmu. Láska a anarchia zase mapovala najsúčasnejšie trendy nezávislého európskeho, amerického aj ázijského filmu. Nočná prehliadka priniesla opäť výber šokujúcich a unikátnych filmových diel.

Okrem filmov mohli návštevníci zadarmo navštíviť aj dva veľké koncerty pod holým nebom. V nedeľu 21. júna privítal Trenčín na námestí pozoruhodnú kapelu od našich západných susedov, Bratov Ebenovcov, ktorých

Jana Kirschner na Art Film Feste

lídrom je známy moderátor a herec Marek Eben. Druhý veľký koncert Art Film Festu sa uskutočnil v stredu, 24. júna, a Trenčín roztancovala česká kapela Kryštof na čele s charizmatickým Richardom Krajčom. Vo festivalovej kaviarni zase hudobník Oskar Rózsa uviedol aj Janu Kirschner, skupinu Fragile či Marcela Palondera. (ao)

Pozvánka na sportovní akci nejen pro sportovce

26. 10. 2009

POCHOD ZDATNOSTI

(napříč Lobau po stopách Napoleona)

Sraz je v 10:30 na zastávce autobusu 92A u stanice U1, Kaisermühlen-VIC (Uno-City).

Informace a přihlášky na tel. 0664/73920287.

Pořádá Sokol Vídeň III/XI.

SPORT

Martin Prokop se stal jako první český jezdec juniorským mistrem světa v automobilových soutěžích. Titul si zajistil vítězstvím ve své kategorii ve Finské rallye, kterou v absolutním pořadí ovládl domácí pilot Mikko Hirvonen s fordem. V kategorii Junior WRC zvítězil o 55 sekund před Finem Kallem Pinomäkim na renaultu. Druhé místo obsadila česko-německá posádka **Jan Charouz, Tomáš Enge a Stefan Mücke** s továrním vozem Aston Martin LMP1 ve třetím závodě série Le Mans Series v portugalském Algarve.

Plavkyně Barbora Závadová na mistrovství světa v Římě výrazně zlepšila český rekord v polohovém závodě na 400 metrů. Šestnáctiletá reprezentantka v rozplavbách časem 4:41,90 minuty posunula české maximum o 2,15 vteřiny. Osobní rekord si vylepšila o více než sedm vteřin, v konečném pořadí to stačilo na 17. místo. Za nejrychlejší Australankou Stephanií Riceovou zaostala o téměř sedm vteřin.

České softbalistky získaly na mistrovství Evropy ve Valencii bronzové medaile.

Roman Kreuziger dosáhl na Tour de France nejlepšího umístění v historii české cyklistiky. Český jezdec splnil svůj ambiciózní plán, když se probojoval do elitní desítky celkové klasifikace – konkrétně na 9. příčku. Na nejslavnějším cyklistickém závodě planety triumfoval Španěl Alberto Contador.

Plážové volejbalistky Markéta Sluková a Kristýna Kolocová se na grandslamovém turnaji Světového okruhu v Klagenfurtu probojovaly už do osmifinále. České hráčky po výhře 2:0 nad čínským párem Čang Si, Chuang Jing postoupily z druhého místa ve skupině A do play off a v prvním kole si poradily se Švýcarkami Isabelle Forreovou a Sarah Schmockerovou rovněž 2:0 za 41 minut. Do kvalifikace se Češky dostaly na poslední chvíli z pozice náhradnic, protože se nepřihlásilo pět párů.

Nejlepší čeští **tenisté Radek Štěpánek i Tomáš Berdych** jsou v novém vydání světového žebříčku ATP v elitní dvacítky. Oba si polepšili o dvě místa: Štěpánek je nyní sedmáctý a Berdych devatenáctý.

Česká **skifařka Jitka Antošová** se v Račicích stala mistry světa ve veslování kategorie do 23 let. Jediná česká finalistka suverénně vyhrála úvodní disciplínu nedělního odpoledního programu a získala již čtvrtou medaili na šampionátu této věkové kategorie. V předešlých letech společně s Gabrielou Vařekovou dvakrát triumfovala na dvojskifu, loni byly druhé.

Kajakáři na divoké vodě **Vavřínek Hradilek a Kateřina Kudějová** splnili na mistrovství Evropy do 23 let roli favoritů a získali zlaté medaile. Bronz na kanálu v Liptovském Mikuláši přidala deblkanoe **Robert Gotvald, Jan Vlček**. Spolu se závody juniorů a hlídek získala česká výprava na šampionátu celkem devět medailí.

Se světovým rekordem se vrátila do Prahy z indických Himálají **paralympionička Jana Fesslová**, která jako první vozíčkářka na světě zdolala nejvyšší himálajský průsmyk Khardung La. Do výšky 5 680 metrů nad mořem vyšplhala v sedačce přívěsného motocyklového vozíku, takzvané sajdkáry, s řidičem Radkem Krieglerem 6. srpna. Společně během tří týdnů projeli 2 300 kilometrů, zčásti po nejvyšších silnicích světa.

Největší česká plachetnice vyplula na cestu kolem Evropy

Po dlouhých šesti letech příprav a stavebních prací vyplula tento měsíc na moře největší česká plachetnice Panta Rhei. Z polského přístavu Świnoujście, kde absolvovala povinné závěrečné zkoušky, míří okolo Německa, Francie a Španělska na Sardinii, kam chce její posádka dorazit letos na podzim. Dřevem obložená loď budí v přístavech pozornost nejen českou vlajkou vyvěšenou na zádi, ale také důsledně zachovaným retro stylem. Pětice nadšenců, včetně současného kapitána plachetnice Jaroslava Vorla, zahájila stavbu lodi v létě 2003 na pražském Libeňském ostrově. Po vytvoření hrubé ocelové konstrukce jachtu převezla do Lázní Toušeň a letos v dubnu ji ještě bez kýlu dopravila do polského Štětína, kde loď v červnu dokončila. Majitelé se zdráhají prozradit, kolik peněz je plachetnice stála; zdůrazňují, že si stavbou splnili dětský sen. Loď, která je zhruba dvaadvacet metrů dlouhá a pět metrů široká, pojme dvanáct lidí. Ti mají k dispozici šest kajut nazvaných

podle jednotlivých světadílů, dvě koupelny, kuchyňský kout i společenskou místnost s kruhovým otvorem v podlaze, jímž je možné pozorovat život pod mořskou hladinou. K charakteristickým prvkům Panta Rhei patří i paluba pokrytá plaňkami z tvrdého a voděodolného indonéského dřeva bangkerai a dubový interiér. Jméno Panta Rhei znamená ve staré řečtině „vše plyne“, autorem výroku je filozof Hérakleitos z Efesu. Plachetnice zatím plní i další slavnou Hérakleitovu větu tím, že nevstupuje dvakrát do téže řeky a pluje bez návratů či delších přestávek trvale na západ. V současné době brázdí vody Baltského moře.

Nedvěd po čtyřletém kralování Čecha vyhrál český Zlatý míč

Fotbalista Pavel Nedvěd, který na konci minulé sezóny uzavřel aktivní kariéru v Juventusu Turín, po čtyřleté nadvládě brankáře Petra Čecha vyhrál anketu českých novinářů Zlatý míč. V ní se hodnotily výkony v soutěžním ročníku 2008/09. Šestatřicetiletý Nedvěd triumfoval poprvé od roku 2004 a celkově už pošesté.

Plavec Vítek překonal kanál La Manche v českém rekordu

Český plavec Rostislav Vítek překonal kanál La Manche směrem z Anglie do Francie v českém rekordu 7:16 hodiny. Nejlepší český čas, který držela od roku 2006 Yveta Hlaváčová, překonal o devět minut. Třiatřicetiletý Vítek chtěl zaútočit i na nejlepší světový čas 6:57, který zaplavala Bulhar Petar Stojčev. Čas na hranici rekordu atakoval v nepříjemných vlnách zhruba do čtvrté hodiny plavby, poté ho však postihla krize. I tak ale bezpečně překonal české maximum Hlaváčové, které stejně jako Vítkovi pomáhal vytvořit zkušený lodivod Michael Oram. Před Vítkem překonalo kanál La Manche dvanáct Čechů, prvním byl v roce 1971 František Venclovský.

V Plzni vznikl český rekord v chůzi po vodní hladině v aqua-ballu

V Plzni na Boleveckém rybníku vznikl neobvyklý český rekord v chůzi po vodní hladině v aqua-ballu. Je to obrovská plastová koule, do které se soutěžící vsouká a po uzavření

se rozeběhne po vodě. Nejúspěšnější chodec David Kalivoda ze sportovního klubu Plzeň 3 eCity udržel kouli v pohybu na vodě 19,63 vteřiny, než se dotkl její stěny.

Rakouský sudí předčasně ukončil zápas českého týmu v Rumunsku

Českému fotbalu se v poslední době příliš nedařilo. Žádný z českých týmů se neprobojoval do nového ročníku Ligy mistrů a to, co předváděla reprezentace v posledních kvalifikačních utkáních, se nedá charakterizovat jinak než jako zoufalství. Ale zdá se, že by se možná mohlo blýskat na lepší časy. Nové vedení Českomoravského fotbalového svazu v čele s bývalým špičkovým fotbalistou Ivanem Haškem se energicky pustilo do práce. Předseda svazu převzal zároveň trenérský post u národního družstva a snaží se zachránit, co se dá. Přátelské utkání s Belgií přitom naznačilo, že možná ještě není vše úplně ztraceno. I v klubovém fotbalu se dokážou některé z českých týmů ještě vzchopit. Pravda, na nejvyšší úroveň zřetelně v současné době nemají, ale možná se ještě dokážou zachránit před pádem do absolutní nicoty. Sparta dokázala v slovinském Mariboru porazit tamější tým 2:0 a její odvěký rival, tým Slávie Praha, si dokázal doma poradit s Crvenou Zvezdou Bělehrad dokonce 3:0. Větší problémy než mužstvo soupeře přitom způsobili srbští fanoušci, kteří spáchali během svého pobytu řadu rozsáhlých výtržností. S rádobyfanoušky z Balkánu udělali zkušenost také hráči Slovanu Liberec, kteří se utkali v rumunské Bukurešti s místním týmem Dinama. Čeští hráči začali utkání mnohem lépe a ke konci utkání už vedli 2:0. V 88. minutě však jeden z bouřících domácích fanoušků vběhl do hřiště, vytrhl rohový praporek a začal s ním běhat po hrací ploše. Na trávník pak vtrhli další chuligáni a fotbalisté museli utíkat před sprškou různých předmětů, jako například košů nebo lahví, do kabin. V takové situaci samozřejmě rakouský sudí zápasu Thomas Einwaller nemohl dělat nic jiného než předčasně utkání ukončit. Celý incident tak bude dořešen až před disciplinární komisí Evropské fotbalové federace UEFA. Sparta, Slávie a Slovan Liberec tak mají po prvních zápasech slušnou šanci, že se jim podaří postoupit alespoň do Evropské ligy, i když definitivně rozhodnou až odvety. Připomeňme, jak Sparta v letošním boji o Ligu mistrů už málem oslavovala po vyhraném prvním zápase nad Panathinaikosem Atény a druhý zápas ji tvrdě vrátil do reality. Nicméně šance se zdají tentokrát poměrně velké. Mnohem méně nadějná se jeví výchozí pozice dalších dvou českých týmů – Teplice prohrály na vlastním hřišti s Hapoem Tel Aviv v nastaveném čase 1:2 a Everton tvrdě rozstřílel 4:0 Sigmu Olomouc. Nadpoloviční úspěšnost při bojích o Evropskou ligu v současné mizérii by však i tak znamenala úspěch. Snad se bude jednat o pomyslné světlo na konci tunelu, které by mohlo naznačit konec temných časů českého fotbalu. Trend však ještě mnohem lépe naznačí kvalifikační utkání národního týmu. I když se již zdá jen málo pravděpodobné, že by se český tým dokázal probojovat na mistrovství světa, které proběhne příští rok v Jihoafrické republice, mohl by si ve zbytku kvalifikace alespoň trochu napravit pověst. Čeká ho však hned na začátku utkání se Slovenskem, které po výhře 2:1 v utkání v Praze cítí velkou šanci na postup do závěrečného turnaje mistrovství světa.

(MaFr)

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.at

Tel./fax: ++43 1 604 87 04
Starosta:

Dr. Thomas Frey-Materna
(e-mail: thomas.frey-materna@rl.co.at)

Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří Nováček
(e-mail: novacek.wien@aon.at)

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školními vedoucími s velkou praktickým zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Pibilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX

Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 18:00

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži
---------	---------------	------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	foťbal Sokol X
Středa	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	Jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

(Info: tel. 01/480 13 57)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy + muži)
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	17:30 – 18:30	cvičení žactva + stolní tenis
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI

(Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Otmar Kappl

Lappersdorf u Regensburgu: o nevšedních lidech všedního dne

Každá doba, každá společnost kdekoli v světě má své hrdiny, své velikány, osobnosti, o kterých se píše, mluví, které se dávají jiným za vzor. Jsou lidé, o kterých ví celý svět – taková Matka Tereza, Mahátma Gándhí, Martin Luther King. Těch je velice málo. Mnohem více je však takových, kteří v každém národě vynikají nad průměr, jsou však známí více méně jen v tom národě, ve kterém žijí, protože nějakou významnou činností vstupují do vědomí lidí. Mezi takové národní hrdiny patří např. francouzský kněz Abbé Pierre, který se zcela zásadně přičinil o to, že společnost si začala všimnout a pomáhat nejubožejším – bezdomovcům, lidem bez práce, domova, přístřeší apod. Ale kromě těchto velikánů existuje ještě celá řada „menších velikánů“, kteří vynikají nad průměr mnohem menší společnosti, než je stát. Jsou to osoby určitých skupin, určitého prostředí či religiálních institucí, ve kterých převládají určité názory, zvyky, tradice, a oni se nebojí vyjít z rámce těchto ohraničení a tvoří něco nového, vyšlapávají jako odvážný předvoj novou cestu, volí jiný směr. Mnohokrát v dějinách lidstva končily takové osoby na hranicích ohnivých pochodní, v žalářích, ve vyhnanství, v izolaci, a i dnes jsou země, kde jsou tito lidé, vybočivší z řady vyjetých kolejí, často černými ovce, nepopulární a nežádoucí... Avšak nemusíme jít vůbec do ciziny ani do exotických vzdálených států, kde vládne diktatura. Stačí se zamyslet nad tím, jak se někdy my a naše prostředí chová k lidem, kteří myslí jinak, žijí jinak než my a chtějí něco zásadního ve společnosti změnit. Mnohokrát je sice obdivujeme, málokdy je však následujeme a většinou jsou nám lhostejní, protože sami máme co dělat se svými starostmi a problémy, my sami se musíme někdy poprat se životem...

23. července 2009 jsme měli to štěstí seznámit se s panem Otmarem Kapplem. Je mu pětadesát let a žije ve vesnici Lappersdorf u Regensburgu. Navštívili jsme ho v jeho domě, protože jsme chtěli slyšet přímo z jeho vyprávění o tom, o čem dnes již mluví jen málo lidí. V roce 1967 založil spolu s několika věřícími přáteli hnutí s názvem „Partnerschaft“ (Partnerství). Cílem tohoto hnutí bylo v rámci katolické církve vytvoření partnerských vztahů mezi věřícími katolíky z Lappersdorfu a konkrétními členy tajné, umlčené neboli podzemní církve tehdejšího komunistického Československa. Že to bylo na svou dobu velice odvážné, prorocké a nesmírně důležité hnutí, o tom každý, kdo komunismus zažil, a tedy ví, jaké perzekuce existovaly, určitě nepochybuje. Avšak vážnost tohoto hnutí by si měli uvědomit dnes i všichni ti, co se narodili již po pádu komunismu, a samotná existence tohoto hnutí by se měla stát součástí učebnic dějepisu v kapitolách o životě v totalitárním systému ČSSR. Díky tomuto a mnoha jiným hnutím se totiž šířily různé informace, literatura, osvěta, konkrétní materiální a finanční pomoc rodinám s vícero dětmi či rodinám a blízkým perzekuovaných osob a mnozí lidé v komunistickém Československu tak dostávali nové impulzy pro život.

Pan Kappl byl učitel němčiny, řečtiny a latiny na jednom gymnáziu v Regensburgu, otec pěti dětí, aktivní křesťan-katolík a spoluorganizátor církevních akcí pro mládež. Něco ho však přimělo zamyslet se nad situací křesťanů

v tehdejší ČSSR, kde byli věřící pronásledováni, neměli možnost vzdělávat se, číst bibli a jiné náboženské knihy. Bylo to v období, kdy se schylovalo k Pražskému jaru, uvolnění, které tehdy blahodárně zapůsobilo nejen na církve, ale i na celou společnost. Tuhé ledy hermeticky uzavřené diktatury proletariátu se začaly lámat, měknout a tát. Téměř ve všech zemích západní Evropy politici a lidé ve všech oborech společnosti vycítili, že nadešel čas něco udělat pro to, aby se znovu obnovily vztahy k lidem socialistického bloku, které byly od nastolení komunismu a v období studené války přetrženy. Bylo tomu tak i v životě církve. Jenomže zatímco jiní o tomto novém duchu a nových příležitostech jen diskutovali, byli taky jednotlivci, kteří se rozhodli taky něco dělat. Mezi ně patřil pan Otmar Kappl. V roce 1967 byl zvolen za představeného mezinárodního mírového hnutí Pax Christi pro věřící regensburšské diecéze. Mezi těmito angažovanými křesťany byl tehdy hlavně kněz Hans Hammer a malá skupina mužů a žen, kteří si stanovili plán pomoci pronásledovaným křesťanům v Československu a přispět k lepšímu vzájemnému porozumění mezi oběma sousedními národy. Ta pomoc se měla konkretizovat zejména při pašování náboženské literatury do Československa, navázání kontaktů s anonymními křesťany z podzemí, o jejichž zatčení, procesech a tajné činnosti tu a tam referovala média v Německu. Pan Kappl měl možná i jeden zvláštní důvod, proč o tuto činnost projevil zájem. Když byl malý kluk, někdy kolem roku 1930, jezdil s rodiči do jedné vesnice nedaleko Litoměřic, kde žila jeho teta s rodinou. Jezdíl tam s rodiči většinou na prázdniny, jako kluk z města se tam na vesnici, kde měli statek a zvířata, kde poznal nové kamarády, s kterými si hrával, koupával v místním rybníku atd., vydováděl a na cestu do Čech se každoročně velice těšil. V té vesnici žila taky tehdy většina Němců – Sudetských Němců –; jejich spoluzití s Čechy bylo však přátelské a on jako kluk měl přátele jak mezi Němci, tak i mezi Čechy. Po válce, když Němci z Čech vyhnali, se již nikdy na ta milovaná místa nevrátil, vzpomínka na ty krásné časy ho tam však pořád táhla...

Prostřednictvím kněží z Regensburgu, s kterými byl jako aktivní křesťan i na škole, kde vyučovali náboženství, v kontaktu, navázal kontakt s „Ostpriesterhilfe“ – Pomoc kněžím z východu (v období komunismu to byla oficiální organizace působící hlavně v Německu a Rakousku, která pomáhala finančně i materiálně kněžím a věřícím v socialistických státech) a dostal adresy na dva kněze: na P. Františka Kohlíčka (viz: Bůh v mém životě) a P. Bohumila Koláře. Oba dva však byli v tomto období bez státního souhlasu. S několika kamarády začali plánovat první návštěvu ČSSR. Museli si požádat o vízum, vyplnit formulář, dbát přitom na záludné otázky, které by mohly udělení víza překazit. „Jelikož jsme byli tehdy ještě nezkušení a možná i trochu naivní, zvyklí na normální, fungující německé úřady,“ říká mi pan Kappl, „udělal náš farář hrubou chybu: do rubriky »Povolání« napsal zcela upřímně: »farář«. On jediný z nás, kteří jsme tehdy o vízum žádali, ho nedostal. Při našich pozdějších cestách do ČSSR byl však již prozíravější. Říkal jsem mu: »Na gymnáziu učíš náboženství, napiš tam tedy, že jsi povoláním učitel«. Fungovalo to, vízum pak obdržel.“ Dnes se pan Otmar Kappl tomu usmívá. Vůbec posezení v jeho domě je velice milé a přátelské, je velice pohostinný, a protože je venku nesmírně vedro, dostávám osvěžující nápoje a zmrzlinové poháry. Přesto, že jsme

nebyli ohlášení a přišli možná v nevhodnou dobu, pan Kappl nám věnuje hodně času a dlouze spolu diskutujeme. „Ty začátky Partnerschaftu byly poznamenány naší mladickou horlivostí, možná i naivitou, protože nikdo z nás neměl s reálným komunismem žádné zkušenosti, bylo v nich mnoho idealismu. Ale možná právě proto, že jsme to mysleli upřímně, se to časem rozjelo. S P. Kohlíčkem, knězem, který pracoval jako dělník v jednom závodě na výrobu pneumatik, potom, co prožil nejdříve od roku 1950 do roku 1960 deset let za vykonstruovaný proces ve vězení, jsme se setkali v bytě na Lužické č. 17 ve druhém patře. Když jsme viděli, jak skromně až chudě žije, zároveň však viděli jeho radost, upřímnost, pokoru a duchovní hloubku, které ze sebe vyzařoval, a když jsme se s podobnými fenomény setkávali i u jiných kněží a věřících, byli jsme nejenom nadšeni, ale mnohonásobně odměněni něčím, co se stalo pro náš křesťanský život motivací a zároveň impulzem pro pokračování a šíření Partnerschaft. A tak se tedy uskutečnily postupně další naše cesty nejen do Prahy, ale i na jiná místa Čech. Musím zdůraznit, že k šíření a prohloubení vztahů s pronásledovanými věřícími značně přispělo uvolnění, které s sebou přinesl rok 1968. Hranice se otevřely, šikanování skončilo, kněží obdrželi zpátky státní souhlas, začali pracovat veřejně. To motivovalo další lidi z naší farnosti, kteří projevíli o Partnerschaft zájem. Jako první oficiální vzájemnou výměnu lidí se nám tehdy povedlo zorganizovat pobyt českých bohoslovců v Německu a pobyt německých bohoslovců v Čechách. Čeští bohoslovci prožili jeden týden v semináři s německými bohoslovci v Regensburgu, chodili spolu s nimi na přednášky, diskutovali... Další týden prožili v rodinách naší farnosti, aby měli možnost poznat, jak naši lidé žijí. Třetí týden prožili v salcburské diecézi, která projevila zájem podílet se taky na Partnerschaftu. Pamatuji si, že mezi těmi bohoslovci byli tehdy i dva nynější čeští biskupové Radkovský z Plzně a Cikrle z Brna...

Pak ale éra Dubčeka skončila, hranice se znovu zavřely, mnoho kněží muselo opustit oficiální kněžskou službu a vrátili se do podzemí. Lidi, se kterými jsme navázali kontakty, po setkání a další spolupráci s námi sice toužili, ale už to nešlo dělat tak, jak se to dělo v roce 1968. Komunistický režim přitvrdil, lidi se začali bát. Museli jsme být velice opatrní, abychom našimi aktivitami – zvyklí na svobodu, volnost pohybu a slova – neohrozili jejich svobodu. Nemohli jsme tedy již jezdit do ČSSR tak často jako v roce 1968 a výměna osob byla prakticky nemožná. Ale tato nová situace nás již nemohla zastavit. Za poslední uplynulé měsíce jsme měli možnost poznat mnoho nádherných lidí a zároveň jsme pocítili, že Partnerschaft je velice dobrá myšlenka a má smysl v tom pokračovat. A tak všechny ty venkovní překážky nám posloužily vlastně jako startovací čára k tomu, aby náš vzlet pokračoval dál a jiným způsobem. Pronásledovaným křesťanům jsme se snažili projevit solidaritu alespoň tím, že jsme je občas navštívili a přivezli jsme jim literaturu. Mé osobní auto jsem si nechal speciálně předělat a nechal v něm vytvořit tajné šuplíky, do kterých se vešlo několik desítek nebo více knih. Měl jsem štěstí, že jsem nebyl na hranicích nikdy odhalen, jinak by to asi mělo dopad na celou mou rodinu, a i kdyby mě nezatkli, určitě by mi již nepovolili vjezd do ČSSR. Takto jsme udržovali ne sice příliš častý, ale přesto trvalý kontakt. Když přišel podzim 1989 a s tím i pád komunis-

mu, naše vztahy znovu a tentokrát naplno ožily. Knihy do ČSSR jsme již vozit nemuseli, bylo potřeba jiné pomoci. Církev byla po čtyřicetileté devastaci jako vyprahlá poušť. Až na pár výjimek nebyly postaveny žádné kostely, žádné kláštery, chybělo know-how při různých církevních aktivitách. V Praze, která se mezitím rozrostla ve velkoměsto, nebyl sedmdesát let postaven žádný kostel. P. Kohlíček mne kdysi, v roce 1967, když jsme ho poprvé navštívili, seznámil s otcem Marianem Klenerem, který za komunismu působil ve Strašnicích v Praze. S ním jsme taky v říjnu 1968 oficiálně uzavřeli „dohodu“ o partnerství. P. Klener měl však vždy veliký sen postavit v této části Prahy kostel. Ten jeho sen se teď začal pomalu realizovat, když komunismus konečně padl. Avšak kde vzít na tak náročnou stavbu peníze? Při naší první oficiální návštěvě strašnické farnosti za účasti devětačtyřiceti osob v září 1990 jsme s pražskými věřícími otevřeně mluvili o stavbě kostela. Spontánně jsme odevzdali P. Klenerovi 4 700 DM. To však bylo příliš málo na to, aby se stavba mohla začít organizovat. Obrátili jsme se tehdy na biskupa v Regensburgu Manfreda Müllera a P. Klener požádal zase pražského kardinála Vlka o pomoc. Ten kontaktoval regensburského biskupa s prosbou o poskytnutí finanční pomoci. Brzo nato poskytla regensburská diecéze 680 000 DM, víc než dvě třetiny celkových nákladů. Letos tomu bylo patnáct let, co byl tento nový kostel posvěcen. Jelikož to byl první kostel v Praze, na jehož financování má Partnerschaft veliký podíl, mám k tomuto kostelu zvláštní vztah. Měl jsem možnost poznat všechny kněze, kteří po P. Klenerovi zde působili, mezi mnohými lidmi mám přátele, a pokud mohu, nevynechám příležitost a rád do této farnosti zajedu. Naposledy to bylo v červnu letošního roku, kdy za účasti mnoha věřících, všech kněží, kteří zde působili, a pražského kardinála Vlka a několika přátel – Němců – z Partnerschaftu jsme se té slavnosti zúčastnili. Dnes je už situace úplně jiná a církev v Čechách už nevidí stavbu kostelů jako svou prioritu. Ale situace církve je taky jiná v Německu. Naše řady věřících řídnou, já už nejsem nejmladší, noví, mladí nepřicházejí... Tam i tu – v Čechách i v Německu – stojíme na prahu třetího tisíciletí. Uvědomujeme si všichni, že církev již v budoucnosti nebude mít takovou mocenskou roli, jako tomu bylo ještě donedávna. Naše společenství se budou zmenšovat do menších skupin, naše finanční nároky budou klesat, přežijí jen taková společenství, kde bude silná a žitá víra, praktická a praktizující společenství chválící Boha a udržující pevné, téměř rodinné svazky mezi lidmi. Bude to církev, ve které přísný klerikální prvek už nebude tak podstatný, ve kterém zaujme mnohem významnější post laický apoštolát a touha po křesťanství, bude to církev, která se neobejde bez partnerských vztahů s jinými, malými, zato však fungujícími živými společenstvími. A pro takovou církev bude hrát Partnerschaft vždy nesmírně důležitou roli. Živé a radostné komunity vydávající svědectví o Bohu a o vzájemné lásce lidí... – to je teď má vize Partnerschaftu pro budoucnost.

O stavbě a posvěcení nového kostela ve Strašnicích informovaly tehdy nejen církevní, ale i světské noviny jak v Čechách, tak i v Německu. Bavorské noviny *Mittelbayerische Zeitung* psaly v souvislosti s pomocí Němců při stavbě kostela v Praze, ale i v souvislosti s akcemi organizace Partnerschaft o „stavění mostů“ mezi národy, podle vzorů dvou velkých, historických mostů, které jsou v Praze

i Regensburgu (3. 5. 1993 a 17. 6. 2007). Od otevření hranic navštívily stovky českých věřících pětkrát partnerskou vesnici v Lappersdorfu a lappersdorfští věřící v obdobném počtu navštívili pražské věřící nejméně osmkrát. Hosté z jedné i druhé země byli vždy ubytováni v partnerských rodinách a měli tak možnost vidět, v jakém prostředí a jak konkrétní lidé žijí. Tato konkrétní vzájemná výměna lidí prospívá v dorozumívání mezi národy mnohdy neporovnatelně víc než činnost schopných politiků a diplomatů. Když se lappersdorfští věřící vrátili domů z prvního třídenního pobytu v Praze 9. září 1990, napsal pan Otmar Kappl do místních farních novin tyto řádky: „Když jsme se loučili, slzy procitlivě tekly u všech loučících se. Ve všech však zůstala hluboká touha pokračovat v prohloubení vzájemných přátelství. Ve všech z nás zůstal taky hluboký zážitek ze setkání se svědky živé víry, která ani po čtyřicetiletém útlaku a pronásledování nevyhasla... Otevřená hranice, kterou jsme bez zdržení a ztráty času bez problémů projeli, nám však připomíná, abychom tuto historickou šanci k usmíření našich sousedských národů využili v duchu Evangelia, aby se již tak smutné dějiny nikdy nemusely opakovat...“

Na začátku jsem se zmínil o osobnostech, které jsou tak významné, že ví o nich celý svět. Pan Kappl mezi takové osobnosti nepatří. Je však osobností pro lidi v Lappersdorfu u Regensburgu, kde dnes žije, a je osobností pro mnoho Pražanů z farnosti kostela Neposkvrněného početí Panny Marie ve Strašnicích. Je zároveň osobností pro mnoho neznámých křesťanů v Čechách a na Moravě, kterým za doby útlaku a pronásledování přinášel povzbuzení a projevoval solidaritu v jejich těžkém údělu.

Je ale taky osobností pro všechny ty lidi, kteří chtějí dát svému životu duchovnějším rozměr a neuspokojí se jen s tím, co obohacuje jejich talíř či životní styl. Kéž by každé lidské společenství mělo své osobnosti, své velikány, své proroky, své povzbuditelé a potěšitele a kéž by si každý z nás uvědomil, že v očích svého Stvořitele jsme i my všichni, každý z nás, osobností.

ThLic. Peter Žaloudek, Vídeň, červenec 2009

Paní Waltraud...

(o nevšedních lidech všedního dne)

Motto: Z jiného pohledu. O tom, co prožívali Češi před, během a po válce, se ví v Čechách všeobecně dost. Co prožívali Sudetští Němci, bylo však na dlouhou dobu velké tabu...

Potkal jsem ji 20. června v Praze při slavnosti 15. výročí posvěcení kostela Neposkvrněného početí Panny Marie ve Strašnicích. Mše sv. za účasti kardinála Vlka, kněží, kteří v této farnosti působili, a velkého množství věřících se zúčastnila taky skupina Němců z bavorské vesnice Lappersdorf nedaleko Regensburgu. Katolíci z této vesnice se svou účastí v „Partnerschaft“ a finančními dary značnou měrou podíleli na výstavbě tohoto kostela. Po slavnostní mši následovalo agapé, a protože mluvím německy, dal jsem se i s manželkou do řeči právě s Němci, protože bylo jen málo těch, kteří se jim věnovali. Mezi těmito lidmi byli i manželé Waltraud a Gerhard. V rozhovoru s nimi jsem se dozvěděl zajímavé informace. Čím déle jsme spolu mluvili, tím více jsme se blížili k momentu, kdy dříve nebo později padne otázka ohledně Sudetských Němců

a jejich vystěhování. Ta otázka taky padla, zazněla nádherná odpověď...

Bylo mi jasné, že na toto téma chci mluvit víc a v klidu, přece jenom probíhal náš rozhovor na slavnostní večeri s mnoha desítkami lidí. Protože jsme měli s manželkou shodou okolností v příštích dnech naplánovanou cestu do Bavorska, domluvil jsem s paní Waltraud návštěvu u nich doma v Lappersdorfu. Z rozhovoru, který se pak ve velice příjemné atmosféře uskutečnil, vybírám tyto postřehy:

Jak známo, velká část Sudetských Němců našla své nové domovy po vyhnání z ČSR právě v Bavorsku. Tam je však tehdy nikdo nevítal s otevřenou náručí. Jednak byli Bavoráci jako součást Německa sami zdecimovaní a utrápení válkou a jednak se na nové přistěhovalce, přestože mluvili jejich řečí, dívali jako na cizince. Nebyli to lidi z jejich vesnic či měst, byli to neznámí lidé bez kořenů a zázemí v Německu. Na mou otázku, zda přišli se Sudetskými Němci někdy do kontaktu, paní Waltraud odpověděla: „Já jsem Sudetská Němka a jako malé dítě jsem musela s matkou, babičkou a sourozenci opustit svou rodnou vlast...“ Po této odpovědi, kterou jsem nečekal, jsem na chvíli znejistěl, jestli a jak mám na toto téma pokračovat. Paní Waltraud musela mé zaváhání postřehnout a sama mi vyšla vstříc tím, že řekla: „Ale to bylo již dávno, dnes žijeme v míru.“ Vděčný za tuto její reakci jsem tedy pokračoval dále v rozhovoru.

„Nevím, jestli se dovedu vžít do situace, jak těžko Vám tehdy bylo, když jste museli opustit Váš domov. Muselo to být hrozné a dá se předpokládat, jaké jste z toho měli trauma. Nebylo to tedy pro Vás těžké zapojit se do »Partnerschaft« – pomoci Čechům, kteří se k Vám kdysi tak surově zachovali?“ – „Ano, máte pravdu! Bylo to trauma pro nás všechny. Moje babička se s tím nikdy nesmířila, matce to trvalo skoro dvacet let a já jsem taky zahořkla a na velice, velice dlouhou dobu zanevřela na Čechy. Jednoho dne však, když jsem již věděla o tom, že pan Otmar Kappl hledá nové lidi pro »Partnerschaft«, jsem si najednou řekla: Nyní nastala doba, kdy bych měla jít dál, přestala být zablokovaná a rozešla se s pojmem »anonymní Češi«, »anonymní Sudetští Němci«. Chci konečně odpustit, zapomenout, žít v míru... Odpustit je však někdy lehčí než zapomenout, vymazat z paměti a ze srdce. A tak jsme se s manželem do »Partnerschaft« přihlásili, začali jezdit do Čech, do farnosti ve Strašnicích v Praze, poznávat nové a krásné lidi. Nyní už sem mohu jezdit bez zábran a s radostí, hořkost už ve mně není a jsem ráda, že mám to období již za sebou. I když musím přiznat, že to nějakou chvíli trvalo, než padly i poslední bariéry. Pamatuji si na náš první pobyt krátce po pádu komunismu v jedné pražské rodině. Navzájem jsme se představovali, mluvili o sobě, našich životních osudech. Otevřeně jsem mluvila o tom, že jsem se narodila v Čechách a byli jsme vyhnáni, protože jsme Němci. Manžel paní najednou vstal od stolu, bez rozloučení odešel a uviděla jsem ho až na druhý den. Bylo mi to divné. Příští den ráno u snídaně se rozpovídal a přiznal, jak těžké pro něj bylo slyšet, že jsem Sudetská Němka. Za socialismu bylo toto téma v Československu tabu. Na Sudetské Němce se nahlíželo jen jako na zločince, kteří všichni spolupracovali s Hitlerem a byli odpovědní za hrůzy války a za pozdější rozdělení Evropy na západní – kapitalistickou – a východní – komunistickou. Nastolení komunismu v Československu bylo drtivou většinou národa vnímáno

jako jednoznačná vina Němců. Konfrontace se mnou, první živou a reálnou Sudetskou Němkou, byla pro tohoto muže šokem. Nevěděl, jak má reagovat, a tak se raději taktně vytratil, aby nemusel nic říkat. Od té doby uplynulo již mnoho let, toto téma už dávno není v Čechách tabu a ten člověk, jako i mnoho jiných, se k sudetoněmecké otázce staví již úplně jinak...

Nechci příběh paní Waltraud banalizovat a zjednodušovat. Chci však poukázat na velikost a krásu člověka, který dokázal překonat sama sebe, svou bolest a přispět tak k vytváření nového, lepšího světa. Možná se někomu může zdát, že ten lepší svět, který pomáhá paní Waltraud spoluvytvářet, je v rámci těch celosvětových problémů jen jakýmsi mikrokosmem, zcela zanedbatelnou kapkou v moři. Jestli ale bude podobným způsobem konat každý z nás „malých“ lidí, tak my všichni a s námi pak celý svět budeme mít naději žít v opravdu lepším světě. Pro dokreslení tohoto příběhu přikládám několik úryvků, které jsem přeložil z autobiografické knihy paní Waltraud. Kniha je velice osobní, nejdříve mi ji ani dát nechtěla, pak mi ale dovolila vybrat a zveřejnit několik stran, které se týkají násilného vystěhování:

„Tief drinn im Böhmerwald, wo meine Wiege stand...“
 „Hluboko v českém lese, kde stála má kolébka...“ Tuto píseň nedokáži poslouchat bez zachvění a už vůbec ji nemohu zpívat. Ano, narodila jsem se v Českém lese a má babička zasela hluboko do mé duše bolest nad ztrátou milované vlasti, když jsem ji v roce 1946 musela opustit. Četla jsem v kronice, že Weissensulz je zmíněn listinou již v roce 1121, avšak počátky osídlení jsou mnohem starší. Na počátku zde žili svobodní sedláci, kteří podléhali přímo císaři. Ten sem přizval Němce, dal jim různá privilegia a jako protislužbu očekával zajištění hraničního území. Ve středověku byla celá tato oblast rozdělena mezi šlechtické rody. To přineslo sedlákům z Weissensulzu několik omezení práv až po poddanství, které bylo zrušeno teprve v roce 1848. V roce 1875 byla tato osada povýšena na městys, vznikla tak větší vesnice. Jméno této vesnice s právem pořádat trh je odvozeno od místního potoka – Bílý potok. Močálovité louky, které vesnici obklopují, dotvořily její název: Bělá nad Radbuzou.

V roce 1979 jsem jela poprvé od vysídlení v roce 1946 s matkou, jejím přítelem Konim a mým bratrem Franzem do Bělé nad Radbuzou. Tenkrát bylo potřebné draze zaplatit za vízum a nucenou výměnu DM za československé koruny. Šikana na hranicích mne nechala lhostejnou, protože jsem chtěla za každou cenu vidět svůj rodný kraj a vesnici. Až doposud jsem v sobě nosila jen zmatený obraz, který jsem si vytvořila na základě vyprávění babičky a rodičů.

Vesnice na mne působila velkoryse, široké náměstí bylo ohraničeno kostelem na jedné a dvěma velkými stromy na druhé straně. Řadové domky na okrajích náměstí vypadaly velice zuboženě a zanedbaně, avšak z fasád některých domů dýchala ještě pořád jejich bývalá краса. Veliký Maierův statek, i když byl teď již značně zchátralý a částečně zbouraný, vypadal stále ještě majestátně. Kamenný most přes řeku Radbuzu, o kterém mi vyprávěli rodiče, že byl prý vybudován po vzoru velkolepého Karlova mostu v Praze, spojoval pořád ještě náměstí s Nádražní ulicí, kde stával můj rodný dům. Kamenné sochy mostu na nás po-

hlížely přísným i vlídným pohledem. Kostel vypadal velice sešle a byl zamčený. Ošoupaná klika dveří však svědčila o tom, že se v tom kostele občas něco děje. Potkala jsem tam jednu starou paní, která mi svou výslovností připomínala mou babičku. Zeptala se mne: „Jste snad Němci?“ Když jsem přikývla řekla, že ve vesnici žije ještě pět starých německých žen, několik Čechů a mnoho cikánů, kteří tam byli po vysídlení Němců nastěhováni. V Nádražní ulici se tísnilo několik malých domků. Tak nějak podobně vypadal kdysi i můj rodný dům. Na jeho místě však teď stály garáže – tam, kde bylo kdysi č. 10 i s velkou stájí, kterou vlastnoručně vybuďoval můj dědeček. Samozřejmě zmizela i naše zahrada, ve které jsme my děti měly houpačky. Nyní tam rostl plevel a kopřivy... Na zdi sousedního domu bylo vidět zbytky „naší“ zdi. Na zemi pod touto zdí byl v trávě zarostlý kamenný žlab pro dobytek, poslední zbylý svědek naší někdejší existence... Propadala jsem stále víc a víc smutku a mnoho v paměti uzamčených příběhů ve mně znovu ožilo. Babička mi vyprávěla:

Represálie Čechů proti Němcům byly ze dne na den nesnesitelnější. Nejdříve odnesli naše rádio a gramofon. Německou školu zavřeli, starší děti musely chodit do české školy. Brzy nato se rozneslo, že němečtí muži půjdou do pracovních táborů. Německý farář a učitel byli nalezeni utýraní k smrti. Strach šel kolem. V této situaci se mí rodiče rozhodli, že otec odejde pěšky načerno do Německa. Ženám, dětem a starým lidem snad nebudou dělat násilí. Otec našel práci u železnice ve Furth im Wald jako opravář vagónů. Furth tehdy patřil do regionu Regensburg, podobně jako i Weissensulz. Někdy se mí rodiče tajně scházeli na hranicích v lese. Matka šla celou cestu pěšky. Jednou se jí postavil do cesty český voják, přiložil jí na hrudník pistoli a nařídil jí, vše co u sebe má, odevzdat...

Pak přišel 16. květen 1946. Ráno v 6:00 jsme museli opustit náš dům. Dveře hned zaplombovali. Navlékli jsme si na sebe vícero šatů, protože na osobu jsme si mohli vzít jen 50 kg. Celé osazenstvo vesnice Bělá nad Radbuzou se shromáždilo na náměstí. Seděli jsme na truhlách a kufrech a čekali na odvoz. Čas běžel pomalu, bylo pořád větší teplo. My děti jsme měly žízeň, a protože náš dům nebyl daleko centra vesnice, dovolila nám matka jít do domu napít se. Směrem do zahrady zůstalo pootevřené okno, kterým jsme vnikly do domu. Na sporáku stál kastrol s meltou. Když jsme ji vypily, rozbila Hani hrníček o zeď domu. Hildegard a já jsme udělaly totéž a v návalu hněvu jsme pak vytáhly všechny porcelán z kredence a taky jsme ho rozbily. Střeby porcelánu se tak staly symbolem našeho zadoštíučinění. Ve 12:00 konečně přijela nákladní auta. Spolu s našimi skromnými zavazadly nás naložili na korbu. Matce se podařilo vzít s sebou taky kuchyňský dřez, i když jí to nejdříve nechtěli dovolit. Nacpaní jeden na druhého jsme pak byli odvezeni. Mnozí plakali a křičeli, jedna paní velice silně zpívala, byla již asi pomatená. Já jsem se velice snažila vzít si s sebou ve svém srdci obraz své vlasti. Tento obraz v toku času vybledl, až zmizel, zůstala jen bolest ze ztráty... Když nás vysídlili, bylo babičce šestašedesát let, matce dvaatřicet, sestře Johanně jedenáct, sestře Hildegard šest, bratru Franzovi dva a mně čtyři a půl roku...

To, co mě na paní Waltraud oslovilo a proč o tom teď píš, je ten její vnitřní přerod, kdy se rozhodla skončit se zatřpklostí, zapomenout na křivdy a bolest a začít se dívat

pozitivním pohledem. Psychologové by dokázali o tomto fenoménu, o tomto překročení hranice „Rubiconu“ dlouze psát a detailně vysvětlovat, co se u takového rozhodnutí v lidské duši děje a jaké důsledky to má pro získání duševního klidu, vnitřní svobody a oproštění od negativních vazeb, které mohou být příčinami nemocí. Konec konců i paní Waltraud přiznala, že onemocněla rakovinou, prošla náročnými terapiemi a bylo potřebné začít žít znovu, s jiným pohledem na život.

O tomto fenoménu – odpuštění – by snad dokázali mluvit ještě výřečněji kněží, kteří jsou zvyklí naslouchat významným lidem, uštvaných svědomím a zahořklostí z toho, že

nedokáží něco důležitého zapomenout, odpustit a vyprostit se ze špatných duchovních vazeb. Bible mluví mnohokrát o důsledcích neodpuštění, setrvání v zahořklosti. Kristus jde mnohem dál, až do krajnosti, když říká, že máme nastavit tvář tomu, kdo nás bije; když nám někdo způsobí zlo, nemáme odpovídat zlem, ale dobrotou a laskavostí, a když má někdo něco proti nám (ne my proti němu), máme toho člověka my sami vyhledat a usmířit se s ním pro klid v duši, dokud je čas...

Děkuji za pozornost.

ThLic. Peter Žaloudek, Vídeň, srpen 2009
www.peterzaloudek.com

Vladimír na cestách

Tentokrát jsem to neměl moc daleko. A sice do české školy Komenského.

Paní ředitelko, v posledním čase se objevují v rakouském i světovém tisku zprávy o násilí a brutalitě na školách. Jak to vypadá na škole Komenského, která je soukromá?

Samo sebou téma násilí, nebo zde ve Vídni „Gewalt“, je častým tématem pedagogů a nevyhne se ani naší škole. Ve věku mezi deseti a čtrnácti lety, hlavně mezi chlapci, probíhá v jejich přirozeném vývoji jisté měření sil. Fyzicky si někdy rádi konkurují a je to zčásti dáno přírodou. U nás ve škole se snažíme poskytovat jakýsi ventil – čtyři hodiny sportu navíc.

Takové starostičky nebo drobné delikty jsou však i na naší škole. Také rakouské ministerstvo školství vyhlásilo 28. listopad 2008 pro školy za akční den. Nad mottem „Gemeinsam gegen Gewalt“ jsme se zamysleli i my. Druhů násilí je několik.

Jak a proč k násilí vůbec dochází? Jak se vlastně dá proti násilí nenásilně bojovat?

Myslím, že všeobecný recept na to není, je třeba jednat podle situace a pohnutek. V některých třídách proběhly aktivity spíše s naruby formulovaným tématem: Čím lze předcházet násilí? Jestliže nejsme pro násilí, pro co vlastně jsme? Kde hledat pomoc?

Každá škola má svého policejního patrona. Ta naše před třemi lety spolu s ním organizovala workshop – tzv. dílnu. V jejím rámci jsme zhlédli více i méně jednoznačné situace s projevy násilí a ty žáci v diskusních skupinách rozebírali. Pokud už k násilí dojde, je

nutné se bránit. Uměním ovšem je nepodílet se v konfliktu na spirále, která situaci ještě více vyhroťí.

Pokud se nějaká negativní energie nebo psychické napětí u dětí nastřádá, bylo by dobré je odbourávat hlavně pohybem a sportem. I tanec by byl pro mládež, nejen pro děvčata, docela dobrým řešením.

My jsme si vytyčili několik termínů, kdy budeme pořádat sportovní turnaje. Jednak se školami tady ve Vídni, dále máme i bratislavskou partnerskou školu. Turnaje hrajeme na domácí půdě, ale samozřejmě přijímáme pozvánku i našich hostů. Hodláme navštívit Bratislavu, kde se setkáme i s maďarským družstvem.

Násilí je způsobeno emocemi a emoce dětí nemůžeme mít my pedagogové vždy pod kontrolou. Děti by se měly učit samy kontrolovat svoje emoce. To lze jen rozumem a proniknout do myšlení dětí není žádná snadná práce. Výchova ve škole i doma by měla rozhodným způsobem podporovat a ovlivňovat pozitivní smýšlení v komunikaci mezi lidmi. Do života je potřeba i mít smysl pro humor. Do hodin literatury jsme si naplánovali pravidelně se humorem zaobírat. Ovšem i humor se má brát jistou měrou vážně, je v něm postřeh a inteligence.

Dnešní doba je ale jiná. Existuje internet a stránky, které jsou všem přístupné a na kterých se nalézá mnoho brutality. Nechci být staromódní, ale myslíte, že tato moderní technika je ideální pro dobrou výchovu mládeže?

Technika nám ve škole hlavně slouží. Pomáhá nám při vzdělávání – hledání informací, kontaktů, šetří čas i práci a posunuje hranice dosavadních

možností. Seznamujeme se s různými projekty, které nabízejí spolupráci velmi často v kultuře a podporují výuku jazyků. Samozřejmě se naši žáci narodili do jiné doby, než v jaké vyrůstala moje nebo mladší generace, tedy jejich rodičů. Často pozorujeme a prožíváme vzájemnou rozdílnost hodnot. Měli bychom se ovšem snažit o vzájemné pochopení, aby nedošlo ke střetu přímo konfrontačnímu. Je vždy dobré vědět, jakými hodnotami žili předcházející generace a kam je to zavedlo. Dnešní doba je opravdu doba velice náročná, protože klade na mládež v nižším věku mnohé požadavky a děti se neumí dobře bránit stresu, kterému jsou vystavovány. Někdy zůstávají naopak s problémy samy a hledají náhradu.

Je nutné se zmínit, že právě škola Komenského má dobré až vynikající studijní výsledky.

Už několikrát vlála na škole po maturitních zkouškách bílá vlajka, všichni potom vědí, že maturanti prošli. To je vynikající. O tom svědčí mnoho „prominentních“ návštěv jak ze strany České republiky, tak ze školských úřadů města Vídně. Například Frau Stadtschulratpräsidentin Brandsteidl.

Snažíme se spolupracovat, kde můžeme. Za určitých podmínek se vždy zajímáme o to, aby se o škole vědělo. Město Vídeň nám velmi pomáhá, ale každou dobrou spolupráci je třeba dále udržovat. Finanční zajištění k uspokojení potřeb širokého spektra našich svěřenců si vyžaduje partnery.

My máme děti, které jsou mimořádně nadané a snažíme se toto nadání taky podporovat a uvést na veřejnost. Situace pedagogů je dnes velice náročná, protože se setkáváme

s různými předpoklady: někdo stojí na startovní čáře poměrně vzadu a i vpřed se ubírá rozdílnou rychlostí. Někdo se připojí v první třídě, někdo se připojí až na škole sekundární. Jistě jsou některé konfrontace nesnadné i pro žáky. Bez jisté kultury vzájemného respektu by naše školní obec nemohla fungovat. I naše snaha o tradici i o integraci je velký výkon. Bylo by smutné, kdyby naše škola tuto integraci nějakým způsobem nezvládala. Jsme součástí zdejší společnosti, která nás nejen akceptuje, ale i podporuje. Tento respekt by měl být i součástí naší školní kultury, kterou předáváme svým žákům a žákyním.

Zde v rakouském tisku se před nedávnem objevil článek, kde ředitel

v jedné spolkové zemi zakázal něžnosti – polibky mezi žáky a žákyněmi. Nepochopitelné! Stále se píše o brutalitě na školách a nakonec, když si spolužáci vyměňují něžnosti, a to nemá více méně s erotikou nic společného, tak je to zakázáno! Otázka ode mě: Je snad lepší, když se mezi sebou perou a mají v kapse nůž nebo pistolí? Ale i tak si myslím, že ta naše škola je přece lepší, než ty ostatní.

Nejlépe je mít trochu odstup, protože jsme někdo, kdo stojí mimo a nemá bezprostřední informace. Fakta, která se kolem této události točí, proběhla hlavně tiskem, já je znám z časopisu *Profil*. Vždy v každé situaci hrají detaily velkou roli. Nějaké povrchní úsudky nejsou dobré, protože nejdou

k podstatě věci. Líbat se dá také i provokativně a myslím, že mládež má provokaci jako účinný prostředek.

Vyrostla jsem zčásti v generaci, kde se proti válce provokovalo heslem: Milujme se a neválčeme! Věřím ale v určitou všeobecnou snahu o rovnováhu: člověk by se neměl uzavírat příliš před svým okolím a okolí by se nemělo uzavírat před potřebami jedince. Vytvořený vztah má vlastně dvojí pomyslnou hranici.

Zbývá dodat: jiná doba, jiné zvyky. Ale přátelství mezi žáky a žákyněmi je důležitější než celá studie PISA. To si aspoň myslím já.

Děkuji za rozhovor.

*Vladimír Čevela
(spolupráce: mag. Viera Vagovičová)*

Všechno nejlepší do nového (školního) roku aneb Adié léto!

Já nevím, jak vy, ale pro mě začíná rok dvakrát: poprvé na Silvestra, víceméně symbolicky spojeného s bilancováním, plánováním a s předsevzetími, která mívají krátkou životnost. Podruhé tak přesně v polovině roku, když moje biologické hodiny tikají z posledních sil a kukačky tam někde hluboko ve mně odbíjejí SOS – potřebují pročistit, namazat a hlavně odpočinout. Ano, to už nás vítá vlídné léto, dovolená a prázdniny. Tři slova, která jsou nerozlučná a spolu svázaná jako tři oříšky pro Popelku.

Léto je čas dlouhých večerů, které nás lákají do útulných hospůdek na jedno „orosené“ po vyčerpávající práci v kanceláři bez klimatizace. V létě se Vídeň podobá včelímu úlu, plnému multikulturního bzučení cizokrajných jazyků, kdy nehrozí bezproblémové zaparkování plechového přítele. Léto je malířská paleta všech barev: opálená těla, pestrobarevnost oblečení, rozkvetlé louky...

A dovolená?! Ta láká mořem, objevováním nejen dalek vonících po olivách či orientálním koření, ale i poznáváním, co máme doma nebo skoro za rohem. I prostá „balkónie“ má však své kouzlo, hlavně když nás osvobodí od každodenního terorizování drnčícího budíku.

Prázdniny jsou ve znamení odpočívajících budov škol, které propustily své svěřence do náručí plaveckých bazénů či starostlivých babiček. Prázdniny voní po čerstvých borůvkových koláčích a s vůní opečených buřtů u táborového ohně, s kulisou starých trampských písniček...

Léto, dovolená, prázdniny – čas, kdy ať sami, společně s rodinou či přáteli většina z nás natankuje energii na další rok, prohřeje tělo, naladí duši a hurá zase do školy a práce! A proto zvedám svoji pomyslnou číši a připjím:

Sbohem léto, dovolená a prázdniny, bylo mi s vámi moc fajn!

MaPf

REDAKCI ČASOPISU KLUB

V čísle 3/2009 jste se zmiňovali o hořickém kapelníkovi Malinovi a o K. V. Raisovi z Lázní Bělohrad. Děkujeme za Váš zájem o Hořicko. Rovněž uveřejňujete verše J. S. Machara, velkého příznivce Hořic.

Zasíláme Vám článek uveřejněný v regionálním vlastivědném časopisu *Pod Zvičinou* – Jak blízko je Vídeň. Tento časopis dobrovolně bez nároku na odměnu vydává Gymnázium a Střední odborná škola v Hořicích a vychází pětikrát ročně.

Z dalších akcí upozorňujeme **na výstavu o místních rodácích L. Janderovi a J. Černém**, kteří v roce 1819 jako první ve východních Čechách změřili zeměpisné souřadnice Hořic a dalších měst. Výstava se koná v rámci mezinárodního roku astronomie v Janderově rodném domě Hořice, Husova čp. 15, a bude probíhat od 1. 7. **do konce roku 2009.**

S díky a pozdravem

Ing. Jaroslav Formánek

Červen s VOmladinou

Používám zkratku „VOmladina“ oficiálně poprvé, ale ve Vlastenecké omladině se už zabydlela delší doba. Vznikla ze Zdenkova nápadu na transparent novomanželům Kalouskovým a dnes po roce můžeme konstatovat, že máme mezi sebou dva šťastné mladé lidi, kterým to manželství záviděníhodně svědčí a my omladináři jsme vyzískali vtipnou zkratku!

Dnes však chci psát o uplynulém měsíci, který byl přeplněn událostmi a zážitky. Začalo to 14. června Čajem o páte a zároveň „Havajskou párty“ u příležitosti oslav kulatých narozenin naší Kudrlinky. Erika vykouzila z velké klubovny v české škole rajský ostrov, kde nechyběly ani palmy a květy domorodců. Hosté, kteří přišli na Čaj, dostali také květinové věnce a divadelníci se předháněli ve vynalézavých kracích na žhavé latinsko-americké rytmy. Bylo hodně smíchu a zábavy a náš bohém Zdenek se k oslavě vyjádřil takto:

„Nevím, kde Kudrlinka bere svoje nápady, jsou trochu z jiné fantazie, a nevím ani, kde bere svoji štíhlost, když jí chutná stejně jako nám tlustým. Její nápad oslavit své třicáté narozeniny byl výborný, potíž mi jenom dělala volba: Co na sebe? Pod květ sedmikrásky se již nevejdu, palmové větve jsou nedostupné a listy slunečnic ještě malé. Tak jsem si donesl jenom dobrou náladu – originální jsem nebyl a věnec z květů jsem vymámil...“

Pak už to šlo plnou parou: následující víkend jsme už hned v pátek zabrousili do Boleradic na vynikajícího *Cikánského barona* (uvažujeme o jeho pohostinském vystoupení příští rok ve Vídni) a v sobotu někteří z nás absolvovali pohádkovou svatbu Roberta, syna omladináře Mirka Kubálka, s jeho nevěstou Ildou, která pochází z Albánie. Svatba byla trojjazyčná a trojjazyčně chtějí mladí novomanželé vychovávat i své budoucí děti. Líbilo se mi, jak se na svatbě různorodost svatebčanů slila v jedno multikulturní společenství, kde jsme navzájem obdivovali zvyklosti a hudební projev jiných zemí. My s Viktorem jsme si zase jednou s chutí zatancovali skákavou polku!

V neděli ráno jsme pak u školy nemohli věřit svým rozespalým očím – opravdu pro nás přijel velký žlutý autobus Student Agency! Nás výletníků bylo 32, takže jsme každý měl aspoň dvě sedadla k dispozici. Seděli jsme jak v letadle a vyprávěli si, jak jsme se strachovali, aby nepršelo, protože co se týče deště a bouřek, vejde tento červen do dějin. Nejhuř na tom byla patrně hlavní organizátorka Alena, která poslední dny asi moc nenaspala. Protože naše výlety bývají přísně utajené a vždycky nás překvapí něčím nečekaným, došlo nám až později, jak důležitou roli hrálo právě při tomto výletu počasí! Ale nechme opět promluvit Zdenka:

„Nevím, proč jsem si koupil u OEBC tzv. Vorteils card, když jsem jako přednost měl, že jsem si musel šlapat v drezíně, abych se dovedl do vzdáleného cíle. Zavírejte oči, je to z Oberpullendorfu celých 23 km, na kolejích a s vlastním pohonem čtyř šlapacích noh! Já vím, že v půlce trasy fantastická Alena s Lubošem měli pro nás nachystané saláty, pivo, víno i grilované maso, ale chyběl masér, který by zhýčkaným měšťákům a těm obtloustlým zmasíroval blátivé svaly. Zajímavé je, že i ti, co na takový výlet do neznáma byli zneužití, při jídle pamlsků nebyli vůbec unaveni! Od této báječné grilovací pauzy jsme všichni frčeli sólo se svými šlapacími drezínami do cíle a banda zteplých mla-

díků – Tomáš, Michal a Matěj – nás v závěsu provokovala a nikdy nenechala předjet! To je výchova! Byl to ale opravdu fantastický výlet a ještě jednou, Alenko, díky za nápad i počasí!“

Tak už to víte, kde jsme byli a můžeme jen vřele doporučit! Na výletě i na oslavě jsem si uvědomila, co nám takový spolkový život poskytuje potěšení! Dá to někdy hodně práce nacvičit představení, ale také provoz bufetu a Čajů je vysilující – na druhé straně jsme však všichni odměnění pocitem sounáležitosti a jsme ochotni udělat pro celek třeba to, co teď Alena s Lubošem – organizovat nádherný výlet s pohoštěním se všim všudy pro hladovou bandu divadelníků! Prostě si dělat navzájem radost a cítit, že patříme k sobě, mezi vás, mezi českou a slovenskou menšinu.

V tomto smyslu přejeme všem krásný prázdninový čas, plný zážitků a slunce. Nás omladináře ještě čeká herecké soustředění koncem července a vodácký víkend v srpnu. Ať žije léto!

aVa

Rozdávání divadelníci

Plnou parou vpřed!

Bez písničky to nejde...

Nejstarší herec s nejmladší nadějí

Foto: aVa

Jak blízko je Vídeň

V červnu 1813 se přestěhovala Vídeň do Jičína. Tehdy se náš rakouský císař František I. se svým dvorem usadil dočasné na tamním zámku. Vždyť tady se tvořily nové dějiny Evropy. V Drážďanech měl v ten čas sídlo Napoleon, na slezské straně Krkonoš seděl nerozhodný pruský král Bedřich Vilém III. a z Opočna přes Hořice projížděl car Alexandr I. se svým komonstvem.

Když byla postavena silnice z Hořic do Hradce Králové v létě 1819, bylo propojeno Podzvičínsko s Vídní již na úrovni doby. Jezdily sem nejen císařské návštěvy, forman-ské obchodní vozy, ale i dálková pošta. Jen díky tomuto spojení byla navázána intenzivní spolupráce mezi kněžem-astronomem z Chodovic Janem Černým a slavným vídeňským hvězdářem Josefem Littrovem před rokem 1840. Od září 1845 přibýlo železniční spojení Praha – Pardubice – Vídeň.

Od poloviny 19. století cestovali naši krajané do Vídně již masově – za poznáním, za výdělkem, za studiem. Roku 1874 se rozšířila Vídeň o X. okres zvaný Favoriten. Bylo to na jižním okraji metropole a jádrem nové čtvrti byly desetitisíce českých přistěhovalců. Všude se tu mluvilo jen česky. Do této části Vídně zamířil se svou ženou i truhlář Josef Sanytr, když mu vyhořela živnost v Hořicích. Bylo mu třicet let a manželce osmnáct – psal se rok 1878. Téhož roku se jim v novém domově narodil syn Bohumil. Křest zdravého chlapce se odbýval u sv. Antonína při výpadové silnici Favoritenstrasse. Poněkud severněji na obvodové komunikaci Quellenstrasse pod čp. 72 se již připravovala výstavba první české školy ve Vídní.

Díky své houževnatosti zřídil Josef Sanytr (1848-1921) v tom českém prostředí továrnu na rukojeti a hole. Avšak hned po vzniku Československa předal prosperující fabriku svým zaměstnancům a vrátil se do Hořic. Ve svém rodném městě ihned zavedl výrobu deštníkových rukojetí, první toho druhu v republice. Mnoho občanů Hořicka vzpomínalo na pohostinnost Josefa a Bertu Sanytrových při pobytu ve Vídní, zvláště za první světové války.

Když roku 1884 otevřela Vídeň v Hořicích sochařsko-uměleckou školu, byla první ve střední Evropě. Ale když se Hořice rozhodly postavit Husův pomník od L. Šalouna, „naše“ vídeňská vláda nepovolila jeho provádění ve školních dílnách. Přesto byl pomník odhalen roku 1914, o rok dříve než v Praze.

Hořický obzor uveřejnil v březnu 1918 výzvu: „V měsíci březnu vzpomíná každý upřímný Čech mimořádnou podporou spolku Komenský ve Vídní III.“ Školský spolek „Komenský“ byl založen ve Vídní v létě 1872 a i v současné době pečuje o tamní české školství. Vydává časopis *Česká a Slovenská Vídeň DNES*. Rakouská menšina Čechů a Slováků ve Vídní vydává také kulturní časopis *KLUB*.

Loňský dubnový *KLUB* vzpomínal 130. výročí narození Eduarda Štorcha z Ostroměře. V předvelikonočním rozjímání rozebírali v jiném čísle dílo K. J. Erbena z Miletína. Hořickému gymnáziu se přiblížil vídeňský *KLUB* i v osvětovém pohledu na Lužické Srby.

Za letní kulturou...

Že je v Rakousku v létě celá řada kulturních akcí, divadel a koncertů, a to nejen ve Vídní, ale opravdu všude, je obecně známo.

Většinou jsme z toho využívali to, co jsme měli u nosu, tedy hlavně filmový festival u vídeňské radnice. Letos jsme ten okruh rozšířili o dvě akce mimo hlavní město a jeli se podívat jednak na výstavu „geteilt – getrennt – vereint“, jednak na představení *Prodané nevěsty* v Garsu.

Z té dolnorakouské výstavy jsme dosud zvládli jen dvě části, Horn a Raabs. Musela to být obrovská práce dát dohromady tolik materiálu a zpracovat ho do přehledné výstavy. Zatímco v Hornu je výstava zaměřena především na historický vývoj obou států, jejich prolínání a snahy o svébytnost, v Raabsu je perfektně zpracován problém totalitních systémů. Vitríny, ve kterých je na jedné straně Hitlerův portrét, zatímco na druhé straně na nás otcovsky hledí milovaný báťuška Stalin, jsou samy o sobě velmi výmluvné. A doufám, že i poučné. Myslím, že si každý odnese nějaké nové poznatky – Rakušani se dozvědí něco víc o Češích, Češi naopak o rakouské historii, kterou školní učební látka většinou přeskakovala. Takže: dolnorakouská organizátoři – díky!

V sobotu nás pak přivítal Gars am Kamp, kde mají v rámci open-air festivalu na programu *Prodanou nevěstu*. Vzhledem k tomu, že na letáčcích, které jsme našli na zemské výstavě, bylo psáno, že opera je v české řeči s německými titulky, těšili jsme se, že zase po dlouhé době uslyšíme „Proč bychom se netěšili“ nebo že „pivečko, to věru je nebeský dar“ atd., atd. Všechna čest, scéna byla přesně podle našich představ – nejsem sice úplný staromilec, ale venkovská náves namalovaná na panelech zakrývajících zbytky hradní zdi mě potěšila víc, než by to dokázala kterákoliv „avantgardní moderna“, a když pak později přišli herci v českých krojích, byla jsem beze zbytku spokojená. Scéna byla velmi nápaditá, už při ouvertuře na scénu přicházeli tanečníci, herci, dokonce i čtyři medvědi – velmi chytrá náhražka za chybějící oponu, na kterou člověk běžně hledí v divadle.

No, a pak se na scéně objevil sbor (dirigovaný katolickým farářem – doufám, že se nikdo nepohorší, že se tu zlehčuje církev svatá!) a my se těšili na to shora uvedené „Proč bychom se...“. Ale ouha! Co to zpívají? Proč německy?

Znejistěli jsme, jestli jsme dobře četli, že to je v české řeči. Nicméně pak přišla Mařenka s Jeníkem, kteří zpívali česky. Taky Krušinovi začali česky, ale Kecal do toho tvrdě německy. A na displeji bez ohledu na to, že je to holt „pisl bémiš, pisl dajč“, běžely stále německé texty. Vašek koktal chvíli česky, chvíli německy. Ach jo.

Podle toho, co psali v programu, to mělo znamenat ono přeshraniční přátelství, ale podle mne to byl přeshraniční guláš. Chápu, že Rakušanům to tak nemuselo připadat, jsem holt Smetanovou hudbou odchovaná Češka.

A když už tenhle mišmaš, proč neběžely české texty tam, kde zpívali německy? Jak k tomu poctivý Čech přijde, aby si to musel v duchu překládat (což stejně dělá, protože „Prodanku“ zná většina z nich nazpaměť!)?

Ale napadlo mne, co když se tak začneme kamarádit třeba s Italy a Francouzi? Jak to bude pak vypadat v Brengenzi – budou pak třeba Lohengrina zpívat kus německy, kus italsky a kus francouzsky, eventuálně by tam mohli taky přidat schwyzerdütsch, aby neurazili neunijní zemi.

Nebýt toho, bylo to opravdu krásné představení. Zvláště proto, že na této scéně ještě stále nepoužívají mikrofony a zesilovače, a přesto je krásně slyšet. A pěveckým výkonnům všech postav nebylo co vytknout. **AK**

Z klece ven...

v Divadle Brett 15. až 19. září 2009

Studenti akademií múzických umění a čerství absolventi těchto škol z Rakouska, Polska, Slovenska, Česka a Maďarska se scházejí ve Vídni k několikátýdenní společné práci. V divadelní dílně Divadla Brett (Theater Brett) společně připravují scénickou koláž na téma „Z klece ven...“ Tématem tohoto napínavého pracovního procesu a jistě neméně napínavého divadelního představení je svoboda, osvobození – v celé šíři a pojetí, jak to toto slovo SVOBODA nabízí. V Divadle Brett se tak vyvíjí a publiku bude v pouhých pěti večerech předveden sedmijazyčný divadelní kus: k pěti střeoevropským jazykům se přiřadí angličtina a především: řeč těla. Mladí herci, herečky a jiní divadelní odborníci tak pod vedením prof. Niky Brettschneiderové (vedoucí hereckého ateliéru na JAMU v Brně a ředitelky Divadla Brett ve Vídni) tak společně vyvíjejí DIVADELNÍ EVROPSKÝ JAZYK (Theater-Eurosprache). Přitažlivý divadelní večer slibuje vystavení „mostu“ mezi dny bohatými na události v době pádu tzv. železné opony a dneškem, dvacet let poté.

Událo se v roce 1609

Letošní rok je nositelem dvou významných jubileí: 400 let od úmrtí významného židovského učenice Jehudy Löwa ben Becalela, legendárního tvůrce Golema, a 400 let od podepsání Rudolfova Majestátu – Majestätsbrief.

V září roku 2008 byla spolkem Art kolegium realizována výstava soch pod názvem *Praha rozsochatá*, z velké části inspirovaná právě dobou Rudolfa II., který po dobu sedmatřiceti let vládl habsburské říši z rezidenčního sídla na Hradčanech v Praze. Praha se tehdy stala středem politického, hospodářského a vědeckého dění celé Evropy. Do Prahy se sjížděli umělci, učenci, alchymisté, ale také podvodníci ze všech končin. Praha hostila významné muže vědy a umění – Tadeáše Hájka z Hájku, Tycho de Brahe, magistra Edwarda Kelleyho, Johna Dee, Michaela Maiera, Hanse von Aachen a mnoho dalších.

Sochy mají své příběhy, které se k řadě těchto mužů vážou. Například *E. Kelley, Sirael, Golem, Kámen mudrců, Elixír mládí, Tříoký pes, Pták Noh, Hodinář, Dívka z Kampe* a další.

J. Gillar, J. Koukal, E. Rabasová, J. Brabenec a císařští trubači

Sochy měly svoji premiéru na výstavě v prostorách Národní knihovny v Klementinu, kterou zahajoval velvyslanec ve Vídni a bývalý pražský primátor PhDr. Jan Koukal a zástupce primátora ing. Jan Bürgermeister. Poté byly vystaveny na několika místech v Praze, byly pilně fotografovány a nyní jsou instalovány v Ateliéru JAN na Spittelbergu a **30. září budou slavnostně odhaleny v nádherné zahradě a prostorách Českého velvyslanectví.**

30. září si tedy připomeneme Jehudu Löwa ben Becalela s jeho legendárním Golemem a císaře Rudolfa II. a jeho Majestát.

Tento dokument, na svoji dobu velmi významný, byl sice českými stavy „trochu“ vynucen, přesto byl Rudolfem podepsán a jeho politický a náboženský význam podtrhuje skutečnost, že jej nástupce Rudolfa II., císař Ferdinand II., vítěz bitvy na Bílé hoře, přestřihl nůžkami, aby zdůraznil jeho neplatnost.

Večer je sice tradičně věnován sv. Václavovi, ale tento rok bude z iniciativy velvyslance PhDr. J. Koukala rozšířen o tato významná jubilea.

Návštěvníci večera se mohou těšit na skvělé pohoštění, hudbu, zajímavé sochy a překvapení.

Na shledanou v září.

Jan Brabenec

Medaile Za zásluhy o české archivnictví pro MUDr. Jana Petříka

Medaile Za zásluhy o české archivnictví je vysoké rezortní vyznamenání, které uděluje ministr vnitra ČR osobnostem, které přispěly svou vědeckou, odbornou a publikační činností ke zvýšení úrovně českého archivnictví, podílely se významně na výchově českých archivářů, záchraně vzácných archiválií nebo se zasloužily o mezinárodní spolupráci v archivnictví a vybudování pozitivního obrazu českého archivnictví v zahraničí.

Společně s dalšími devatenácti osobnostmi obdržel dne 15. července 2009 toto vyznamenání z rukou ministra vnitra České republiky Ing. Martina Peciny, MBA, rovněž vrchní medicínální rada MUDr. Jan Petřík, emeritní předseda Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku, emeritní místostarosta Sokolské župy rakouské, emeritní místostarosta Školského spolku Komenský, čestný člen Akademického spolku ve Vídni a místopředseda Rakousko-české společnosti. Ministr vnitra ocenil celoživotní zájem MUDr. Jana Petříka o uchování důležitých archiválií

a dalších historických pramenů české menšiny v Rakousku a jeho klíčový podíl na realizaci projektu odborného zpracování rozsáhlého archivu Školského spolku Komenský ve Vídni.

Jan Kahuda

Výbor Kulturního klubu a redakce gratulují vrchnímu medicínálnímu radovi MUDr. Janu Petříkovi k udělení Medaile Za zásluhy o české archivnictví.

Dolnorakouskou zemskou výstavu shlédlo přes 200 000 lidí s obou zemí

Přeshraniční výstava s názvem *Rakousko – Česko – rozdělení – odloučení – spojení* upozorňuje v regionu Waldviertel a v českém kraji Vysočina na podobnosti i rozdíly sousedících zemí v zrcadle dějin. Jak je známo, dějiny Čechů a Rakušanů se osudově prolínají. V minulosti žily oba národy bok po boku, jindy stály na opačných stranách

barikády a následky těchto historických událostí ovlivnily i naši současnost. Dolnorakouská zemská výstava 2009 je také impulzem k setkávání Čechů a Rakušanů během doprovodných kulturních, sportovních a společenských akcí. Každé stanoviště, Dům umění v Hornu, objekt Lindenhof v Raabsu, Hasičský dům na náměstí v Telči a tři expozice v telčském zámku v Justičním sálu, zámecké galerii a v ochozech, popř. v zámeckém parku, nabízí různá témata. Prostřednictvím různorodých exponátů a dokumentů výstava připomíná posledních sto let společné historie, vysvětluje, jak úzce byly od nepaměti spojeny. Dolnorakouskou zemskou výstavu shlédlo jen v Telči téměř padesát tisíc návštěvníků.

V pátek 19. června se na tuto výstavu také vypravili členové Sokolské jednoty III/XI. Pečlivý starosta objednal i průvodkyni, která opravdu odevzdala tu nejlepší práci a sokolům se plně a fundovaně věnovala. Výstava v Telči je zaměřena na společnou kulturu prostřednictvím vybraných osobností, která je zde představena v celé šíři: sochařství, malířství, hudba, literatura, architektura, náboženství až po kulturu všedního dne. Neopomenuta byla historie města Telče a okolního kraje i z etnologického hlediska. V arkádách nádvoří zámku byly naistalovány fotografie okolních měst jak na české, tak i rakouské straně a jejich dvojjazyčná česko-rakouská jména. Čeští návštěvníci se v Telči mohou seznámit mimo jiné s Gustavem Mahlerem, Josefem Hoffmannem, s díly Egona Schieleho, Vojtěcha Preissiga či Františka Kupky. A naopak ti rakuští se mohou například seznámit se současnou historií prostřednictvím osobností jako Václav Havel, Ivan Medek či Pavel Kohout ad. Návštěvníci se mohou těšit na moderní a multimediální expozice, které se vztahují k tématu soužití dvou sousedů – Čechů a Rakušanů.

A nakonec jeden redakční tip: Na město Telč, které je zapsáno na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, a na výstavu si plánujete celý den. Vždyť máte také možnost využít svého pobytu k návštěvě interiéru renesančního zámku (A a B okruh), nebo k procházce zámecké zahrady a malebného telčského náměstí s řadou gotických, renesančních a barokních měšťanských domů, či navštívit pozdně gotický kostel sv. Ducha s románskou věží a další památky, občerstvit se v jedné z restaurací či v pivnici, navštívit cukrárnu. V okolí jsou také četné rybníky, které za teplého počasí lákají k odpočinku.

www.zamek-telc.cz

Zámek Telč

Letní soustředění divadelníků aneb „Marečku, podejte mi pero“

To musel být opravdu trest zavřít „celou jednu třídu“ o posledním červencovém víkendu do malé klubovny vídeňské české školy s úkolem: UČTE SE!

Vypadá to hrozivě a vy už jistě v duchu vidíte ty otrávené obličejky potrefených. Cha, chá – OMYL! Ta třída byli členové Vlastenecké omladiny a dvě sličné, pro divadlo zapálené dívky Mária a Vanessa, jinak studentky gymnázia této školy. Podotýkám, že všichni šli do učení zcela dobrovolně!

Naši učitelé, profesori či lektori jsou členové Moravského divadla Olomouc: herečka Ivana Plíhalová a dramaturg, herec a režisér Mirek Ondra. Tímto seminářem jsme jim sice přerušili jejich divadelní prázdniny, ale snad jsme i my jim předali něco ze svého amatérského zanícení a neutuchajícího zájmu o všechno, co se týká hraní divadla.

Mirek, takový Komenský divadelního vědění, s nesmírnou invencí vtáhnout každého na dráhu divadelní tvořivosti, byl klubkem nápadů a inspirací, nekonečnou fantazií skečů, gagů a možná i dětských kolektivních her. Náhle jsme objevili, kolik kreativity se i v nás skrývá, kolik trémy musí být potlačeno a jak může být vzbuzena naše fantazie. Bylo to souběžně i najuknutí do hlubin našich duší a možná se leckterý z nás o sobě dověděl, co ještě netušil. Ivanka nám zase v praxi předváděla a povídala o vztazích a divadelním zákulisí. Inspirační hrátky pak vyvolávaly opětovné výbuchy smíchu a my si při loučení v neděli přiznali, že jsme společně prožili tři báječné dny.

A zase legrace!

Na rozloučenou

To se to hezky dívá na druhé!

Utváří se scénka

Já zde nebudu popisovat podrobnosti, protože to nelze popsat, ale jsem osobně moc rád, že – ač nejstarší ze třídy – jsem se tohoto mumraje divadelních poškoláků zúčastnil a že jsem pozdě, ale přece jenom postoupil dál.

Děkuji za nás za všechny i Školskému spolku Komenského, který pro tohle doučování našel porozumění a dal nám k dispozici malou klubovnu s kuchyňkou, kam jsme se uchýlovali povzbudit tělo po vysilujících cvičeních. A kdo ví, možná poznáte změnu i vy, naši milí diváci, dejte se na podzim překvapit!

Zdenek Homolka

Socha z Rakouska zpět do Žatce?

Případy, kdy umělecké památky ukradené v České republice končí v rakouských sbírkách, bohužel stále nejsou nijak vzácné. Tento osud měla i barokní socha sv. Jana Nepomuckého ze žatecké ulice Obránců míru, kterou v roce 2004 neznámý zloděj ukradl v ateliéru jednoho z pražských restaurátorů. Loni zjistili představitelé žatecké radnice, že ukradené dílo se nachází v držení jednoho rakouského sběratele. Jenže je velmi nejisté, zda se socha vrátí zpátky do Žatce. Podle rakouských zákonů totiž současnému vlastníkovi památku, jejíž hodnota se odhaduje zhruba na 40 000 euro, nelze jen tak odejmout, protože ji normálně koupil. Mohla by mu být zabavena pouze v případě, že by věděl o původu díla. To by mu však musely úřady dokázat, což samozřejmě není nijak jednoduché. České ministerstvo kultury požádalo o vydání sochy Spolkový památkový úřad, ale odpovědi se zatím nedočkal. Pokud rakouská strana žádost odmítne, hodlá české ministerstvo sochu vymáhat i soudně. Představitelé Žatce zvažují i možnost

dohody s novým majitelem. Zásadně však vylučují, že by byli ochotni sochu případně znova odkoupit. Je jim zkrátka silně proti myslí, že by měli kupovat něco, co jim bylo ukradeno. Teprve se ale ukáže, zda na základě tohoto rozhodnutí barokní svatý Jan Nepomucký už nikdy Žatec neuvídí.

(MaFr)

Generál Laudon a klobouky

Generál Ernest Gideon von Laudon, hrdina bojů s Prusy, patří mezi nejproslulejší rakouské vojevůdce a ve vídeňském Arsenalu v Heeresgeschichtliches Museum chovájí s velkou pýchou jeho břitvu. Jeho úmrtní lože se však nacházelo na území České republiky, v Novém Jičíně. Generál Laudon zesnul roku 1790 na náměstí v Novém Jičíně, v nádherném renesančním rohovém domě, kde tehdy fungoval vyhlášený zájezdní hostinec. Město chce budovu, která je v bezprostřední blízkosti novojičínské radnice, nyní zpřístupnit veřejnosti. Tamější expozice by však neměla připomenout jenom slavného bojovníka. Konkurencí mu bude i další velká osobnost spojená s místem – František Palacký, který navštívil první divadelní představení pořádané v tomto domě. Především však bude výstava připomínat nejproslulejší novojičínský výrobek – klobouk. V expozici mají být k vidění nejenom kloboučnické stroje, ale především nejrůznější pokrývky hlavy, které si budou moci návštěvníci sami vyzkoušet. Na celý projekt už město získalo dotaci ve výši přes jedenáct milionů korun, což by mělo pokrýt přes devadesát procent plánovaných nákladů na úpravu budovy a vybudování expozice. Návštěvnické centrum s výstavou klobouků a s připomenutím slavných osobností by mělo být zprovozněno již koncem příštího roku, roku, na který připadá 220. výročí úmrtí rakouského generála.

(MaFr)

Vzpomínka na slavného vojevůdce ve znamení lásky a smrti

Rodák z území dnešního Rumunska, baron Michael von Melas, patřil mezi nejslavnější rakouské vojevůdce 18. století. Proslul svým hrdinstvím v bitvě u Křečhoře na Kolínsku v roce 1757 a později se dostal i do nejelitnější rakouské vojenské společnosti, když mu byl udělen Řád Marie Terezie. Do napoleonských válek však už moc nezasáhl, protože v roce 1803 odešel do důchodu. A právě v závěru svého života se rakouský generál Melas vrátil na Kolínsko. Neputoval zde však za svou bývalou válečnou slávou, ale za svojí celoživotní láskou. Tou byla Josefina Loyg de Netky, se kterou se seznámil jako mladý voják, když sloužil v Týnci nad Vltavou. Jeho milá na něj věrně desítky let čekala v Týnci a až ve stáří mohli poslední léta života trávit spolu. Bohužel ne dlouho, protože Michael von Melas zemřel pouhé tři roky po svém penzionování a Josefina Loyg de Netky ho následovala za další tři roky. Michael von Melas byl pohřben v Týnci nad Vltavou a současné vedení městečka nyní usiluje o rekonstrukci jeho hrobky. Ta se nachází u kostelní zdi a je upravena jako klasický hrob. Podle restaurátorů není vyloučeno, že samotný náhrobek pochází z renesance a v 19. století byl pouze doplněn desítkou se jmény zde pohřbených osob. V každém případě se však jedná o významnou místní pamětihodnost, která sem přitahuje řadu turistů. Nechybí mezi nimi ani příbuzní

slavného zamilovaného generála, kteří přijíždějí například z Německa nebo z Rumunska. V příštím roce, kdy bude Týnec nad Labem slavít 900 let od první zmínky o městečku v *Kosmově kronice*, by již vše mělo být opraveno a zrestaurováno. Když budete mít cestu do Týnce, určitě si nezapomeňte připomenout dávnou romantickou love story s nádechem společné historie.

(MaFr)

III. okres má novou ulici – Safargasse

Příchodní ulice k ABZ Ausbildungszentrum vídeňského Červeného kříže ve třetím vídeňském okrese nese od konce března tohoto roku jméno významného rakouského lékaře, univ. prof. dr. Petera Safara (12. 4. 1924, Vídeň – 3. 8. 2003, Pittsburgh, USA).

Profesor Peter Safar se stal lékařskou osobností jedinečného významu z celosvětového hlediska díky tomu, že svůj život zcela zasvětil odborné práci, výzkumu a výuce v oborech anesteziologie, resuscitace, intenzivní medicíny a urgentní medicíny a medicíny katastrof. Svým dílem ovlivnil vývoj medicíny a zdravotnických systémů v druhé polovině 20. století.

Publikoval více než 1 300 titulů, mezi nimi je více než čtyři sta recenzovaných originálních prací a deset odborných knih. Svou celoživotní prací významně ovlivnil vývoj medicíny druhé poloviny 20. století.

Za své zásluhy byl např. v roce 1979 vyznamenán univerzitou v Pittsburghu čestným titulem Distinguished Professor of Resuscitation Medicine, univerzity v Mainzu, Magdeburgu a Sao Paulo mu udělily titul Dr. honoris causa, čestný doktorát medicíny mu udělila dne 25. 4. 2002 též Karlova univerzita v Praze.

Peter Safar se narodil ve Vídni v rodině vídeňských Čechů. Jeho dědeček, Josef Šafář, pocházel z Lukavic v Orlických horách. V mladém věku odešel za prací do Vídně, kde se stal úspěšným vydavatelem lékařské literatury. Jeho otec Karel, profesor oftalmologie vídeňské univerzity, hovořil česky. Jeho matka byla jednou z prvních žen-studentek lékařství ve Vídni a stala se dětskou lékařkou. Oba zastávali zřetelné antinacistické postoje. Díky pomoci lékařů a přátel unikl Peter Safar odvodu do armády a mohl začít studovat lékařství. Promoval v roce 1948. Mezi vídeňskými Čechy poznal po válce Evu Kyzivatovou, která se v roce 1950 stala jeho manželkou a celoživotní oporou. V téže roce odešel do Spojených států amerických. Anesteziologickou odbornost získal Safar ve Philadelphii v letech 1950-1952 pod vedením R. D. Drippse. V prvních letech, než získal státní občanství v USA, musel dočasně povolený pracovní pobyt opakovaně přerušovat. Proto koncem svého anesteziologického specializačního vzdělávání ve Philadelphii přijal návrh založit a řídit anesteziologické oddělení v Národní onkologické nemocnici v Limě v Peru. Koncem roku 1953 se vrátil do USA a na dobu dvou let nastoupil jako anesteziolog do univerzitní nemocnice Johnse Hopkinse v Baltimoru. Poté přešel do Městské nemocnice v Baltimoru, kde založil a v letech 1955-1961 vedl anesteziologické oddělení. Spolupráce s baltimorskou skupinou Kouwenhoven, Jude a Knickerbocker, která zkoumala, odůvodnila a navrhla využívání nepřímé masáže srdeční k obnovení krevního oběhu, umožnila Safarovi formulovat metodiku základní, rozšířené a ústavní neodkladné resuscitace. Četnými přednáškami a vědeckými publikacemi

dokázal přesvědčit celý svět, že jeho schéma kardiopulmonální resuscitace je správným návodem k život zachraňujícím výkonům při náhlém selhání dýchání a náhlé zástavě krevního oběhu. Po sedmnácti letech vedení oddělení odchází Safar v roce 1978 do jím založeného Mezinárodního centra pro výzkum resuscitace, které vedl do roku 1994. Jeho nástupce Patrik Kochanek navrhl a prosadil přejmenování centra na Safarovo centrum pro výzkum resuscitace (Safar Center for Resuscitation Research).

Peter Safar mnoho cestoval. Několikrát objel svět. Několik měsíců pracoval ve Vietnamu, aby poznal hrůzy soudobé války jako lékař. Po velkém zemětřesení v Arménii vyslal na místo neštěstí skupinu vedenou prof. Klainem k poskytnutí pomoci a studiu následků katastrofy. Byl jedním z mála významných odborníků západního světa, který opakovaně navštěvoval země za železnou oponou, aby osobně poznal tamní odbornou úroveň anesteziologie a resuscitace a podmínky, ve kterých anesteziologové pracují. Po okupaci ČSSR v srpnu 1968 pomáhal velice účinně společně se svou manželkou Evou anesteziologům, kteří emigrovali a došli až do Pittsburgu. Vedle anesteziologů přijal též Miroslava Klaina, tehdy chirurga, který se stal v Pittsburgu profesorem anesteziologie a Safarovým nejbližším spolupracovníkem. Naposledy navštívil Prahu prof. Safar společně s prof. Klainem v březnu 1999, aby se účastnil slavnostní konference *Urgentní medicína* s mezinárodní účastí. Vedle enormní lékařské aktivity si uvědomoval Safar i své poslání lékaře-humanisty. Byl mimořádně aktivní při podpoře mírového hnutí, a to i ve světovém měřítku. Neváhal oslovit dopisy i takové osobnosti, jakými byli M. Gorbačov a R. Reagan. Miloval hudbu a výtvarná umění.

Vzpomínka na hudebníka a vídeňského rodáka Bedřicha Nikodema

Bedřich Nikodem se narodil ve Vídni 12. srpna 1909. Zde navštěvoval obecnou školu a část reálného gymnázia. V roce 1921 se přestěhoval s rodiči do Brna, kde maturoval. Po maturitě, na přání otce-inženýra, začal studovat na technice v Praze.

Mladého studenta začala přitahovat více než škola k nám postupně pronikající jazzová hudba, kterou začal hrát na piano ve studentských kapelách. V době krize, po roce 1931, musel školy zanechat, aby pomohl živit své blízké. Působil jako pianista v barech a příležitostných seskupeních. Současně Bedřich Nikodem aktivně sportoval. Hrál tenis a stolní tenis, ve kterém se dostal v letech 1929-1933 až do národního mužstva, se kterým získal v roce 1933 v Praze titul mistrů světa, tzv. Swaythling Cup.

V roce 1930 hrál Bedřich Nikodem poprvé v Čs. rozhlase s kapelou Smiling Boys, řízenou Ladislavem Vachulkou. S touto kapelou nahrál také první gramofonové desky pro značky Columbia a His Master's Voice. Tehdy se začal Bedřich Nikodem také věnovat skládání hudby. První písničky vznikaly spontánně při výletech na tramské osady (např. populární Ztracenku) pro kamarády k táboráku. Toto tramské období připomínají hlavně slavný waltz

Houpy hou, dále V keňu tak sám, Tvá ústa malá, Jen kyta- ra a já a desítky dalších.

Od roku 1935 pracoval Bedřich Nikodem v hudebním nakladatelství Mojžíra Urbánka. Začínal jako prodavač, propagační úředník a redaktor, kterým zůstal celý život ve stejné firmě, která jen měnila názvy a majitele (Orbis, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Státní hudební vydavatelství, Supraphon). Pro nakladatele Urbánka komponoval Bedřich Nikodem swingové písničky a stal se tak jedním z pionýrů tohoto hudebního žánru u nás. Skladby: *Už nikdy víc milovat nebudu, Znamínko na ramínku a Flašinetář* patří do zlatého fondu domácího swingu.

Padesátá léta po období nuceného mlčení, do něhož byla naše taneční písnička tehdy zahrnuta, jakoby přinesla tvorbě Bedřicha Nikodema skladatelský druhý dech: *Dva modré balónky, Nedělní vláček, Je po dešti* – mezníky v naší tehdejší písničkářské produkci; opakovaná vítězství v soutěžích *Hledáme písničku pro všední den; Mám malý stan* – velký hit televizní soutěže, prozrazující stále živé vzpomínky na tramskou éru; *Barborka, Big Beat twist* nebo *Start Gemini* jako svědectví nástupu další historické éry – rokenrolu. Kromě toho komponoval Bedřich Nikodem taneční písničky pro děti (*Jedeme na výlet, Hurá prázdniny*), šansony (*Zahraj nám, Joe* – H. Hegerová), operety (*Setkání s Evou* s Oldřichem Novým, *Madlén*) nebo hudbu pro divadlo (oceněný *Tartuffe* v divadle Rokoko). Písničky Bedřicha Nikodema byly také často, pro dokreslení dobové atmosféry, využívány ve filmech, např. *Náš táborák* s Waldemarem Matuškou, ale zejména krásná melodie písně *Poustevník*, která se stala nedílnou součástí filmového zpracování děl Bohumila Hrabala *Smrt pana Baltazara* a hlavně pak *Slavnosti sněženek*, kde k její popularitě přispěl i známý dialog Hanzlíka s Hrušínským o výhodné koupi gramodesek s touto písní. Lze konstatovat, že málokterý skladatel pop music u nás se může pochlubit tak stylovým rozpětím své tvorby.

Také redakční práce Bedřicha Nikodema se vyznačovala velkým žánrovým rozpětím. Redakce Malých hudebních žánrů, kterou vedl, zahrnovala vydávání skladeb od dechovky přes takzvaný vyšší populár, taneční hudbu až po big beat. Spolupracoval se zkušenými autory lidovky, jako byli třeba Vejvoda a Poncar, ale pomáhal i tehdy začínajícím mladým autorům pop music, např. bratrům Štáidlovým, Karlu Svobodovi, Mirku Klempířovi, Vítovi Hádlovi a dalším. Mnoho z nich se stalo jeho dobrými přáteli. Bedřich Nikodem věnoval české taneční hudbě celý život. Zemřel uprostřed práce na selhání srdce 19. července 1970, necelý měsíc před svými jedenašedesátými narozeninami.

Z dopisu ing. Nikodema, syna Bedřicha Nikodema:

Nevím, zda mi můžete pomoci v mé záležitosti, ale vzhledem k tomu, že znáte současné vídeňské prostředí a instituce, tak mi můžete určitě alespoň poradit.

Můj otec Bedřich Nikodem, hudební skladatel populární hudby, se narodil ve Vídni 12. srpna 1909. Letos v srpnu si budeme připomínat tatínkovy nedožitě sté narozeniny. K této příležitosti připravuje česká televize i rozhlas vzpomínkové pořady a já jsem byl požádán o vzpomínky na tatínka. Přitom jsem si znovu uvědomil, že dodnes, a to i mně bude již letos šedesát let, nevím, kde se tatínek ve Vídni narodil.

Často do Vídně jezdím pracovně i soukromě a rád bych pohlédl na dům nebo místo, kde táta do svých pěti let žil se svým českým otcem Vilémem a rakouskou matkou Žofií (tak se jmenovala babička v Čechách, nevím, zda původně byla Sofie).

Trpce si uvědomuji, že vlastně když táta umřel a mně bylo 20 let, měl jsem svůj život a nestačil jsem se ho zeptat na spoustu věcí, které bych teď chtěl vědět...

Ale to jsem se moc rozepsal, já jsem chtěl vlastně jenom poradit, kam se obrátit, na nějakou matriku nebo archiv města Vídně, kde by zjistili podle data narození adresu. Já vím, je to sto let, ale snad v archivu...

Nezlobte se, že obtěžuji, ale Vaše stránky mě zaujaly, vždyť jsem napůl Čech a napůl Rakušan nebo Vídeňák, vždy, když přijedu do Vídně, tak mám takový pocit.

Snad mi můžete něco poradit a možná byste i na Vašich stránkách mohli na tatínka vzpomenout. Vždyť třeba „Houpy, hou“ nebo „Je po dešti“ si třeba rád zanotuje i některý krajan.

Předem děkuji a těším se na odpověď.

Redakce: Rádi vyhovujeme této žádosti a otiskujeme výňatky z jeho dopisu. Snad si možná někdo z vyprávění rodičů na rodinu Bedřicha Nikodema vzpomene. I nám, prosím, poradte, kam by se mohl pan Nikodem konkrétně obrátit, bohužel nemáme čas a personál na tyto „výzkumné práce“. Prosíme o sdělení na klubovou adresu či telefonicky na tel./fax: 79 88 454.

Děkujeme.

Výstava: *Cesta života / Rabi Löw* (kol. 1525-1609)

Na počátek září připadá čtyři sta let od úmrtí rabiho Löwa, hebrejsky Jehudy Leva ben Becalela, v židovském světě je známý též jako Maharal, podle svého akronymu. Pověst o tom, že kdysi žil v českých zemích rabi Löw, který vytvořil z hlíny golema, zná snad každý Čech. Rabi Löw je především významným židovským myslitelem a pedagogem, jehož dílo nachází ohlas i v dnešní době. Jeho dobu, život a dílo připomíná výstava *Cesta života*, která byla otevřena na Pražském hradě. Správa Pražského hradu ji pořádá ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze.

„I když golem je koncept židovské mystiky, tak s rabi Löwem evidentně souvisí jen velice volně. Nikde nenajdeme odkazy v jeho díle, že by se snad pokoušel o takové mystické spirituální cvičení, jako je stvoření golema,“ řekl ředitel Židovského muzea Leo Pavlát. Podle něj se odkaz na pojem „golem“ v Löwově díle sice objevuje, ale jde prý o jeho další význam – člověk nemoudrý. „Své právo na existenci má pravý i vysněný rabi Löw, avšak rozpor mezi historickým obrazem této osobnosti a jejím převažujícím chápáním je propastný,“ uvedl kurátor výstavy Alexandr Putík z Židovského muzea. Výstava nazvaná *Cesta života* je proto rozdělena do dvou částí. První se věnuje skutečnému rabi Löwovi a autentickým tradicím s ním spojeným, druhá pak jeho odkazu a populárním legendám, na které jeho jméno odkazuje.

K výstavě byla také vydána obsáhlá publikace v české a anglické verzi, která přináší stati významných judaistů a kunsthistoriků, s novými pohledy na rabiho Löwa.

Výstava *Cesta života* s podtitulem *Rabi Löw (kol. 1525-1609)* je k vidění **do 8. listopadu v Císařské koruně Pražského hradu**.

Košický zlatý poklad převezli do prostor Národního muzea v Praze

Za přísných bezpečnostních opatření byl do bývalé budovy Federálního shromáždění, kterou v červnu převzalo Národní muzeum (NM), převezen Košický zlatý poklad. Téměř 3 000 mincí a další zlaté předměty budou vystaveny od **16. září do 10. ledna**. „Jedná se o jednu z nejdražších výstav Národního muzea, celková váha zlata dosahuje třináct kilogramů. Její historická hodnota je penězi nezměřitelná,“ řekl ČTK ředitel NM Michal Lukeš. Dodal, že bezpečnostní opatření jsou srovnatelná s opatřeními při převozu Věstonické Venuše před třemi lety. Použijí se i bezpečnostní opatření v budově, v níž sídlilo rádio Svobodná Evropa. Poklad, jehož pojišťovací hodnota je téměř osm milionů eur (20,8 milionu korun), přivezli za velkého zájmu médií ve speciální dodávce v zapečetěných přepravkách zástupci Slovenského národního muzea, doprovázení devíti zamaskovanými příslušníky české policie vyzbrojenými samopaly. Ti vzácnou zásilku přebrali na hranicích od svých slovenských kolegů. Pracovníci NM předpokládají, že rarity, jako například Zlatá medaile Ferdinanda I., nalákají množství zájemců i ze zahraničí.

Zlatá medaile Ferdinanda I. (vlevo) a zlatý dukát Leopolda I. (vpravo)

Kulturní klub Čechů a Slováků
v Rakousku
Vás srdečně zve
na literární pořad v rámci
Evropského dne jazyků
**„Ohlas roku 1989 v české,
slovenské a rakouské literatuře“**,
evt. za účasti autorů,
čtení v českém, slovenském
a německém jazyce.
Kdy: pátek 25. 09. 17:00 hodin
Kde: Restaurace Böhmerwald,
1040 Wien, Wiedner Gürtel 20

MITTELEUROPÄISCHES THEATERKARUSSELL 2009

9. – 23. 10. 2009

Im Oktober 2009 findet bereits zum fünften Mal im Theater Brett unter der Beteiligung polnischer, slowakischer, tschechischer und ungarischer Theater/Gruppen das Mitteleuropäische Theaterkarussell statt.

Planung und Gesamtleitung: Nika Brettschneider und Ludvík Kavín.

Die Aufführungen finden (mit deutschen Übertiteln) in den jeweiligen Sprachen statt.

Der Wechsel – kulturelle Drehscheibe der k. k. Kronländer – lädt ein

Der Kunsthistoriker Dr. Dieter Klein (Jablonec/Gablonz, München, Wien) zieht im Rahmen des internationalen Kultursymposiums „Jugendstil am Wechsel“ eine Forschungszwischenbilanz zu Werk und Leben des letzten Wiener k. k. Stadtbaumeisters Gustav Orglmeister: gebürtigen Prager, Ausbildung in Liberec/Reichenberg, Bau-tätigkeit in der Residenzhauptstadt Wien – mit Adolf Loos, Most (Brüx), Triest, Wocheinerbahn und Kirchberg am Wechsel.

Anmeldungen, bitte, bis spätestens **28. September**.
Info: Dr. Erika Sieder, www.wexel.at
www.schwaigen-reigen.at.

Das Institut für den Donauraum und Mitteleuropa – IDM,
das Renner-Institut und die Politische Akademie (PoIAk)

Podiumsdiskussion: „Tschechien vor den Wahlen“

mit Robert Schuster (Chefredakteur International Relations, Institut für Internationale Beziehungen, Prag) und Gerald Schubert (Chefredakteur Radio Prag)
Moderation: Brigitte Stackl-Fuchs (ORF Hörfunk, Leiterin des Ö1 Europajournals)

Datum: **21. September 2009, 10.00-12.00 Uhr**

Ort: Presseclub Concordia, Bankgasse 8, A-1010 Wien
Details zur Veranstaltung: http://www.idm.at/veranstaltungen/aktuelles_programm/21-9-1000-Uhr-Tschechien-vor-den-Wahlen--a830.html

Auskünfte:

Mag.a Gejsi Plaku, IDM, g.plaku@idm.at
tel.: +43/1/319 72 58-24

Anmeldung erforderlich unter idm@idm.at

Auf den Spuren von Maria von Ebner Eschenbach und Božena Němcová

Zwei leidenschaftliche, mutige – ja wagemutige Frauen! Beide haben im 19. Jahrhundert gelebt und geschrieben. Ihre Texte (Romane, Erzählungen, Briefe) beschäftigen sich mit dem Leben der „kleinen Leute“, sind voll Liebe und Güte, enthalten aber auch sozialutopische Ideen und Programme.

Maria von Ebner Eschenbach, geb. in Zdislavice, einem mährischen Schloss, gestorben in Wien, bekannt vor allem durch die Erzählung *Krambambuli* aus dem Band *Dorf- und Schlossgeschichten*.

Božena Němcová, geb. in Wien, gestorben in Prag, Verfasserin des berühmten Romans *Babička* (*Großmutter*), sammelte u. a. auch Märchen aus verschiedenen Gegenden Böhmens und Mährens.

Freitag, 2. 10. – Eschenbach-Tag

6:00 Uhr Neuhofen – Forum

6:15 Uhr Autobahnstation Rosenberger – Ansfelden (Richtung Wien)

6,30 Uhr Linz Hbf.

7:50 Uhr Wien – Schönbrunn

Besichtigung vom Schloss Zdislavice – Geburtsort von Maria von Ebner Eschenbach, geb. Gräfin Dubská Mittagessen

Hradec Králové – Stadtrundgang – Nächtigung – Abendessen – Lesung (Filmausschnitte) im Hotel Grand

Samstag, 3. 10. – Němcová-Tag

Fahrt nach Česká Skalice, Ratibořice und Babiččino údolí (Großmutter's Tal), wo Božena Němcová ihre Kindheit verbrachte und wo sich die meisten ihrer Geschichten abspielen.

Besichtigung des Božena Němcová-Museums bzw. weiteren Objekten, Rückfahrt nach Hradec Králové

Nächtigung – Abendessen – Lesung (Filmausschnitte) Hotel Grand

Sonntag, 4. 10.

Třebechovice – Besichtigung der berühmten Krippe

Pardubice – Stadtrundgang – Mittagessen

Heimfahrt

Preis: € 360,- im DZ, € 420,- im EZ

Hana Rigo – Tel.: 07227/6912 0676/318 48 91
rigotranslations@aon.at

zu zahlen an H. Rigo, Sparkasse Neuhofen/Krems
BLZ 20 326, Konto Nr. 0004-013399

Divadelní spolek Vlastenecká omladina
a Školský spolek Komenský
zvou opět po prázdninách na

ČAJ O PÁTÉ

Pravidelně druhou neděli v měsíci od 17 do 21 hodin
Vás čeká posezení s přáteli ve velké klubovně české
školy Komenského.

Můžete si také zatančit a sledovat kulturní program,
který připravují divadelníci VO.

Termíny do konce roku:

11. října, 8. listopadu a 13. prosince 2009

Hudební MTV začne v Česku a na Slovensku vysílat 29. listopadu

Hudební stanice MTV začne pro region Česka a Slovenska vysílat 29. listopadu, a to prostřednictvím kabelu, satelitu a internetové platformy IPTV. V provozu bude nepřetržitě 24 hodin, zaměří se především na mladší diváky. Kromě hudby tuzemských i zahraničních zpěváků a kapel nabídne také zábavné programy, reality show nebo seriály, informovala ČTK mluvčí televize Nova Michaela Fričová. MTV v České republice doplní předchozí tři kanály televize Nova, po kanálech Nova Sport a Nova Cinema se stane třetí tematickou stanicí pod její hlavičkou. Česká verze bude 69. kanálem sítě MTV, kterou ve 162 zemích sleduje zhruba 592 milionů domácností.

České dějiny ve zvuku

Nahlédnutí do rozhlasového archivu každou druhou neděli nabízí speciální rubrika Rádia Praha. Zaposlouchat se do zajímavých nahrávek ukrytých v archivu nyní můžete i prostřednictvím projektu *České dějiny ve zvuku*. Jeho autory jsou ředitel Rádia Praha Miroslav Krupička a bývalý šéfredaktor David Vaughan.

Proč projekt vznikl? To už vysvětluje Miroslav Krupička: „Český rozhlas má velice bohatý a pestrý zvukový archiv. My z toho archivu čerpáme, lovíme a pátráme v něm a nacházíme ohromně zajímavé zvuky, které se nějakým způsobem váží k české historii. S kolegou Davidem Vaughanem, který v současné době spolupracuje s naší anglickou redakcí, se o tom často bavíme a probíráme ty zajímavé zvuky z české historie a napadlo nás dát dohromady plus minus tři desítky těch nejzajímavějších zvuků a představit je posluchačům najednou. Takže jsme s Davidem dali dohromady takový seznam asi třiceti podle našeho názoru nejzajímavějších zvuků, které jsme shromáždili na naší webové stránce a představujeme je veřejnosti. ... Postupovali jsme chronologicky, to znamená, že jsme pátrali po nejstarších zvucích, to bylo docela zajímavé. Za nejstarší zvuk, který jsme objevili, považujeme nahrávku českého politika Václava Klofáče z roku 1910, což byl jeden ze zakladatelů Československa. Je to náhodná nahrávka jednoho z jeho projevů, kde hovoří o demokracii, předjímá vznik samostatného československého státu.“

Mezi nejstaršími zvuky najdeme také nahrávku Emy Destinové nebo unikátní záznam císaře Františka Josefa I. Časy první republiky pak připomene písnička Karla Hašlera nebo projev Tomáše Garrigua Masaryka. „Máme tam i Karla Čapka, ten jeho slavný projev z Vánoc 1937, kdy se obracel na Alberta Einsteina a Rabindranátha Thákura v předvečer druhé světové války.“

„Je tam projev Jana Masaryka. Ten ale není z archivu českého rozhlasu, ten je z archivu BBC, odkud se za války vysílalo do protektorátu. Toto je ten úvodní, kterým zahajoval v devětatřicátém roce vysílání BBC v češtině.“

Období po roce 1948 je zastoupeno třeba slavným projevem Antonína Zápotockého o Ježíškovi, který zestárl a narostly mu vousy, nebo záznamem z pohřbu Klementa Gottwalda. Zvuky připomenou i rok 1968 a normalizaci a pak už zazní vysílání rozhlasu o narušení pořádku při demonstraci 17. listopadu.

Celý projekt s názvem *České dějiny ve zvuku* najdete na internetových stránkách www.radio.cz.

Zdroj: Český rozhlas 7, Rádio Praha

Výstava v Ostravě: Krásná Barbora – život a dílo Boženy Němcové

Život a dílo slavné české spisovatelky Boženy Němcové představuje výstava na slezskoostravské radnici. Unikátní expozice s názvem *Krásná Barbora, odvážná Božena* nabízí více než čtyřicet panelů s texty, fotografiemi a ilustracemi, nechybějí ani spisovatelčiny osobní věci. Návštěvníci si zde také mohou prohlédnout například originály výtvarných kost

týmních návrhů k filmové *Babičce* s Jarmilou Kurandovou z roku 1971 včetně originální filmové klapky. Filmovou *Babičku* s Terezií Brzkovou z roku 1940 připomene kromě fotografií památník s podpisy herců a tvůrců filmu, který patří herečce a spisovatelce Nataše Tanské. Jeden z panelů je věnován skutečné Viktorce. Vystaveny jsou také osobní věci známé spisovatelky – pero, zápisník, pečetidlo s jejím monogramem B. N. a staré hodiny. Výstavě dominuje kopie obrazu Boženy Němcové od Josefa Hellicha z roku 1845. Výstavu doplňují česká i zahraniční vydání *Babičky*, a to například i v čínštině. Výstava ve Slezskoostravské galerii potrvá do **14. října**.

Cena Významná česká žena ve světě má dalších pět laureátek

Historička, básnířka, vědkyně v oboru krystalografie, charitativní pracovnice i bývalá tenistka – to jsou ženy, které v Senátu ČR obdržely ocenění Významná česká žena ve světě. Tato prestižní cena se uděluje už počtvrté. Cenu významným Češkám, které se prosadily v zahraničí, uděluje Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů a Stálá komise Senátu ČR pro krajany žijící v zahraničí. Podporuje ji i ministerstvo zahraničních věcí. K dosavadním laureátkám letos přibýlo dalších pět jmen. Je mezi nimi například básnířka Hana Gerzanicová-Hons, která velkou část života prožila v Austrálii a letos oslavila jedna-

osmdesáté narozeniny. Velmi se zasloužila o rozvíjení vztahů mezi Českem a Austrálií. Cenu získala i historička Eva Hahnová, která od roku 1968 žije v Německu. Eva Hahnová se dlouhodobě věnuje historii česko-německých vztahů. Další vědkyní, která letos získala cenu Významná česká žena v zahraničí, je odbornice v oboru krystalografie Jarmila Jančaříková. I ona z Československa odešla po srpnu 1968 a dnes působí ve Spojených státech. Její pozdější objevy v krystalografii využil například jiný slavný český vědec Antonín Holý při hledání nových léků proti HIV a dalším nemocem. Dalšími dvěma oceněnými ženami jsou bývalá vynikající tenistka Hana Sládková Koželuhová, která dnes žije ve Švýcarsku a věnuje se především charitativní práci, a hraběnka Mathilde Nostitzová. I ona podporuje řadu charitativních projektů v Česku, například programy pro nevidomé Bílá pastelka nebo výcvik vodičích psů.

Ministerstvo školství začalo odškodňovat studenty vyloučené za komunismu z vysokých škol

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy začalo posuzovat žádosti o odškodnění někdejších studentů, kteří byli v letech 1948-1956 z politických důvodů vyloučeni z vysoké školy. Jednorázové odškodné bude vypláceno ve výši až 100 000 korun, uvádí ministerstvo v tiskové zprávě. Nárok na odškodnění mají pouze čeští občané, kteří byli ve stanoveném období vyloučeni z vysoké školy, jež se nachází na území dnešní České republiky. Žádosti o odškodnění mohou perzekuovaní posílat na ministerstvo až do konce roku 2011, musí ale prokázat, že jsou rehabilitovanými studenty. Podle ministerstva školství není odškodné předmětem dědictví, a nemohou se tak o něj přihlásit příbuzní těch perzekuovaných studentů, kteří už zemřeli.

Webové stránky se svazky StB fungují již v plném rozsahu

Po devíti dnech od prvního spuštění, kdy pro velký nápor zájemců systém zkolaboval, fungují již v plném rozsahu na webu www.svazky.cz unikátní elektronické databáze někdejší Státní bezpečnosti (StB) – počítačové registry EZO a SEZO. Obsahují jména statisíců lidí, kteří údajně měli co do činění s StB. Na web je 7. července vyvěsil bývalý disident Stanislav Penc. Ke zveřejnění seznamů ho prý přimělo chování Ústavu pro studium totalitních režimů a jemu podřízeného Archivu bezpečnostních složek. Podle Pence si monopolizují pohled na historii, zatajují informace a ke zveřejnění vybírají mediálně vděčné kauzy. Ředitel ústavu Pavel Žáček kritiku odmítl, Penc se podle něj navíc vlamuje do otevřených dveří. Oba elektronické registry jsou zatíženy chybami, varoval Žáček.

Ředitel pražské zoo Fejk povede Českou národní budovu v New Yorku

Pražský magistrát potvrdil, že ředitel pražské zoologické zahrady Petr Fejk svůj post opustí. Fejk vyhrál výběrové řízení na nově vytvořené místo ředitele České národní budovy v New Yorku. Česká národní budova spadá pod Čes-

ká centra a sídlí tam například generální konzulát a České centrum New York. Podle České televize je post jejího ředitele zcela novou pozicí. Secesní budova na Manhattanu prošla v uplynulých letech kompletní rekonstrukcí, znovu byla otevřena loni v říjnu. Fejk už před časem řekl, že je dobré odejít na vrcholu, když je v zoo vše v pořádku. Fejk o práci v diplomacii uvažoval už dříve. Před dvěma lety dostal nabídku stát se ředitelem Českých center v zahraničí, ale odmítl ji. Pod vedením bývalého učitele češtiny a pozdějšího klubového manažera Fejka se představila většina areálu pražské zoo, přibyla řada nových pavilonů.

Kratochvíl i Štreit radili na tvůrčích dílnách v Lednici

Cennými radami věhlasných českých fotografů včetně Antonína Kratochvíla a Jindřicha Štreita se v uplynulých třech týdnech řídili účastníci prvního ročníku Jihomoravského fotografického workshopu v Lednici na Břeclavsku. Výsledky jejich společného uměleckého poznávání jižní Moravy mohou zájemci zhlédnout na několika výstavách, například v Lednici a Poysdorfu v Rakousku. Uvedla to fotografka a organizátorka dílen Michaela Cibulková. Kromě Čechů a Slováků přijeli do Lednice také zájemci ze Švédska, Rumunska, Rakouska, Slovenska, Německa a Spojených států. Celkem se zúčastnilo čtyřicet lidí. Dílny se prý zopakují i příští rok, mezi lektory se možná objeví i nějaké známé jméno ze zahraničí.

Henkl Art. Award

Osmý ročník Henkl Art. Award byl vyhlášen v pěti kategoriích. Celkem se za ČR přihlásilo dvaosmdesát autorů maleb, kreseb, fotografií, videoartu a instalací. Do finále postoupili Ondřej Maleček s verzí tzv. neumělecké malby, Dominik Lang a jeho proměny reálných architektonických prostorů novými typy objektů a Pavel Trichoň s tragikomickými performancemi. Dílo celkového vítěze letošní soutěže bude vystaveno ve vídeňském muzeu Moderního umění Nadace Ludwig.

Kanadské listy ukončily svou existenci

Kanadské listy po dvačtyřiceti letech ukončily svou existenci. O zakladateli a vydavateli *Kanadských listů* Mirkovi Janečkovi, jeho spolupracovníci a manželce Janě a o jejich dalších plánech – přesunout se do staré vlasti a vydat paměti a sborníky o vojácích, letcích a parašutistech, jejichž památce zasvětil Mirko Janeček kus svého života, Vás budeme informovat v příštím čísle Klubu.

Autor na dnes

je multimediální projekt Slovenského rozhlasu, určený najmä študentom-stredoškólakom, ktorí sa pripravujú na maturitu z predmetu „Slovenský jazyk a literatúra“, na stanici Rádio Devín každý pondelok o 11:30. Nájete tam aj slovník pojmov: <http://www.rozhlas.sk/inetportal/2007/projects/autor/index.php?page=../dictionary>

KNIŽNÍ NOVINKY

Dietmar Grieser: *Der Onkel aus Pressburg. Auf österreichischen Spuren durch die Slowakei.*

Wien 2009, Amalthea. 2. Auflage, 272 Seiten, teilweise farbige Abbildungen, 59 Schwarz-Weiß-Abbildungen, Maße: 14,6 × 22 cm, Geb. mit Su., Deutsch, ISBN-10: 3850026841, ISBN-13: 9783850026840, Preis: 19.95 EUR

Über das Buch: Nicht nur die gute alte Preßburgerbahn, Beethovens Mondscheinsonate oder die weltberühmte Kunstsammlung Albertina verbinden Österreich mit seinem östlichen Nachbarland: Auf dem Staatsgebiet der heutigen Slowakei sind Franz Léhar, Opernprimadonna Lucia Popp und die Maler Attersee und Lehmden, Hotelkönig Eduard Sacher, Filmstar Peter Lorre, Bundespräsident Theodor Körner und Hugo Portisch zur Welt gekommen.

Auch Andy Warhol und Paul Newman, Kronprinz Rudolfs letzte Liebe Mary Vetsera und der Begründer der Stress-Forschung, Jan Selye, haben slowakische Wurzeln. Die Schafalmen der Hohen Tatra haben die Wiener Heurigen mit „Liptauer“, der Schiefersteinbruch von Marinka das gesamte k. u. k. Österreich mit Schultafeln versorgt. Und wie das Sisi-Denkmal von Bardejovské Kúpele (Bad Bartfeld) sämtliche politischen Stürme des 20. Jahrhunderts überstanden hat, ist überhaupt ein Capriccio für sich.

Zu bestellen unter:

<http://www.amalthea.at/index.php?id=10&show-BookNr=8179>

Zdenka Becker: *Taubenflug* Picus Verlag, Wien

Eine Mutter-Tochter-Beziehung und eine grenzenlose Liebe vor dem Hintergrund politischer Umbrüche 1968 und 1989 in der Tschechoslowakei

Seit ihrer Kindheit verbringen die Nachbarskinder Silvia und Daniel jede freie Minute miteinander. Doch die Mütter der beiden haben ganz andere Pläne: Silvia soll Daniel Bruder Gregor heiraten, um einen gemeinsam geerbten Garten wieder in ein ganzes Grundstück zu verwandeln. Als ein neuer Pfarrer in

das Dorf in der Nähe von Bratislava kommt und den beiden Jugendlichen ermöglicht, sich um den Taubenschlag im Pfarrhof zu kümmern, entwickeln sie eine Leidenschaft für die Tiere, die Daniel zunächst sogar die sexuellen Neigungen des Geistlichen akzeptieren lässt. Doch von einer Fahrt zu einem Taubenflugwettbewerb nach Ungarn kehrt Daniel eines Tages nicht zurück, und nur Silvia glaubt zu wissen, dass Daniels Verschwinden nichts mit der Niederschlagung des Prager Frühlings zu tun hat. Für die junge Frau, die bald ebenfalls das Land verlassen wird, beginnt eine jahrzehntelange Suche nach ihrer großen Liebe, aber

alle Spuren verlaufen im Sand. Erst nach dem Tod ihrer dominanten Mutter erfährt Silvia, wie sehr die Erbschaftsstreitigkeiten ihr ganzes Leben beeinflusst haben.

Spannend und berührend erzählt Zdenka Becker die Geschichte einer Kindheit und Jugend in der Tschechoslowakei der fünfziger und sechziger Jahre, einer Suche nach Selbstverwirklichung vor dem Hintergrund der sozialistischen Gesellschaft. Eine Mutter-Tochter-Beziehung vor dem Hintergrund politischer Umbrüche.

Lesetermine:

17. September, 19:30 Uhr, Österreichische Gesellschaft für Literatur

19. September, 8:00 Uhr (in der Früh!), Vierundzwanzig Stunden Literatur „Rund um die Burg“, Hauptzelt (zwischen dem Burgtheater und Cafe Landmann), Wien

4. November, 19:00 Uhr, Slowakisches Institut, Wipplingerstr. 26 a, 1010 Wien

9. November, 19:00 Uhr, Wilde Worte, Amerlinghaus, Stiftgasse 8, 1070 Wien

11. November, 17:00 Uhr, Thalia Buchhandlung, Kremser Gasse, 3100 St. Pölten

15. November, 11:30 – 15:00 Uhr, Lesefestwoche, Buch Wien 09, Hundertwasser-Schiff, Wien

Buchbestellungen und Lesungen buchen unter:

vertrieb@picus.at (Barbara Giller) und presse@picus.at (Helene Griendl) und in allen Buchhandlungen

Info: zdenka.becker@gmx.at

www.zdenkabecker.at

Studia Academica Slovaca 38

Prednášky XLV. letnej školy slovenského jazyka a kultúry. Bratislava 2009: Stimul, ISBN 978-80-223-2667-4, 362 S. Ein Sammelband mit 30 Aufsätzen zur slowakischen Sprache, Literatur und Kultur.

Renáta Kamenárová, Eva Španová, Helena Ivoríková, Dorota Balšíňková, Zuzana Kleschtová, Michaela Mošatová, Hana Tichá: *Křížom-krážom. Slovenčina A2*

Univerzita Komenského v Bratislave 2009, Studia Academica Slovaca, centrum pre slovenčinu ako cudzí jazyk, 207 S., br., durchgehend farbig illust., zahlr. Abb., ISBN 978-80-223-2607-7

Nähere Informationen:

tel./fax: 00421/ 2/ 593 39 497

e-mail: sas@fphil.uniba.sk

web: <http://www.fphil.uniba.sk/sas>

Zeitschrift „tribüne – zeitschrift für sprache und schreibung“ aufmerksam machen, deren Beiträge unter dem Gastherausgeber Heinz-Dieter Pohl dem Thema „Sprachkontakt“ gewidmet sind (u. a. auch dem tschechisch-deutschen, slowakisch-deutschen Sprachkontakt in Wien sowie dem Sprachkontakt in Kärnten):

tribüne 3 / 2009, Wien (Infothek), ISSN 1608-5884

Zum Inhalt:

Editorial (Heinz-Dieter Pohl)

Sprachkontakt und österreichisches Deutsch (Heinz-Dieter Pohl)

Bohemismen (und Slowakismen) in Wien (und Österreich) (Stefan Michael Newerkla)

Österreichische Einflüsse im Tschechischen auf lexikalischer Ebene (Dalibor Zeman)
Sprachkontakt in Kärnten (Heinz-Dieter Pohl)
Deutsche Elemente im österreichischen Romanes (Dieter W. Halwachs)
 Jahresabo:
<http://www.infothek.at/zsjava.php>
 Bestellungen von Einzelheften um EUR 6,- zuzüglich Versandkosten bei:
 Infothek – Verlag und Literaturwerkstatt – Dr. Bruno Prowaznik
 Adresse: A-1160 Wien, Roterstr. 68/2
 Tel./Fax: +43 (0) 1/ 486 32 69, E-Mail: Verlag@infothek.at
 Vertreten durch: Dr. Bruno Prowaznik
 e-mail: bruno.prowaznik@infothek.at

Mira Nábělková: *Slovenčina a čeština v kontakte*

Pokračovanie príbehu.

Bratislava – Praha 2008, Veda, vydavateľstvo SAV – Jazykovedný ústav L. Štúra SAV – Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, ISBN (EAN) 978-80-224-1060-1, brožovaná väzba, 364 strán, rozmer: 16,7 x 23,7 cm
 Kniha sa zaoberá vývinom česko-slovenských jazykových vzťahov po rozdelení spoločného štátu. Pozornosť sa venuje postojom a komunikačným stratégiám používateľov slovenčiny a češtiny v interetnickom kontakte, vývinu pasívneho/percepčného bilingvizmu a jazykovému manažmentu.

„The Slovakists Around the World Database“ der Studia Academica Slovaca

Sie erreichen Sie unter dem Link: <http://www.e-slovak.sk/dls/>

Informace Českých drah

Tarifní podmínky do konce platnosti grafikonu, zhodnocení obchodní strategie Léto 2009 a vyhodnocení prodejnosti elektronických mezinárodních jízdních dokladů eTiket, to byly hlavní témata tiskové konference Českých drah. Vyhodnocení nabídek, novinky a podzimní výhody médiím představili náměstek generálního ředitele Českých drah pro osobní dopravu Antonín Blažek, výkonný ředitel pro marketing a komunikaci Aleš Ondrůj a vedoucí oddělení cenotvorby a prodeje Tomáš Čech.

Zhodnocení se týkalo zejména sezónní nabídky Léto 2009, která dle zástupců drah přilákala během letních měsíců až dva miliony cestujících, což ve výsledku činí meziroční růst tržeb o 150 milionů korun, tedy zhruba o 5 %. K využití balíčku zvýhodněných a zajímavých nabídek pro cesty vlakem logicky přispělo období letních prázdnin a dovolených. Jednalo se především o síťové jízdenky SoNe+ pro regionální vlaky, které platily nejen o víkend, ale i během pracovních dnů či svátků. Snížená cena jednodenní jízdenky REGIONet dle vyhodnocení do vlaků přivedla až 25 tisíc nových zákazníků.

Některé ceny produktů z programu Léto 2009 budou zachovány až do 12. prosince 2009, kdy se bude měnit jízdní řád.

REGIONet, který byl v létě zlevněn ze 150 Kč na 99 Kč, si uchová svou sníženou cenu i nadále. SONE+ ve variantě pro regionální vlaky (Os, Sp) bude platit i nadále nejen v dny pracovního klidu, ale také ve dny pracovní.

Kritizované omezení, kdy majitelé In-karet nemohli v pátku, resp. pondělí, uplatnit slevu Rail+ na místenky ve vlacích SuperCity, které jedou v době dopravní špičky, bude již zrušeno. Svou místenku tak pořídíte do všech spojů SC bez rozdílu za 100 Kč u pokladny, resp. za 97 Kč přes eShop ČD; samozřejmě s jedinou výjimkou – kontingentem místenek za 0 Kč pro spoje na tzv. jižní větví, které jsou vystaveny do vozů č. 6 a 7, na relace Praha – Brno, resp. Břeclav, a podmíněny vlastnictvím platného vnitrostátního dokladu na tuto trasu.

Za letní období bylo prodáno na 13 tisíc eTiketů do zahraničí v celkové hodnotě 7,8 milionů korun. Z globálního pohledu bylo za prvních 8 měsíců letošního roku pak zhruba 26,7 tisíce low-cost jízdenek za 16,4 milionů korun. „Po odečtení nákladů předpokládáme za letošek čistý zisk 15 až 20 milionů Kč,“ říká Aleš Ondrůj.

Kromě již uvedených novinek, resp. zachovaných cen z léta 2009, dopravce chystá balíček výhod spojený se dnem železnice, tj. 26. 9. 2009. Každý, kdo daný den pojedou vlakem s jízdenkou REGIONet, má možnost koupě KMB s 20% slevou, tzn. za 1 600 korun.

Do připravovaných projektů budou zahrnuty nabídky určené na pevná data. 28. října bude možné prostřednictvím zatím nespécifikovaného obchodního řetězce zakoupit jednodenní síťovou jízdenku ČD Net. 17. listopadu bude zahájen prodej jízdenek do západních evropských destinací. Přesné informace o těchto projektech zatím nebyly uvolněny.

Specializované firmy dokončily elektrifikaci železniční stanice ve Znojmě. Vlaky do Šatova začnou jezdit od října, do Vídně se lidé svezou od prosince

Nasednout ve Znojmě na zbrusu novém nástupišti do klimatizovaného vozu rakouských drah a do hodiny a půl se procházet Vídní. Takové pohodlí mohou okusit lidé již od prosince letošního roku. Odborníci specializovaných stavebních firem už dokončili elektrifikaci znojemského nádraží, finišují i s elektrifikací posledních úseků trati mezi Znojmem a Šatovem. „V těchto dnech pracujeme na montáži kolejí na trati a souběžně i na instalaci trakčního vedení. Vše by mělo být hotové v první polovině října. Potom dokončíme aktivaci zabezpečovacího zařízení,“ informoval David Sichrovský ze společnosti Skanska.

V nejbližší době dělníci namontují tři železniční přejezdy a jeden přechod pro pěší. „Ještě nám zbývá dokončit dláždění a odvodnění svahů a terénní úpravy,“ přiblížil dění na stavbě Sichrovský.

Správa železniční dopravní cesty včera oficiálně oznámila, že hlavní práce na elektrifikovaném úseku trati mezi Znojmem a Šatovem jsou již hotové. Kompletního dokončení se v rámci stavby dočkala také železniční stanice ve Znojmě.

„Hotová je také technicky náročná, ale úspěšně provedená rekonstrukce znojemského viaduktu přes údolí řeky Dyje. Součástí rekonstrukce viaduktu je i vybudování osvětlení, které přispěje k propagaci stavby po jejím dokončení,“ přiblížil tiskový mluvčí správy Pavel Halla. Nedávno pokládali stavaři poslední části kolejí na viaduktu nad Vídeňskou ulicí ve Znojmě. „Po šestadvacátém září pak začneme natahovat trakční vedení a namontujeme zabezpečovací zařízení,“ doplnil Sichrovský.

Mezi Znojmem a Vídní tak poprvé v historii vznikne přímé spojení elektrifikovanou tratí. „Celý projekt je velmi významný, protože úsek navazuje na již dříve zrekonstruovanou trať od státní hranice s Rakouskem do Šatova. Mezi Znojmem a Vídní vznikne přímé spojení elektrifikovanou tratí a příhraniční železniční infrastruktura na Znojmsku se napojí na evropskou síť,“ uvedl generální ředitel Správy železniční dopravní cesty Jan Komárek.

Provoz na trati Šatov – Znojmo přitom odstartuje již na konci října. „Do doby platnosti nového grafikonu musí ještě vlaky z Rakouska končit v Šatově, protože elektrický provoz bude zaveden až od nového grafikonu. První přímý vlak z Rakouska přijede tedy do Znojma až v prosinci podle nového jízdního řádu,“ uvedl Halla.

Zvýšení počtu spojů do Vídně ve srovnání s minulostí zatím železničáři nechystají. „Vlaky budou jezdit ve stejné frekvenci jako dosud. Jde o přibližně pět párů souprav denně. Cestující se svezou pouze rakouskými vozy, novinkou jsou prodloužené spoje do vídeňského Nového Města. Některé spoje pojedou i dále,“ sdělil ředitel osobní dopravy drah Pavel Karšulin. Celá stavba má hodnotu 1,231 miliardy korun. „Projekt je navržen ke spolufinancování Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Doprava. Celková výše z Fondu soudržnosti může činit až pětasedesát procent nákladů, tedy přibližně 947 milionů korun,“ uzavřel Halla. Díky elektrifikaci a celkové rekonstrukci trati se podle odborníků traťová rychlost zvýší až na devadesát kilometrů v hodině.

*Zdroje: České dráhy, ŽelPage 4. 9. 2009, Znojemský deník, str. 1
Zasláno: ing. J. Zajíček*

Na pražském Hlavním nádraží se otevřelo nové odbavovací centrum

Na pražském Hlavním nádraží bylo slavnostně otevřeno nové odbavovací centrum Českých drah. Jeho součástí jsou například nové pokladny. Generální ředitel drah Petr Žaluda zrekonstruované prostory bývalé úschovny zavazadel přirovnal k letišti. „Věřím, že pražské nádraží se stane jedním z nejhezčích železničních stánků v Evropě,“ uvedl. Otevřením nových pokladen se uzavřela druhá fáze rekonstrukce nádraží. Investorem rekonstrukce je italská firma Grandi Stazioni. Ta již obnovila téměř celou severní část. První prodejna se zde otevřela koncem roku 2007, počátkem letošního června přibýlo dalších 3 000 metrů čtverečních obchodních prostor. Funguje zde například prodejna

s dárky, zastoupení mobilního operátora, prodejce brýlí, obchod s mladou sportovní módou, prodejna tabáku a denního tisku nebo prodejna pralinek. Nyní se otevřela nová restaurace rychlého občerstvení Burger King.

VIDEOTÉKA A FONOTÉKA Kulturního klubu (s podporou MZV-OKKV)

Seznam videokazet:

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Císařův pekař
České Budějovice (něm.)
Český Krumlov (něm.)
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Obchod na korze
Ostře sledované vlaky

Osudý dobrého vojáka Švejka I-II
Otesánek
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Záskok
Pohádky:
Broučci
Byl jednou jeden král

Čerte, drž se svého kopyta
Kocour Vavřinec
Krtečkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Nesmrtelná teta
Princezna se zlatou hvězdou
na čele
Pyšná princezna
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
Jarmila Šuláková – Folk songs
Jen vzpomínky poštáctví
kluka (písničky J. Vyčítala)
Krtečkova dobrodružství I-II

Krútnava (písničky)
Neuvěřitelné situace: Šimek
a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Pohádky z mořské hlubiny
Prague (koncert Filharmonie)
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The Best of Pavel Bobek
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelišky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte paní Ivanu BROŽOVOU, tel. 0650 400 17 10, roh Barichgasse 21 a Ottogasse, 1030 Wien (prostory školky a družiny). Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien

záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99

fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2009 činí **29,- €** (členský příspěvek 14 € + předplatné 15 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2009 činí **30,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2009 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, tel. 0043 (0) 669 195 44 077,

tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02

Centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 602 36 51, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka

na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,

Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,

informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrngasse 17, 1010 Wien

ředitelka dr. Taťjana Langášková

tel./fax: 0043 1 535 23 60 - 14

www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz

Po – Pá 10:00-17:00

Mag.

Sylvie Šebelová

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**

+43 699 12 64 29 38 **mobil**

office@sebelova.at **e-mail**

www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien

Česká centrála cestovního ruchu

Herrngasse 17, 1010 Wien

ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska

tel.: 0043 1 533 21 933

fax: 0043 1 533 21 934

e-mail: info-at@czechtourism.com

www.czechtourism.com

TISKÁRNA SLÁDEK ZNOJMO

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

PŘIŠLI JSME ODJINUD...

Marie Brandeis

KNIHA ROZHOVORŮ S ČESKY A SLOVÁCKÝMI PRAVOSLAVY
KLP Praha 2009

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30, nebo přímo v **Kulturním klubu**.

KOREC und BLÁŽEK OEG

Restaurant

PRESSBURG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %
Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81
Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Vídeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Band
Svazek
1

Herausgegeben von
K. vydání připravili
Helena Basler
Marie Brandeis
Jiří K. Kroupa
Jana Starek

Tschechisches kulturhistorisches Institut

České kulturněhistorické centrum

Wien - Praha
2006

KARDINAL PENZIÓ

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Uherce 310
Slovensko

- Ubytovanie
- Reštaurácia
- Gril
- Kaviareň
- Café
- Sauna
- Fitness
- Parkovanie

TEL./FAX: 038/7486 159 VELKÉ UHERCE č. 310

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at www.slovaci.at

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

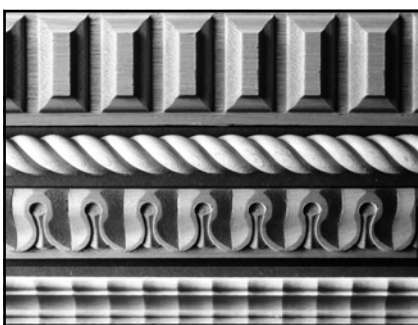
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slavistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Slowakisches Institut
Wien
Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

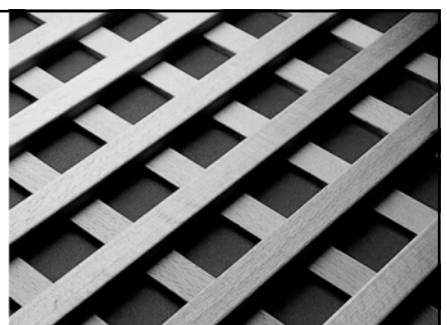
Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
tel./fax: 43 - 1 - 53 54 057
www.sivieden.mfa.sk
e-mail: siwien@gmx.at

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
 tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
 theaterbrett@Eunet.at,
 www.theaterbrett.at
úterý – sobota od 20 hod.

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
 1030 Wien, Steing. 24
 tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
 fax: ++43-1-812 36 50
 e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
 www.pastrnak.at.ac
 (st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vítáme Vás v internetové parfumerii
 www.extraparfum.at

Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
 Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
 Restaurierung / Keramikurse
 Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
 Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
 1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

Mobiles

Theater für Kinder

tel 01/505 98 06
 e-mail: theater.moki@chello.at
 www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže

Jan & Tamara
 Brabenec,
 Spittelberggasse 7,
 1070 Wien,
 tel./fax: 526 54 22,
 po-pá 13-18 hod.,
 so 10-14 hod.

**Výhodné ubytování
 ve Vídni**

M. SEĎA
 Westbahnstr. 18, 1070 Wien
 Tel. 524 38 73, 617 27 06

Právník v ČR

JUDr. Josef Franc
 advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
 tel./fax : 004202 848 18 008,
 mobil: 00420602 850 267
 e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků
 v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
 und Slowaken in Österreich
 Schloßelgasse 18, 1080 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
 fax: 0043-1-79 88 454
 e-mail: info@kulturklub.at
 www.kulturklub.at

SALON

MIMI-ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
 zdravotní sestra

Odborná kosmetika, pedikúra,
 manikúra, el. epilace chloupků,
 manuelle lymphdrainage,
 aromamassage, soft-laser
 Termín dle dohody:

tel. + fax: 01/98 24 867
 Út – pá 8:30-11:30 + 14:00-18:00
 1140 Wien, Kienmayerg. 48

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
 v redakci.

Hledám paní
 na částečný úvazek
 k úklidu.
 Podmínkou je auto.
 Volejte na číslo:
0699/11 06 17 11

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolarik
 seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

Dr. Erika Chovanec

PSYCHOLOGICKÉ A PEDAGOGICKÉ
 PORADENSTVO

1120 Wien
 tel.: 0043 69911692185
 erika.chovanec@gmx.at

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
 předělávky, vlastní výroba (těž z doneseného
 materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
 tel. / fax 604 54 85,
 po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
 Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

**PRO
LIN
GUA**

PROLINGUA
Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz

Klub, školka, družina
—
doučování

Znáte kořeny
svého rodu?

Obratťe se s důvěrou
na naši heraldickou kancelář!

Újezdský herold
Heraldická kancelář

VÁCLAV KULLE

Ježovická č.114
190 16 Praha 9
Česká republika

Telefon:
pondělí - pátek
+420/281 972 116

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**
1060 Wien, Hofmühlgasse 18
E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

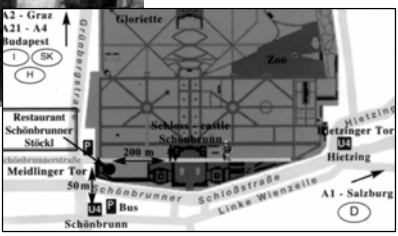

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!
Nabízíme:
svatby, podnikové a rodinné osłavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.
Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyň
10:00-22:00, otevřeno po celý rok
1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29
tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmis-chen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dřšťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo –
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31
otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**Kleines
Wiener Cafe**
DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.
Osłavy na objednávku.
Budějovické pivo.

VÝZNAMNÁ VÝROČÍ ČESKÝCH DĚJIN A ČESKÉ KULTURNÍ A HUDEBNÍ HISTORIE

889

Snad první bojovné střetnutí Moravanů s kočovnými ugrofinskými Maďary.

Čechové si u franckého krále Arnulfa stěžovali na útisky Moravanů.

929 (nebo 935)

28. září

Přičiněním svého bratra Boleslava přišel o život na Staré Boleslavi **kníže Václav**, syn Vratislava a Drahomíry, který byl brzo ověnčen mučednickou svatozáří. Panovníkovo mrtvé tělo bylo Boleslavem převezeno do Prahy do kostela svatého Víta, který se stal centrem svatováclavského kultu. Svatováclavská tradice sehrála v českých dějinách neobyčejně významnou pozitivní roli, i když byla někdy zneužívána (např. za protektorátu). Tradice Václavovi připisuje velice dobré vzdělání a zejména podporu šíření křesťanství. Nechal přenést do Prahy ostatky sv. Ludmily, na Pražském hradě založil chrám sv. Víta. Od 10. století je Václav uctíván jako světec, nejprve v Čechách, a pak i v sousedních zemích. Od doby Karla IV. se symbolem českého státu stala tzv. Svatováclavská koruna, jíž byly podřízeny jednotlivé země Koruny české. Z 12. století pochází píseň *Svatý Václave, vévodo české země*, hymna středověkého českého státu.

Na knížecí stolec nastoupil mladší bratr Václava **Boleslav I.**

1189

léto

Na sjezdu šlechty a prelátů v Sadské u Nymburka vyhlášen nejstarší zákoník v českých zemích, tzv. **Statuta Konráda Oty.**

1389

podzim

Václav IV. se po smrti královny Johanny oženil s princeznou Žofií, dcerou bavorského vévody Jana a neteří zesnulé královny. Žofie proslula jako obdivovatelka Jana Husa.

1479

červenec

U Olomouce se osobně setkali soupeři o českou královskou korunu Vladislav Jagellonský a Matyáš Korvín.

21. července

Byl slavnostně vyhlášen tzv. **olomoucký mír**, podle něhož měli oba panovníci užívat titul český král, přičemž Vladislav měl vládnout v Čechách a Matyáš na Moravě, ve Slezsku a Horní i Dolní Lužici.

1489

Martin z Tišnova vytiskl tzv. *Kutnohorskou bibli.*

Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic komentoval situaci v Čechách ve své *Satiře ke sv. Václavovi.*

4. srpna

Kameník Matěj zvaný Rejsek (asi 1445, Prostějov – 1. července 1506, Kutná Hora) byl pověřen vedením dalších prací na stavbě chrámu **sv. Barbory.**

1529

21. září

Obklíčení Vídně Turky. Pod vedením zemského hejtmána Jana z Pernštejna a osmičlenné vojenské rady postavili Moravané do boje proti nim dvacet tisíc pěšáků a šestnáct set jezdců. Turecké oddíly upustily od obléhání 14. října.

1579

22. září

V pražské tiskárně Jiřího Melantricha z Aventina a Daniela Adama z Veleslavína vyšla *Práva městská Království českého* od **Pavla Kristiána z Koldína.**

1599

† Adam Daniel z Veleslavína

(31. 8. 1546, Praha – 18. 10. 1599, Praha)

Historik, slovníkář, organizátor literárního dění, knihtiskař. Oženil se s dcerou tiskaře J. Melantricha z Aventina a po jeho smrti tiskárnu vedl. Vynikající úroveň knih vycházejících jeho péčí, výzdobou a dokonalým tiskem patří k základním kamenům české knižní kultury.

1609

Jan Kepler s finanční podporou císaře Rudolfa II. vydal spis *Astronomia nova.*

V Praze zemřel známý rudolfinský malíř **Josef Heintz starší** (1564, Basilej).

1619

Fridrich (Bedřich) BRIDEL

(1. 4. 1619, Vysoké Mýto – 15. 10. 1680, Kutná Hora)

Meditativní básník, překladatel a autor adaptací knih s nábožensky vzdělávací tematikou. Vstoupil do jezuitského řádu, studoval tzv. filozofii a teologii. Byl vysvěcen na kněze, působil jako učitel, řídil řádovou tiskárnu v pražském Klementinu, poté se věnoval kazatelské a misijnářské činnosti. Byl velmi oblíben v širokých společenských vrstvách pro účinnou pomoc a sociální citění. Podlehli moru při ošetřování nemocných. Nejvíce je oceňována Bridelova meditativní báseň *Co Bůh? Člověk?* Zapůsobil velmi silně na preromantickou a romantickou poezii.

1689

V Praze se narodil **malíř Václav Vavřinec Reiner** († 1743, Praha). Reiner byl po Karlu Škrétovi a Petru Brandlovi třetím nejvýznamnějším představitelem české barokní malby. Jeho hlavními obory bylo krajinářství a freska.

1709

V Děčíně se narodil rokokový malíř **Antonín Kern** († 1747, Drážďany). Malíř, jenž strávil tvůrčí život v Itálii a v Drážďanech, přijel do vlasti pouze na několik let, aby zde vytvořil svá nejlepší plátna.

V Praze se narodil sochař a řezbář **Jan Antonín Quittner** († 1765, Praha). Vyučil se u svého otce Ondřeje Filipa.

1719**Gelasius DOBNER**

(30. 5. 1719, Praha – 24. 5. 1790, Praha)

Zakladatel kritického dějepytu v české historiografii. Narodil se v pražské německé měšťanské rodině. Na piaristickém gymnáziu v Kosmonosech se naučil česky. Vstoupil do piaristického řádu, pak studoval v Hornu a pokračoval ve studiích ve Vídni. Roku 1752 se stal prefektem piaristického gymnázia v Praze, byl rektorem novoměstské koleje. Aktivně se podílel na činnosti Soukromé společnosti nauk v Čechách. Ve svých výkladech Dobner zavrhl Hájkovy představy o původu českého národa. Spor o Hájkovu kroniku se dnes hodnotí jako první vědecký konflikt v českých zemích, který měl dalekosáhlý význam nejen pro historiografii, ale i pro historické podvědomí celé společnosti.

1729**9. – 15. října**

V Praze se konaly velkolepé oslavy kanonizace sv. Jana Nepomuckého. Životní příběh generálního vikáře Johánka z Pomuku, který na sklonku 14. století zemřel jako oběť rozporů mezi králem Václavem IV. a pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna, se postupem doby proměnil v legendu o královnině zpovědníku, který obětoval život pro uchování zpovědního tajemství.

1749**10. dubna**

Narozen český fyziolog a lékař **Jiří PROCHASKA** († 17. 7. 1820, Vídeň). Vystudoval ve Vídni, poté až do roku 1791 působil v Praze jako profesor anatomie a očního lékařství. Tehdy zavedl do anatomie injekční stříkačku umožňující některé cévní objevy. Dospěl k poznatkům o chování cévní stěny v krevním oběhu a upozornil na funkci cév při růstu kostí. Operací šedého zákalu zachránil zrak třem tisícům pacientů. Snad největší uznání získal svým výkladem fyziologie nervového systému. V rámci této teorie vytvořil koncepci nervového reflexu, poprvé také popsal gynekologické nádory. Po roce 1791 odešel do Vídně, kde se stal zástupcem profesora Josepha Bartha na vídeňské univerzitě a zpočátku se zabýval týmiž předměty jako v Praze. Byl zakladatelem anatomického muzea ve Vídni. Byl členem několika zahraničních vědeckých společností: akademie v Paříži, akademie v Petrohradě, lékařských společností v Německu, Francii a v Rusku. Obdržel *Österreichisch-Kaiserliche Leopold-Orden – Leopoldův kříž*. Zajímal se také o malbu a hudbu. Je pravděpodobně (!) pochován na hřbitově Sankt Marxer Friedhof ve III. vídeňském okrese. Jeho literární činnost je značná, uveřejnil také řadu článků a pojednání ve zprávách Královské české učené společnosti a vídeňského Josefina a ve sborníku *Wiener Beiträge zur praktischen Arzneykunde*.

1789**12. září**

Ve Štrasburku zemřel významný člen slavné mannheimské kapely **František Xaver Richter**, autor řady originálních triových sonát a sedmdesáti symfonií.

1799**10. září**

Z iniciativy šlechtické Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách (Gesellschaft der patriotischen Kunstfreunde in Boehmen) vznikla kreslířská škola, později nazvaná **Akademie výtvarných umění**, s prvním ředitelem malířem J. Berglerem.

1829*** František Chládek**

(23. 8. 1829, Hředle u Rakovníka – 20. 9. 1861, Senomaty u Rakovníka)

Básník-samouk, autor sociálně kritické, politické a přírodní poezie.

*** Josef Václav FRIČ**

(5. 9. 1829, Praha – 14. 10. 1890, Praha)

Básník, prozaik a dramatik, novinář, překladatel, aktivista revoluce 1848, radikálně demokratický politik. Vedl velice pohnutý život, pracoval ve prospěch národní věci, vydával české noviny, zakládal spolky a získával spojence pro myšlenku samostatného státu. V roce 1848 organizoval odpor na barikádách a před zatykačem utekl do Vídně a Záhřebu, připojil se ke Štúrově povstání a byl těžce raněn. Po amnestii roku 1849 se vrátil do Prahy, ale pro účast na tzv. Májovém spiknutí proti Rakousku byl spolu s K. Sabinou zatčen a odsouzen na osmnáct let žaláře. Roku 1854 byl amnestován, ale v roce 1858 znovu zatčen. Roku 1859 požádal o vystěhování a žil dvacet let v nejrůznějších evropských městech. Do Čech se směl vrátit v říjnu 1879. Poté působil jako dramaturg Prozatímního divadla, redaktor a editor, kandidoval na poslance za mladočechy. Jako jediné prozaické dílo si uchovaly životnost Fričovy čtyřdílné *Paměti* (1886-87).

1859**22. srpna**

Císař propustil ministra vnitra A. Bacha (jeho propuštění se spojuje s **pádem absolutismu**) a na jeho místo povolal hraběte A. Goluchowského.

1869*** Jaromír BORECKÝ**

(6. 8. 1869, České Budějovice – 8. 5. 1951, Praha)

Básník a překladatel inspirovaný tvorbou J. Vrchlického. V letech 1920-30 byl ředitelem pražské univerzitní knihovny. Aktivně se účastnil dobového literárního a hudebního života. Byl pokládán za předchůdce české dekadence (*Rosa mystica*, 1892) a dekadentní prvky charakterizovaly i jeho povídky. Rozsáhlá byla i Boreckého překladatelská činnost. Byl též autorem hudebních referátů, literárních studií (J. Vrchlický, 1906, Jaroslav Kvapil, 1918, Alois Jirásek, 1933).

srpen – září

V habsburské monarchii došlo k finanční krizi, která byla vyvolána krachem na burze ve Vídni a Budapešti.

4. – 6. září

V Praze na Betlémském náměstí a Husinci se uskutečnily velké oslavy 500. výročí Husova narození.

1879*** Otakar ZICH**

(25. 3. 1879, Městec Králové – 10. 7. 1934, Ouběnice u Benešova)

Estetik, literární, divadelní a hudební teoretik, dramatik a hudební skladatel. Zichova estetická a uměnovědná koncepce předznamenává český strukturalismus třicátých a čtyřicátých let.

† Siegfried KAPPER

(21. 3. 1820, Praha-Smíchov – 7. 6. 1879, Pisa)

Básník německého a českého jazyka usilující o kulturní asimilaci Židů s českou kulturou, folklorista, překladatel. Studoval v Praze a ve Vídni medicínu, hojně cestoval, jako lékař působil v Chorvatsku, Františkových Lázních, Vídni a Praze. V roce 1844 poprvé přeložil do němčiny Máchův *Máj*.

1889*** Edmond KONRÁD**

(30. 5. 1889, Praha – 9. 5. 1957, Praha)

Dramatický a divadelní kritik. Patřil k Čapkovým „pátečníkům“, reprezentoval v zahraničí čs. PEN-klub, angažoval se při vzniku Kruhu spisovatelů. Vedle dramata a veseloher jsou cenným dobovým svědectvím jeho memoáry *Naděje vzpomenu* (1957).

*** Jaroslav BEDNÁŘ**

(28. 9. 1889, Vysoké Mýto – 21. 1. 1976)

Básník a prozaik, jehož základním tématem se stala první světová válka. Vystudoval Farmaceutickou fakultu UK a ve své profesi působil na různých místech Prahy. Sbírkou *Živý dech* (1963) se stala jakýmsi básnickým průvodcem Prahou, vydal i prozaická díla (*Červená země*, 1928, *Bílý smích*, 1940) aj.

*** Otto GUTFREUND**

(3. 8. 1889, Dvůr Králové nad Labem – 2. 6. 1927, Praha)

Sochař. Studoval na keramické škole v Bechyni, na Akademii výtvarných umění v Praze a na Académie de la Grande Chaumière v Paříži. Stal se vůdčí osobností českého kubismu, členem Skupiny výtvarných umělců. Působil střídavě v Praze a Paříži. Byl první, kdo uplatnil metody analytického a hermetického kubismu v sochařství.

1899*** Karel KONRÁD**

(28. 3. 1899, Louny – 11. 12. 1971, Praha)

Prozaik lyrického ladění, novinář a fejetonista. Věnoval se literatuře a žurnalistice, byl členem Devětsilu, redaktorem *Rudého práva*, spoluzakladatelem satirického časopisu *Trn*, působil v různých poradních sborech Filmového studia Barrandov a Čs. filmu. Jeho první prózou se stala *Robinsonáda* (1927), typickými prózami poetismu se staly knihy *Rinaldini* (1927) a *Dinah* (1928). Nejrozsáhlejší román *Rozchod!* (1934) patří k významným antimilitaristickým dílům o první světové válce.

1909*** František KOŽÍK**

(16. 5. 1909, Uherský Brod – 5. 4. 1997, Praha)

Autor životopisných románů převážně z uměleckého prostředí, rozhlasových her, filmových a televizních scénářů. Napsal přes třicet rozhlasových her a žánr rozhlasové hry pomohl ustálit i teoretickou prací *Rozhlasové umění* (1940). Psal také filmové a televizní scénáře, divadelní hry a operní a operetní libreta. Velkého úspěchu dosáhl hned první knihou, uměleckou biografií francouzského mima českého původu J. G. Debura *Největší z pierotů*.

*** Vladimír NEFF**

(13. 6. 1909, Praha – 2. 7. 1983, Praha)

Autor historických, psychologických a groteskně parodických románů, filmový scenárista a překladatel. Pentalogii – rodinnou ságou o rodu Nedobylů a Bornů, v níž na pozadí hlavních postav podává vlastně obraz vývoje české společnosti za sto let – *Sňatky z rozumu*, *Císařské fialky*, *Zlá krev*, *Veselá vdova*, *Královský vozataj* (vyšlo v letech 1958-1963) vytvořil V. Neff celek, který patrně nemá v české literatuře druhé poloviny 20. století obdoby.

1919*** Pavel BOJAR, pův. jm. Karel Krejčík**

(18. 5. 1919, Strakonice – 16. 11. 1999, Praha)

Básník a autor společenských románů píšící také pro mládež, překladatel. Byl vězněn v koncentračním táboře Oranienburg.

*** Jaromíra KOLÁROVÁ, roz. Setničková**

(24. 8. 1919, Praha – 2006)

Autorka socialisticko-realistických próz s morální a společenskopolitickou problematikou. Čtenářské oblíbenosti u mládeže dosáhly filmovou genézí ovlivněné novely *Holky z porcelánu* (1979) a *Léto s kovbojem* (1979).

září

Byla podepsána mírová smlouva mezi mocnostmi Dohody a Rakouskem – Podkarpatská Rus se stala územím ČSR.

10. září

Mezi mocnostmi Dohody s Rakouskem byla podepsána **mírová smlouva v Saint-Germain-en-Laye**. Rakousko se stalo suverénním státem a uznalo nezávislost ČSR i korektury svých hranic. Korektní vztahy s Rakouskem byly v následujících letech potvrzeny bilaterálními smlouvami. V Saint-Germainské smlouvě byla též ustanovena ochrana menšin.

24. září

Sudetoněmečtí poslanci odešli z rakouského parlamentu a většinou se začlenili do politického života ČSR.

28. září

Velení československých legií v Rusku vydalo rozkaz o postupné evakuaci z Ruska.

14. října

Československý parlament vyhlásil 28. říjen státním svátkem.

1929*** Milan KUNDERA (1. 4. 1929, Brno)**

Český spisovatel píšící česky i francouzsky, povídkář, autor racionálně komponovaných románů, původně také básník a dramatik. Od roku 1974 žije ve Francii. Po vydání knihy *Knihy smíchu a zapomnění* v roce 1978 mu bylo

v roce 1979 odebráno české občanství. V roce 1981 získal občanství francouzské. Obdržel mnohá ocenění: např. v roce 1987 Rakouskou státní cenu za evropskou literaturu, v roce 1990 Řád Čestné legie, v roce 1994 Cenu Jaroslava Seiferta za román *Nesmrtelnost*, roku 1995 Medaili Za zásluhy I. stupně, v roce 2000 Herderovu cenu, v roce 2001 Velkou cenu Francouzské akademie za celoživotní dílo, roku 2009 Světovou cenu Nadace Simone a Cino del Ducea za celoživotní dílo aj.

† **Josef HOLEČEK**

(27. 2. 1853, Stožice u Vodňan – 6. 3. 1929, Praha)

Tvůrce románové epopeje o jihočeském venkově, překladatel finské, bulharské a jihoslovanské lidové poezie, novinář.

* **Jan TREFULKA (15. 5. 1929, Brno-Královo Pole)**

Prozaik, publicista a literární kritik. Jan Trefulka absolvoval v Brně reálné gymnázium a na Filozofické fakultě UK studoval literární vědu a estetiku. Studium ukončil v roce 1950, kdy byl vyloučen z KSČ. Nastoupil do dělnického zaměstnání, potom pracoval jako traktorista. Po vojenské službě studoval Jan Trefulka na Filozofické fakultě v Brně literární vědu a češtinu. Pracoval v brněnském Domě umění, posléze jako redaktor. Vstoupil opět do komunistické strany, ale v roce 1969 byl znovu vyloučen. Následovala opět různá dělnická zaměstnání v Brně a v Praze, nakonec byl nezaměstnaný. Přátelé umožňovali Trefulkovi příležitostně publikovat pod svými jmény. Jan Trefulka se účastnil v práci samizdatu a podepsal Chartu 77. Po roce 1989 vstoupil Jan Trefulka do veřejného života, organizoval moravskoslezské spisovatele a publicisticky propagoval moravské zájmy. V letech 1992-97 byl členem Rady České televize. Byl předsedou Obce moravskoslezských spisovatelů.

Ve své próze vyjadřoval zklamání svých vrstevníků, kteří se nechtěli smířit s rozpory mezi hlásáním socialistických ideálů a životní praxí. Pojetím literatury se Jan Trefulka vzdálil od tehdejšího popisného realismu k próze s hlubším myšlenkovým zaměřením na existenční lidské problémy.

Dílo: *Pršelo jim štěstí* – 1962, autorova prvotina, *Třiatřicet stříbrných křepelk* – 1964, *Výmysly* – 1966, detektivní příběh *Nález pana Minuse* – 1966, v samizdatu: *O bláznech jen dobré* – 1973, *Svedený a opuštěný* – 1988 v Torontu, *Velká stavba* – 1973. Za tuto prózu obdržel autor v roce 1984 prestižní exilovou Cenu Egona Hostovského, určenou i pro tvůrce nezávislé literatury v Československu. Další díla: *Zločin pozdvižení* – 1978, *Vraždy bez rukavice* – 1992, *Bláznova čítanka* – 1998 (soubor fejetonů a krátkých textů), *V bludišti šlehačkových slonů* – 2001, *Skřípce na ptáčky* – 2004. Některé Trefulkovy prózy se staly podkladem pro filmové scénáře, např. *Pršelo jim štěstí*, *O bláznech jen dobré*.

* **Václav DANĚK (9. 7. 1929, Praha)**

Překladatel, básník, autor milostné a formálně hravé poezie. Pracoval jako redaktor Českého rozhlasu v Praze. Překládal ruskou poezii 20. století, poezii ukrajinskou a ve spolupráci s filology také poezii z urdštiny a mongolštiny. Publikoval až koncem sedmdesátých let (*Jak jsme lili zvon*, 1978, *Svět jsou dva*, 1982, *Gazely a kola*, 1990, *Balady a svízky*, 2008 aj).

* **Jiří HUBAČ (27. 8. 1929, Satalice u Prahy)**

Dramatik, autor televizních her a seriálů s náměty ze současnosti. Od roku 1961 pracoval jako televizní dramaturg, vedoucí tvůrčí skupiny v redakci literárně-dramatického vysílání. Jeho divácky nejuspěšnější inscenace režíroval František Filip (*Lístek do památníku*, 1976, *Ikarův pád*, 1977, *Nezralé maliny*, 1981 aj.) Hubač byl jedním ze zakladatelů českého televizního seriálu, psal i původní televizní hry (např. *Dům na nebesích*, 1980, *Generálka*, 1986, *Hodina u Petronia*, 1977) a upravoval náměty pro divadlo (např. román E. Hemingwaye *Komu zvoní hrana*, 1977 aj.). Napsal román *Neděle s Bardotovou*, 1965. Získal Českého lva za scénář k filmu *Babí léto* (2001), v roce 1999 byl uveden do Dvorany slávy v anketě Týty.

* **Milan JANKOVIČ**

(1. 9. 1929, Sečovice u Trebišova – Slovensko)

Literární teoretik a estetik. Pracoval v ÚČSL, odkud byl roku 1971 z politických důvodů propuštěn. V letech 1971-1972 pracoval na smlouvu o dílo v Památníku národního písemnictví (mj. uspořádal pozůstalost Josefa Václava Sládka, Jaroslava Haška, Artuše Černíka). Poté, co byl propuštěn i z této instituce, vystřídal do počátku roku 1990 řadu zaměstnání mimo obor; nejdéle, v letech 1980-1990, působil v Pragoprojektu jako podnikový dokumentarista a fotograf. V březnu 1990 se vrátil do ÚČSL, do funkce vedoucího oddělení teorie literatury. V tomto oddělení pracoval i po odchodu do důchodu (1993) až do roku 2006. Od roku 1948 přispíval do novin, časopisů a vědeckých revuí, zejména do *České literatury*. V sedmdesátých a osmdesátých letech publikoval v zahraničí a v samizdatových sbornících.

Dílo jako dění smyslu (zakázáno 1969, 1992), esteticke a interpretační studie z let 1970-90 shrnul do svazku *Nesamozřejmost smyslu* (1991), podílel se na uspořádání literárněvědných sborníků *Struktura a smysl literárního díla* (1966) a *K interpretaci uměleckého literárního díla* (1970) ad. Za knihu *Kapitoly z poetiky Bohumila Hrabala* mu byla udělena Státní cena za literaturu (1997).

* **Jaroslav KOLÁR (18. 9. 1929, Praha)**

Literární historik, editor a překladatel odborné literatury. Průřez dosavadní Kolárovou vědeckou činností přinesl reprezentativní soubor studií *Návraty bez konce* (1999).

8. srpna

Zemřel univerzitní profesor, historik **Jaroslav Goll** (* 11. 7. 1846), který stál na počátku nové etapy českého dějepiscetví. Zasloužil se o vytvoření historické vědy jako odborné disciplíny a také o výchovu řady historiků. Propojil české dějepiscetví s evropskou vědou a české dějiny včlenil do širokého historického procesu.

18. srpna

První rozhlasovou sportovní reportáží ze zahraničí byl přenos utkání fotbalového Středoevropského poháru Vienna – Slávie 3:2.

září

Propukla vládní krize způsobená rozpory mezi stranami, zejména mezi agrární a lidovou stranou. Do sporu zasahovaly také obě socialistické strany, které se domáhaly účasti ve vládě. Východiskem z této situace byly nové volby.

8. září

Zemřel sochař **František (Franta) Uprka** (* 26. 2. 1868).

5. října

Vojtěch Tuka byl odsouzen za protistátní činnost ve prospěch Maďarska. Na protest proti rozsudku opustila Hlinkova strana 8. 10. vládní koalici.

27. října

Konaly se nově vypsané předčasné volby do Národního shromáždění. Agrární strana si udržela první místo, čs. sociální demokraté byli druzí.

1939*** Jiří NAVRÁTIL (22. 9. 1939, Valašské Meziříčí)**

Prozaik, novinář, autor symbolicky stylizovaných psychologizujících románů.

1. září

V den nacistické agrese vůči Polsku (**počátek druhé světové války**) byla zahájena rozsáhlá zatýkácká akce (**akce Albrecht I.**) proti představitelům českého veřejného a kulturního života – sokolům, komunistům, sociálním demokratům. Postiženo byla na dva tisíce osob, většina z nich poslána do koncentračních táborů. Protektorát Čechy a Morava byl rozdělen na sedm správních oblastí.

3. září

Polský prezident vydal dekret o vytvoření Legiону Čechů a Slováků v Polsku.

29. září

Ve Francii byl ustaven I. pěší československý prapor.

16. října

Odjel první transport Židů z Moravské Ostravy do okupovaného Polska.

1949

*** Boleslav (Bolek) POLÍVKA** (* 31. července 1949, Vízovice), významný český herec, mim, dramatik a scenárista. Vystudoval brněnskou JAMU a v roce 1972 spoluzaložil Divadlo Husa na provázku, jehož se stal jednou z nejvýznamnějších osobností. V roce 1993 si v Brně založil své vlastní Divadlo Bolka Polívky. Patří k nejvýraznějším představitelům české i světové pantomimy. Ztvárnil mnoho divadelních, filmových a televizních rolí. Ve svých autorských pantomimických inscenacích, které si sám režíroval a vytvářel v nich hlavní role (*Am a Ea*, *Pezza versus Čorba*, *Pépe*, *Trosečník*, *Poslední leč*, *Šašek a královna*), se inspiroval klauniádou, komedií dell'arte i filmovou groteskou, ale užívá i slova a záměrně překračuje hranice žánru směrem k totálnímu herectví. Specifický styl jeho autorského divadla získal obdiv a uznání po celém světě. Se zahraničními divadly a umělci také často spolupracuje.

Za ztvárnění postavy faráře Holého ve filmu *Zapomenuté světlo* získal Českého lva a cenu za herecký výkon na MFF Karlovy Vary v roce 1997. Druhého Českého lva dostal za roli ve filmu Jana Hřebejka *Musíme si pomáhat*. Film byl také nominován na Oscara. Účinkoval v několika filmech Věry Chytilové, např. v komedii *Kalamita* (1981), ve filmovém přepisu vlastní divadelní hry *Šašek a královna* z roku 1987 nebo v komedii *Dědictví aneb Kurvahošigutntag* (1992). V televizi uvádí vlastní pořady *Manéž Bolka Polívky* a *Bolkoviny*. Na své farmě v Olšanech (u Výškova) pořádá happeningy a recesní akce, např. mistrovství světa v házení flinty do žita. Česká televize odtud na přelomu

milénia vysílala cyklus recitálů zejména folkových formací s názvem *Zpívání na farmě*. Jeho dcera Anna Polívková je také herečkou.

† Čeněk KRAMOLIŠ

(7. 12. 1862, Rožnov pod Radhoštěm – 16. 6. 1949, Brno)

Výrazný regionální spisovatel, autor historických a národopisně orientovaných próz, čerpajících ponejvíce z Valašska.

*** Alexandra BERKOVÁ**

(2. 7. 1949, Trenčín – 16. 6. 2008)

Prozaička a autorka televizních her. Pracovala jako nakladatelská redaktorka nakladatelství Svoboda, Čs. spisovatel, od počátku osmdesátých let se věnovala výlučně literatuře. V devadesátých letech vedla semináře tvůrčího psaní na Soukromém gymnáziu J. Škvoreckého. Před rokem 1989 i po něm byla rozenou iniciátorkou kulturního a literárního života. Například svého času spoluzaložila kulturní spolek „Mamutů“, recesistickou literátskou opozici vůči institucím oficiálním, od devadesátých let se výrazně podílela mj. na činnosti PEN klubu. V roce 1991 obdržela za novelu *Magorie* Cenu Egona Hostovského. Vydala soubor povídek *Knížka s červeným obalem* (1986), próza *Magorie aneb Příběh velké lásky* (1991), *Utrpení oddaného Všiváka* (1993), *Temná láska* (2000) aj. Je autorkou asi deseti televizních a rozhlasových her a televizního seriálu o manželských krizích *Co teď a co potom?*

3. října

V Praze byla zahájena akce **T-43**, která měla zajistit pro tábory nucených prací velký počet internovaných. Akce se snažila zastrážit opoziční aktivisty od protirežimního odporu a souvisela s plánem „vyčistit velká města od akce“.

1959**4. dubna**

V Praze zemřel **Otakar NOVOTNÝ** (11. 1. 1880, Benešov u Prahy). Studoval v ateliéru prof. Jana Kotěry na pražské Uměleckoprůmyslové škole a stal se jeho asistentem. Roku 1904 založil vlastní projekční ateliér. Od roku 1902 byl členem SVU Mánes a dvakrát jeho předsedou. V letech 1927-1930 realizoval budovu pro SVU Mánes, která je dodnes významným dokladem českého funkcionalismu.

† Jiří MAŘÁNEK

(12. 1. 1981, Milevsko – 4. 5. 1959, Praha)

Autor převážně historických próz a scenárista. Napsal scénáře k filmům *Zvony z rákosu*, *Psohlavci* a operetní libreta *Honzovo království* (hudba O. Ostrčil) a *Enšpígl* (hudba O. Jeremiáš).

† Emil František BURIAN

(11. 6. 1904, Plzeň – 9. 8. 1959, Praha)

Dramatik, hudební skladatel, divadelní teoretik, režisér, prozaik, básník a novinář. Od mládí spolupracoval s politickou levicí a uměleckou avantgardou. Od roku 1925 byl členem sdružení Devětsil. Svou všestrannost (včetně herectví) uplatnil v Osvobozeném divadle, v Divadle Dada, v Moderním studiu, založil E. F. Burianův voiceband pro sborově komponovaný přednes. Režiroval v Brně a Olo-mouci.

1. července

Trolejbusy byly v Praze definitivně nahrazeny autobusy.

6. září

V Brně byl zahájen **I. mezinárodní veletrh** specializovaný na strojírenství. Vystavovalo na něm 432 vystavovatelů z 28 zemí.

1969

† **Josef VÁCHAL (23. 9. 1884, Milavče u Domažlic – 10. 5. 1969, Studeňany u Jičína)**

Autor groteskních a parodických próz, výtvarník, ilustrátor a typograf. Živil se jako knihář, malíř, ilustrátor a řezbář. Byl zakládajícím členem výtvarné skupiny Sursum. Jeho tisky byly oceněny např. na výstavách v Kolíně nad Rýnem a Florencii. Svěbytným způsobem uplatňoval ve své tvorbě principy a podněty symbolismu (satanismu, vizionářství), secese, naturalismu i expresionismu. Jeho literárně-výtvarná díla mají úsměvný i výsměšný až pamfletický rouhačský nebo mystifikační, parodický a groteskní ráz.

18. července

Zemřela dcera známého básníka Jaroslava Vrchlického, spisovatelka a herečka **Eva Vrchlická**. Pro děti převyprávěla nejznámější Shakespearova dramata v knize *Z oříšku královny Mab*. Na svého slavného otce vzpomínala v knize *Dětství s Vrchlickým* a v mnoha rozhlasových pořadech.

15. srpna

Na prázdninách v Rakousku zemřel významný český exilový ministr **Ladislav Karel Feierabend**. Byl to významný národohospodář, mimo jiné předseda Pražské plodinové burzy. V lednu roku 1940 musel před nacisty utéct, posléze se stává členem Benešovy vlády v exilu. Ladislav Karel Feierabend společně s doktorem Mládkem připravoval i první měnu Československa. Po únoru 1948 rodina utíkala z Československa ještě jednou, a to před komunisty. Ladislav Karel Feierabend působil od roku 1955 až do své smrti v roce 1969 jako ekonomický a hospodářský odborník v *Hlasu Ameriky*, kde koncipoval vysílání pro Československo.

25. – 29. září

Na zasedání ÚV KSČ předložil G. Husák praktický plán protireformního tažení. Byl přehodnocen polednový vývoj, např. vstup vojsk jako „internacionální pomoc“. Nejvýznamnější změnou bylo **odvolání A. Dubčeka** z vedení strany a vyloučení početné skupiny politiků spojených s obrodným procesem. Prezident republiky jmenoval novou federální vládu vedenou O. Černíkem.

1979**27. března**

Zemřel v Praze malíř a spoluzakladatel Skupiny výtvarných umělců **Vincent Beneš** (* 27. 3. 1883, Líšice).

† **Karel KREJČÍ**

(20. 8. 1904, Praha – 26. 6. 1979, Praha)

Literární historik, polonista a bohemista orientující se zejména na 19. století. Vydal publikaci *Heroikomika v básnictví Slovanů* (1964). Do české literární historie přispěl zejména bohatými monografiemi, souborem studií *Česká literatura a kulturní proudy evropské* (1975). V knize *Praha legend a skutečností* (1967) konfrontoval pražské pověsti s historickými prameny a jejich ztvárněním.

† **Vlasta JAVOŘICKÁ, vl. jm. Marie Zezulková (25. 3. 1890, Studená u Telče – 1. 8. 1979, tamtéž)**

Autorka románů pro ženy. Napsala na sto románů vesměs náležejících do sféry oddechové ženské četby. Svým pojetím ženského údělu jako služby rodině se již tehdy řadila ke konzervativním autorům. Postupně přešla k próze bližší polohám módní tzv. červené knihovny. Po absolvování hospodářské školy se provdala za účetního, později ředitelky továrny na uzeniny. Vychovala šest dětí.

† **Bernard HORST, vl. jm. Otakar Poupa (15. 2. 1905, Most – 17. 8. 1979, Říčany)**

Autor psychologických románů a povídek. Byl zaměstnán na Ministerstvu dopravy, působil jako šéfredaktor Dopravního nakladatelství. Publikoval v *Lumíru*, *Hostu*, *Reflektoru*, *Právu lidu* aj.

22. září

Zemřel bývalý prezident **Ludvík Svoboda**.

3. října

Spisovateli Pavlu Kohoutovi byl znemožněn návrat do vlasti. Také byl zbaven státního občanství ČSSR.

1989**22. – 23. října**

U Městského soudu v Praze proběhlo **hlavní líčení** proti šesti uvězněným **signatářům Charty 77** a členům **Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných VONS**. Rozsudky zněly na 2-5 let odnětí svobody.

1989† **Ota HOFMAN**

(10. 4. 1928, Praha – 17. 5. 1989, Praha)

Filmový scenárista a prozaik v oblasti tvorby pro děti a mládež. Patřil k zakladatelům Festivalu pro děti a mládež v Gotwaldově (dnešní Zlín) a Dětského filmového a televizního festivalu v Ostrově nad Ohří. Od padesátých let psal scénáře k filmovým adaptacím literárních děl nebo se na nich podílel (*Jestřáb kontra Hrdlička*, *Honzíkova cesta*, *Panna a netvor* aj.). Těžištěm Hofmanovy scenáristické a dramaturgické tvorby jsou filmy a televizní seriály pro děti a mládež. Z filmů *Hledá se pan Tau* a *Pan Tau a cesta kolem světa* (1972) vznikl nejznámější několikadílý televizní seriál (1972, 1975, 1978), kniha pohádek (*Pan Tau a tisíc zázraků*, 1974). Podobně je tomu s příběhy o Lucii (film *Lucie a zázraky*, 1970, televizní seriál *Lucie, postrach ulice*, 1979-80, a stejnojmenná pohádka, 1984). Náměty většiny jeho děl jsou situace ze současného života dětí a dospělých, jež se však otevírají možnostem fantazijního rozvíjení, humoru a lehké parodistické nadsázky.

† **Karel DVOŘÁK**

(28. 5. 1913, Olomouc – 9. 6. 1989, Praha)

Literární historik, folklorista, editor, překladatel. Věnoval se badatelsky i editorsky literatuře českého romantismu a realismu. Dvořákovy studie byly vydány v knížce *Mezi literaturou a folklorem* (1994).

17. července

Tehdejší generální tajemník Ústředního výboru Komunistické strany Československa Milouš Jakeš pronesl památný projev, který ho diskreditoval a stal se zdrojem pobavení pro širokou veřejnost. Jeho šíření bylo signálem, že se už lidé nemusí bát otevřeně mluvit. V listopadu 1989 pak některá slova demonstranti použili proti vládnoucí moci.

28. září

U příležitosti 1060. výročí smrti sv. Václava došlo u Myslbekovy sochy na Václavském náměstí v Praze ke srocení lidí a zásahu policie.

30. září

Na velvyslanectví SNR v Praze se začaly shromažďovat tisíce občanů Německé demokratické republiky. Do 4. října jejich počet dosáhl jedenácti tisíc, postupně jim československé úřady dovolily odcestovat zvláštními autobusy a vlaky do bavorského Hofu. Exodus občanů NDR od léta už probíhal přes Maďarsko do Rakouska.

1999**† Ladislav NOVÁK**

(4. 8. 1925, Turnov – 24. 7. 1999, Třebíč)

Autor experimentální konkrétní, vizuální a fonetické poezie, výtvarník, překladatel.

Jiří FRIED

(1. 3. 1923, Prachaticy – 13. 9. 1999, Prachaticy)

Autor psychologických novel, scenárista. Od roku 1959 pracoval jako redaktor, později se stal náměstkem ředitele nakladatelství Čs. spisovatel, avšak roku 1970 byl propuštěn. Nadále pracoval jako televizní a filmový autor ve

svobodném povolání (podílel se na mnoha snímcích, mj. *Morálka paní Dulské*, 1959, *Pasáček z doliny*, 1983). Jeho původní přínos české literatury je spojen s proměnami vypravěčství šedesátých let (*Časová tíseň*, 1961, *Hobby*, 1969 aj.)

2009**16. září**

Seminář Krajané a Česká republika s podtitulem Hledání možností k nové otevřené spolupráci v prostorech Senátu ČR.

Už 445 let uplynulo od smrti římského císaře, českého a uherského krále **Ferdinanda Habsburského**. I když bývá Ferdinand vnímán jako první Habsburk na českém trůně, není tomu tak, ještě před ním se titulem českého krále honosilo několik členů mocné dynastie – Rudolf, kterému se posměšně říkalo Kaše, Albrecht Habsburský a jeho syn Ladislav Pohrobek. Až Ferdinandovi se v roce 1526 podařilo upevnout na český trůn skutečně pevně – dynastie, později habsbursko-lotrinská, vydržela vládnout českým zemím téměř čtyři sta let.

Klub přátel Rakouska**Vzpomínka na Františka Ladislava Riegera**

Dějiny národa bývají považovány za nejdražší jeho dědictví. S jedním takovýmto dědictvím bych Vás chtěla seznámit z úcty k výročí sto šesti let od úmrtí vzácného, ušlechtilého a čestného muže, neboť bych nerada, aby lidé, kteří byli opravdoví a svůj národ milovali, dýchali a pracovali pro něho, zapadli do zapomnění.

Jedním takovýmto šlechtným člověkem byl František Ladislav Rieger, český vlastenec, politik, publicista, kvalitní a ohromující řečník, vzdělaný člověk, výborný vůdce národa a představitel Staročeské strany.

Jak sám byl zajímavou a neobvyklou osobností, takový byl i celý jeho život.

Narodil se 10. 12. 1818 v Semilech, vyrůstal v mlýně a pile, která patřila jeho otci. Žil v rodině, která byla poměrně dobře finančně zajištěna, a tak nebyl problém bystrému a inteligentnímu chlapci poskytnout vzdělání. Studoval gymnázium v Jičíně, v roce 1833 přechází studovat do Prahy, kde se vyučuje v němčině. Po dokončení gymnázia se zapsal na dva roky studia filozofie, kde se seznámil s předními českými vlastenci – s J. K. Tylem, K. H. Máchou, K. Sabinou, K. J. Erbenem a dalšími zajímavými osobnostmi.

Mezi české vlastence se záhy zařadil díky svým básním. V roce 1840 pomáhal organizovat první český ples. Byl vynikající řečník a jeho projevy a hesla burcovaly národ do boje za svá práva. Říkal nahlas to, co si ostatní pouze mysleli.

Studoval práva ve Vídni, později opět dokončil svá studia v Praze. V roce 1849 odjel na studijní cestu do západní Evropy. Do Čech se vrátil roku 1851 obohacen o znalosti národohospodářské politiky. V roce 1853 se oženil s dce-

rou slavného českého dějepisce, spisovatele a politika Františka Palackého Marií, což přispělo ke sblížení a úzké spolupráci obou významných mužů.

Ani v době absolutismu se nevzdal aktivní veřejné činnosti ve prospěch národa a pod jeho vedením byla připravena první česká encyklopedie. *Riegrův slovník naučný* vyšel roku 1860.

U Riegerových byly vždy zájmy rodiny a domácnosti podřízeny zájmům národním, nejvyšším příkazem byla pro ně služba vlasti a obět celku. Když Rieger vstoupil na pole politiky, byla mu vždy jeho žena velkou oporou a pomocí. Snažila se být mu posilou a dopřávala mu klidu u rodinného krbu, i když se sama angažovala ve veřejné prospěšné činnosti. Spolu pak organizovali různé bály pro Čechy, podporovali spolky, opuštěné matky, uskutečňovali loterii, kdy výtěžek byl věnován ku prospěchu vlasti. Paní Riegerová se sama zapojila do hnutí dívčí výchovy a péče o chudé děti. Vzdělání pro ženy bylo tehdy velmi zanedbáváno, proto prosazovala otevření vyšší dívčí školy. Své děti Marii, Bohouše a Libuši vedla k takovéto veřejné činnosti od dětství.

Po roce 1871, kdy bylo zmařeno české vyrovnání, podřývala mladočeská agitace autoritu jak Palackého, tak i Riegera osobním osočováním a ostrými útoky, které nabyly později rázu politického boje. S velkou obtíží dokončil F. Palacký *Dějiny*, které národu věnoval. Zdrčený a zklamaný Palacký umírá a z jeho úst se mu drala poslední slova: „Rieger, pomáhejte zvítězit!“

Když byl v české politice trpný odpor staročeský poražen mladočeskou „politickou činností“, žádající obeslátní zemského sněmu a později říšské rady, chtěl se Rieger vzdát poslaneckého mandátu a veřejné činnosti vůbec, ale podlehl naléhání svých přátel, aby pokračoval. Vstup české delegace do říšské rady způsobil však pronikavou

změnu nejen v národní politice, ale i ve způsobu jeho života, neboť byl zvolen předsedou českých poslanců a byl nucen trávit většinu roku ve Vídni. Bylo mu tehdy dvaadešát let, cítil se svěží a pustil se znovu oddaně do politického života. Řídil se zásadou, že je třeba pracovat i v neštěstí a zachránit co se dá.

Dlouho se neudržela ta jednotná nálada, jaká se projevila v národě po smíru mezi staročechy a mladočechy. V nejbližších volbách se ukázaly rozpory, ačkoli se strany předem dohodly. Vystupňovalo se politické napětí. Hospodářství začalo upadat. Mnohé listy v něm viděly konzervativního zpátečníka a sloup nenáviděné vlády. Hospodářská

tíseň zvyšovala roztrpčení, jež přinášely s sebou politické hádky a boje, Riegerovi vždy odporné.

Přes veškerá zklamání a trpkost, kterou po letech v politice zažil, se rozhodl být poctivým služebníkem svého národa až do posledního dechu. Netušil, že léto 1903 je v jeho oblíbeném a rodinném letovisku v Malči, ve kterém trávil čas od jara do podzimu, jeho posledním. Umírá s přáním, aby jeho národ dusil v sobě všemožně hřích závisti, u nás bohužel jev dosti častý. Byl pohřben na Vyšehradě.

Vzdejme proto hold a vzpomínku tomuto muži, neboť takovéto velikány by zase náš národ přivítal.

JUDr. Eva Roztočilová

O věčné aroganci politiků

Léto bylo divné. Lijáky, povodně, tropická vedra a skandální dovolené našich politiků, to všechno občany pořádně naštvalo. Mě taky, i když Topolánkovi a dalším ty jachty nezávidím.

Já byla na chalupě, pak již po dvanácté týden na ESBU, tedy Ekumenickém setkání s biblí a uměním v Třebíči, a nakonec s batohem v rumunském Banátu, ve vesničkách našich krajanů.

Stálo mne to pakatel a zaplatila jsem si to sama. Přesto – nebo snad právě proto – to byly krásné dny.

Mezitím někdo napsal *Několik vět 2009*, text, který ostře kritizuje současné české politiky. Aniž je výzva kým-koliv organizována, již ji podepsalo asi osm stovek lidí. A nejen to. Další čtenáři text připomínají, doplňují ho, přeposílají dalším zájemcům. Vida, občané se dovedou zase sami zorganizovat. Jen je musí opět někdo naštvat – aspoň tak jako před dvaceti lety Milouš Jakeš.

V závislosti na oživování nových Jakešů zvedá se i iniciativa lidí. Bez podněcování od „samozvanců a imperia-

listů“! K vyvolání vlny odporu stačí arogance, s jakou se politici nechávají podplácet a hrabou peníze, stejně jako bolševici před dvaceti lety. Člověk si maně vzpomene na výrok premiéra masarykovské republiky Antonína Švehly, který kdysi řekl: „Když už žerou, ať alespoň tolik nemlaskají!“

Švehla nemluvil o chovu vepřů, ale o členech tehdejšího parlamentu a vlády. Ale co dál? Naštvaní není program, řekl prý zase Masaryk a já si vzpomněla na jeden starý rusko-sovětský vtíp. Nějaký ubožák hlídáný vojáky – nejdřív to byl mužik, pak kulak nebo „buržo“ – je pevně přivázan u stromu. Dobrý člověk jde kolem, odvázat si ho ale netroufne, a tak mu alespoň odežene mouchy z obličej. Místo díky však uslyší: Ty durak (hlupáku)! Teď přiletí ještě nenacucané mouchy a celé to začne od začátku!

Přesto i letos půjdu k volbám. Člověk se má pokoušet o nemožné a angažovat se i bez naděje na úspěch a vítězství. Konečně, když lidé psali a podepisovali *Několik vět* v roce 1989, taky se ozývaly hlasy, že podpisy nic nezmění a sovětští vojáci kvůli nim neodjedou. Nakonec byli i ti pochybovači překvapeni, k jak výrazné změně za pár týdnů došlo.

Jiřina Šiklová, socioložka
Týdeník Rozhlas, číslo 37/2009

HUMOR

VY SPONZORUJETE POLITICKÉ STRANY? TAK TO JSME NA TOM V PODSTATĚ STEJNĚ,
JÁ JSEM DANŮVEJ POPLATNÍK...

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš ČECH
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. /
Kopalgasse 1/3/3, Wien 11
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař
Blattgasse 13, 1030 Wien
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27
všechny pokladny

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona POLZER (roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo)
Wien 1030
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel WEISS
odborná ortopedka, též dětská
Pilgramgasse 10, Wien 5
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka WIDNER
odborná dětská lékařka, alle Kassen
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2
1100 Wien, tel. 01/6880448
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně

semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař

pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí

Praxe:

Krottenbachstr. 52 (vchod Budinskygasse
1190 Wien, tel.: 01/9580951
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76/34
**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Hubec
tel.: 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

Jan Brabeneč: *Golem* (plastika z výstavy *Praha rozsochatá, strašidelná* v pražském Klementinu)